

Србијашуме

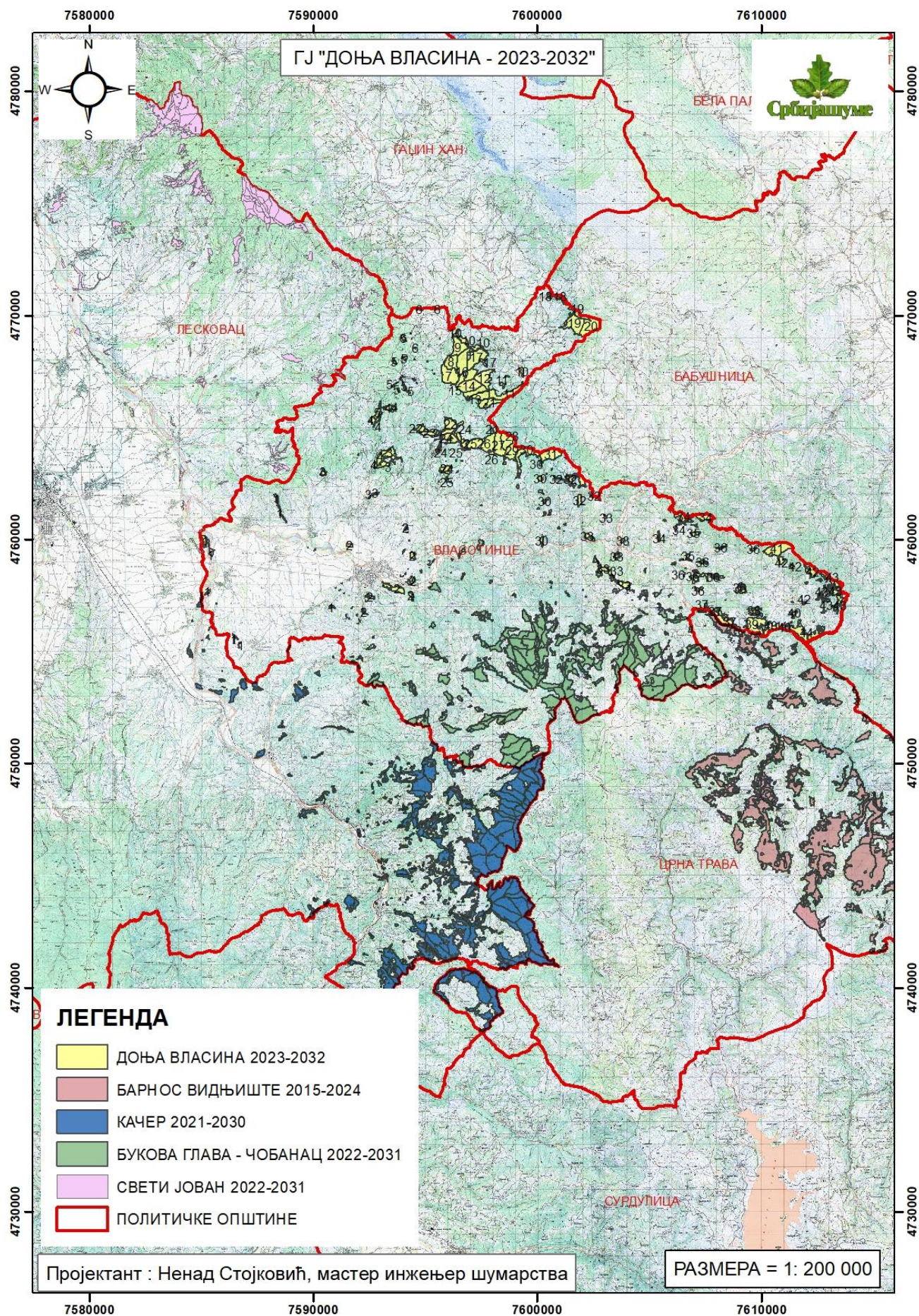
ЛП "Србијашуме" Београд

ШГ "Шума" Лесковац

Одсек за израду основа и планова газдовања

**ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА
за ГЈ "Доња Власина"
(2023-2032)**

Лесковац, 2022. год.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Министарство државне управе и локалне самоуправе

У В Е Р Е Њ Е

О ПОЛОЖЕНОМ ДРЖАВНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ ПО ПРОГРАМУ ЗА ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

Ненад Стојковић

(име и презиме кандидата)

Рођен-а 25.06.1981. у Лесковцу , ЈМБГ 2506981740066
(датум рођења) (место рођења)

Шумарски факултет

Завршио-ла _____
(назив факултета - школе)

24.03.2016.

Положио-ла је дана _____

ДРЖАВНИ СТРУЧНИ ИСПИТ

пред Испитном комисијом за кандидате са високим образовањем.

Ово уверење издаје се на основу члана 26. Уредбе о програму и начину
полагања државног стручног испита.

Број: 130-152-02-60/2016-06

Датум: 25.05.2016.

Београд

Председник
Испитне комисије

Зоран Петровић

00012062

УВОД

І Уводне информације и напомене

Газдинска јединица “Доња Власина” настала је као део претходне основе „Доња Власина“, на којој су додате нове катастарске парцеле које су у претходном уређајном периоду додељене на коришћење ЈП „Србијашуме“ и то у катастарским општинама: Бољаре, Власотинце ван варош, Горњи Присјан, Добровиш, Доњи Присјан, Комарица, Ладовица, Орашје, Прилепац, Стајковце и Црнатово, док су парцеле које су биле у претходној основи у КО Брезовица, КО Градиште, КО Дадинце, КО Доње Гарје, КО Дејан, КО Јаковљево и КО Равни Дел пребачене у ГЈ „Букова глава – Чобанац“ а катастарске парцеле у КО Горње Гарје и КО Добро Поље пребачене у ГЈ „Горња Власина“ и тако да се сада ова газдинска јединица налази само на територији општине Власотинце.

У саставу је Југоисточне шумске области, Јабланичког шумског подручја и њоме газдује ЈП “Србијашуме”- Београд, део предузећа Шумско газдинство “Шума” Лесковац, преко ШУ Власотинце.

Основа газдовања шумама за ГЈ “Доња Власина” са роком важења од 2023-2032, урађена је у складу са Законом о шумама (СЛ.гл.РС бр.30/2010-61 и 93/2012-28, 89/2015-12 и 95/2018-267). и Правилнику о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког пројекта и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (СЛ.гл.РС бр.122/03;145/14). Основа је урађена у складу са Законом о заштити природе (СЛ.гл.РС бр.36/2009,88/2010,91/2010–испр., 14/2016 и 95/2018).

и садржи:

- Текстуални део
- Табеларни део
- Карте

и осталих законских одредби.

Основа газдовања шумама за газдинску јединицу “Доња Власина” усклађена је са Законом о шумама Републике Србије, као и осталим нормативним актима.

1.0 ПРОСТОРНЕ И ПОСЕДОВНЕ ПРИЛИКЕ

1.1. Топографске прилике

1.1.1. Географски положај

По свом географском положају газдинска јединица “Доња Власина” припада југоисточној шумској области. У погледу политичке поделе, налази се на територији општине Власотинце. Овом газдинском јединицом, газдује шумска управа у Власотинцу.

Газдинску јединицу “Доња Власина” чини комплекс државних шума на планини Букова глава која припада Јабланичком шумском подручју.

По географском положају, газдинска јединица се простире између $42^{\circ} 56' 06''$ и $43^{\circ} 04' 37''$ северне географске ширине и $22^{\circ} 02' 18''$ и $22^{\circ} 23' 14''$ источне географске дужине.

Према топографској карти се налази у рејону секције Власотинце, Грделица, Равна Дубрава, Бојинце, Стрелац и Свође.

1.1.2. Границе

Газдинска јединица “Доња Власина” заузима северне, североисточне и источне делове општине Власотинце и налази се у сливовима река Голема река, Ропот, Пуста река, Лужница, Јанштица и Тегошница са својим већим и мањим притокама, све наведене реке се уливају у Власину.

Газдинску јединицу “Доња Власина” чини једним делом комплекс државних шума који се граничи већим делом са приватним поседом околних сеоских имања, а граничне газдинске јединице државних шума су ГЈ „Качер“, ГЈ „Барнос Видњиште“, ГЈ „Букова глава – Чобанац“ и ГЈ “Свети Јован”.

Обележавање граница урађено је по стандарду за обележавање граница. Спољне и унутрашње границе материјализоване су на терену одговарајућим ознакама.

Овим уређивањем извршена је просторна подела на 44. одељења, при чему су спроведене све промене у површинама које су регистроване у катастру.

1.1.3. Површина

Укупна површина државних шума и земљишта које су обухваћене овом основом износи 1 654,04 ха у државној својини. Утврђена је као збир површина катастарских парцела које су у саставу газдинске јединице “Доња Власина”.

Табела 1. Стање површина за газдинску јединицу

Врста земљишта	Површина	
	ха	%
Високе шуме	93.47	5.65
Изданачке шуме	1234.15	74.61
Вештачки подигнуте састојине	239.55	14.48
Шибљаци	62.54	3.78
Укупно обрасло	1629.71	98.53
Пашњак	3.80	0.23
Земљиште за остале сврхе	14.90	0.90
Расадник	3.63	0.22
Далековод	2.00	0.12
Укупно необрасло	24.33	1.47
Укупно	1654.04	100.00

Однос између обраслог и необраслог земљишта је 98,53 : 1,47 %, што се у датим условима може сматрати веома повољним. Проценат учешћа високих шума у односу на укупну површину газдинске јединице је 5,65 %, изданачких 74,61 %, а вештачки подигнутих састојина 14,48 %, док су шибљаци заступљени са 3,78 %.

1.2. Имовинско – правно стање

Површина газдинске јединице “Доња Власина” је 1 654,04 ха. Овом површином обухваћене су шуме и необрасло земљиште у државној својини на делу територије општине Власотинце, чији корисник је Јавно предузеће „Србијашуме” Београд - Шумско газдинство „Шума” Лесковац, ШУ Власотинце..

Утврђена је као збир површина катастарских парцела које су државно власништво и у саставу су газдинске јединице “Доња Власина” а на основу листова катастара непокретности из Геодетске управе у Лесковцу.

Газдинском јединицом газдује Шумско газдинство "Шума" Лесковац преко шумске управе Власотинце.

Газдинска јединица је подељена на 44 одељења, а просечна величина одељења је 37,59 ха.

Газдинска јединица “Доња Власина” формирана је од шума и шумског земљишта на територији 26 катастарске општине које припадају територији општине Власотинце. У наставку ће бити приказане табеле са свим катастарским општинама које улазе у састав ГЈ.

Табела 2. Преглед површина по катастарским општинама*

<i>ГЈ "Доња Власина"</i>			
Катастарска општина	Површина		
	ха	ар	м²
Алексине	42	21	56
Бољаре	3	4	7
Борин До	128	93	68
Власотинце (ван варош)	46	99	20
Власотинце (варош)		11	24
Горња Ломница	23	76	59
Горњи Орах	46	13	9
Горњи Присјан	117	69	97
Гуњетина	11	56	48
Добровиш	211	10	76
Доња Ломница	11	34	70
Доњи Присјан	328	4	83
Комарица	122	61	70
Крушевица	192	48	96
Ладовица	2	15	67
Липовица	8	30	88
Орашје	2	14	63
Пржојне	10	55	82
Прилепац	2	30	35
Свође	35	31	95
Скрапеж	5	1	56
Средор	39	23	52
Стајковце	22	38	86
Страњево	93	43	38
Црна Бара	145	85	78
Црнатово	1	24	70
Укупно	1654	3	93

* Списак свих катастарских парцела по КО биће приказан у прилогу на крају текстуалног дела основе.

2.0. ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

2.1. Опште привредне карактеристике

Шуме газдинске јединице “Доња Власина” припадају Јабланичком шумском подручју, њима газдује Шумско газдинство ”Шума” - Лесковац, преко шумске управе Власотинце.

Опште привредне карактеристике подручја у коме се налази газдинска јединица, како економске, тако и културне врло су хетерогене. ГЈ се простире у политичкој општини Власотинце. Карактеристике биће приказане у наредним табелама:

Табела 3. Опште привредне карактеристике општине Власотинце (2021. година)

Општина Власотинце	Површина (км ²)				Степен шумов.	Број становника			Преглед запос.
	свега	пољоп.	шумско	остало		насеља	домаћ.	свега	
Власотинце	307,9	162,98	139,36	5,56	45,3	48	9 133	29 893	15 400

Укупна површина општине је 307,9 км², док је површина под шумом (у државној и приватној својини) 139,36 км², те степен шумовитости у општини Власотинце износи 45,3% у односу на укупну површину. Подаци су узети из званичног статистичко-републичког годишњака за 2021. годину.

2.2. Организација и материјална опремљеност

2.2.1. Кадровска структура Шумске управе

- Организација и материјална опремљеност ШУ Власотинце

Структура запослених у ШУ Власотинце:

Висока стручна спрема	3
- Шумарски факултет	3
Средња стручна спрема	8
- шумарски техничари	7
- административни радник	1
КВ, НКВ	4
УКУПНО	15

Шумска управа Власотинце има укупно 15 стално запослених.

2.2.2. Попис основних средстава

Табела 5. Техничка опремљеност шумске управе Предејане

Лада НИВА	2
Југо	1
Томос АПН 6Ц	2
Пољопривредни трактор	1
Моторна прскалица	1
Моторна тестера Husqvarna	1

2.2.3. Попис других објеката и основних средстава

- Управна зграда у Власотинцу, управна зграда у Расадику „Власина

2.3. Досадашњи захтеви према шумама и досадашњи начини коришћења шумског земљишта

Општи циљеви газдовања одређени су Законом о шумама Републике Србије и Правилником о садржини основе. Остварење зацртаних циљева газдовања у многоме ће зависити од садашњег стања састојина и од доследне примене прописаних узгојних, техничких и економских циљева.

Досадашњи захтеви према шумама газдинске јединице “Доња Власина” углавном су се базирали на задовољавање потреба за огревним дрветом и производњи квалитетних трупаца за механичку прераду.

Начин коришћења шума у протеклом периоду је био такав да се тежило да то буде у складу са потребама, захтевима и могућностима састојине.

2.4. Могућност пласмана шумских производа

Целокупан принос газдинске јединице има обезбеђен пласман на овом подручју. Важнији купци преко којих се реализује обловина су: Д.О.О. "Ранђеловић", Д.О.О. „Бланд“ Злоћудово, Д.О.О. “Дрво - продукт” В. Грабовница, Д.О.О. "Станковић Д" из Шаиновац, Д.О.О. “Луђо стил“ из Међе и др. Већи део просторног дрвета се пласира предузећима Д.О.О. “Sparrow“ из Варварина, Д.О.О.“Bionergy point“ из Бољевца “Термопелет“ – Бојник, „Симпо-шик“ из Куршумлије и „Виктор пелет“ из Тулово а остатак школама, синдикалним организацијама и физичким лицима.

3.0. ЕКОЛОШКЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА

3.1. Рељеф и геоморфолошке карактеристике

Газдинска јединица “Доња Власина” према Цвијићу спада у прелазну зону Динарског и Родопског планинског система, односно крајње јужне обронке моћног Копаоничког система.

Велики број просторно одвојених и по целој површини газдинске јединице, расутих катастарских парцела, условили су разноликост у погледу орографских прилика. Цео простор испресецан је водотоцима, који чине слив Јужне Мораве.

Највиша кота у газдинској јединици износи 950 м и налази се у 42. одељењу, док је најнижа тачка у 1. одељењу поред реке Власина и износи 230 м.

Главна експозиција је јужна, али јављају се и све остале експозиције као последица изражене конфигурације терена.

3.2. Едафски услови

3.2.1. Геолошка подлога

Геолошка подлога шума у саставу ове газдинске јединице одређена је према подацима Завода за геолошка и геофизичка истраживања из Београда. Из геолошких карата овог завода види се да је геолошка грађа овог подручја веома хетерогена, из разлога велике површине коју заузима ова газдинска јединица.

Највећа пространства заузимају кристаласти шкриљци, који представљају најзначајнију групу метаморфних стена. У оквиру ове групе заступљени су гнајсеви који су настали регионалном метаморфозом гранита и глине и изграђују највећи део јединице као и амфиболити, микашисти и друге метаморфне стене које се јављају у виду сочива, унутар комплекса гнајса.

Оваква геолошка подлога, уз остале чиниоце који утичу на педогенезу, као што су рељеф, клима, вегетација и човек, условили су да се на територији ове газдинске јединице развију разни типови земљишта.

3.2.2. Типови земљишта

Према педолошким картама 1:50.000 које се односе на подручје планинског масива Букова глава, земљишне творевине из реда аутоморфних (терестричних) земљишта заступљене су са четири класе и девет типова земљишта: камењар (литосол), сирозем на растреситом супстрату (регосол), колувијално тло (колувијум), смоница (вертисол), рендзина, хумусно-силикатно тло (ранкер), еутрично смеђе земљиште (еутрични камбисол), дистрично смеђе земљиште (дистрични камбисол), илимеризовано земљиште (лувисол), а из реда хидроморфних земљишта са једном класом и једним типом, алувијално земљиште (флувисол).

Земљишни покривач подручја на коме се простире ова газдинска јединица је врло хетероген, што је условљено разноврсношћу педогенетских чинилаца (рељеф, подлога, клима, вегетација) и човека. Шумско подручје, у речним долинама и котлинама, покривају претежно дубока и плодна земљишта. Прелазну област покривају

средње дубока и плодна земљишта. У планинској области срећу се претежно слаборазвијене педолошке структуре, доста различите на појединим подлогама и надморским висинама.

Дубина земљишта варира од веома плитког, преко средње дубоког до дубоког у зависности од облика и рељефа. Најзаступљеније је средње дубоко земљиште.

Влажност земљишта такође варира од сувог до влажног, ретко мокрог, што зависи од експозиције и нагиба терена. Највећи део површине је под свежим земљиштем.

Кисело смеђе земљиште на андезиту и дациту

Класа камбичних земљишта са А - (В) - С профил. Земљиште ове класе карактеристична су по појави камбичног хоризонта. Класу камбичних земљишта чине четири типа: 1- гајњача; 2-дистично смеђе; 3- смеђе на кречњаку и доломиту; 4 – црвеница

Дистично смеђе припада петој или шестој бонитетној класи у зависности од степена нагиба терена на којем је формирано. У природним условима је под шумском вегетацијом (буква, јасен, јела) РН 5,0 – 5,5. По механичком саставу кисело смеђе земљиште на андезиту спада у средње тешку иловачу и лаку иловачу. Земљиште добро упија воду и добро је пропушта, али само под условом да је под вегетацијом. У противном знатан део воде отиче по нагибу изазивајући површинско спирање.

Хумусно-силикатно земљиште (ранкери)

Ранкери представљају специфичан тип црнице која се образује на неутралним и базичним еруптивним стенама (серпентин, андезит и др.), или киселим силикатним стенама (филит, гнајс, дацит и др.). Ранкери спадају у земљишта богата хумусом. Удео хумусне материје зависи, пре свега, од степена развоја земљишта, надморске висине, начина искоришћавања и нарочито, од специфичних климатских услова и процеса који се под њиховим утицајем одигравају у тим земљиштима.

Продуктивна способност ранкера је веома неуједначена, што зависи, пре свега, од дубине земљишта, рељефа и геолошког супстрата.

Смеђе скелетоидно кисело земљиште на палеозојским шкриљцима

На стварање овог земљишта посебно су утицали рељеф и геолошка подлога. Рељеф је претежно брдско-планински и испресецан већим бројем потока. Све то чини да обилује великим бројем нагиба разних степена, на којима су земљишта дубином профила и другим особинама веома различита.

Кисела смеђа земљишта на палеозојским шкриљцима су лака за обраду и погодна за пошумљавање готово свим врстама дрвећа. Ова земљишта као и кисела смеђа на андезиту спадају у високо продуктивна.

Еутрично смеђе земљиште (еутрични камбисол)

Еутрично смеђе земљиште се образује на лесу, другим базама богатим седиментима, као и на неутралним и базним еруптивним стенама. Засићеност базама је изнад 50%, а Рн у води је изнад 5,5. Ова земљишта су по гранулометријском саставу већином иловаста или глиновито-иловаста, уз то и скелетна што донекле побољшава филтрацију воде и снабдевености ваздуха. Веће минеролошко богатство подлоге чини ова земљишта производним, под условом да имају задовољавајућу дубину. Веома су угрожена од ерозије и важе као потенцијална клизишта, што отежава изградњу комуникација и начин коришћења земљишта.

Смоница (вертисол)

Овај тип земљишта се формира на андезиту, дацито-андезиту и андезитском туфу и садржи више од 30% глине. Има А-С грађу профила, при чему А хоризонт има вертикалне карактеристике, а карактер његовог хумуса је специфичан, јер се формира у

условима терестричне педогенезе, а због слабе дренаже, носи извесне особине хидроморфног хумуса. Његова дубина је већа од 30 цм, а увек је присутан и прелазни хоризонт дебљине 20-30 цм. Дакле, основне карактеристике овог типа су глиновито-иловаста и глиновита текстура, са дубином солума који варира од плитког до дубоког, као и слаба дренажност.

Рендзина (хумусно – карбонатно земљиште)

Образује се на супстратима богатим калцијумом-карбонатом (лес, лапорци, карбонатни пешчар). Има А-АС-С-В профил при чему је А хоризонт богат хумусом с формираним органоминералним комплексом, испирањем овог комплекса доводи до формирања В хоризонта и преласка редзине у смеђе земљиште. Дубина земљишта је од 25 – 50 цм, вредност рН 7-8, садржи од 10-20 % хумуса. Рендзине се јављају на надморским висинама изнад 1000 метара на којима доминантну шумску вегетацију чини буква, буква-јела и смрча високе продуктивности.

3.3. Хидрографске карактеристике

Хидрографија је углавном условљена рељефом и геолошким саставом терена. Овај терен је географски врло изражен и испресецаан знатним бројем, већих или мањих речних водотокова, који обилују водом преко целе године. Најдужи и најбогатији водом је водоток Власине.

Главне притоке су река Голема река, Ропот, Пуста река, Лужница, Јанштица и Тегошница са својим већим и мањим притокама, све наведене реке се уливају у Власину која се улива у Јужну Мораву. Воде ових токова се формирају, у планинском делу њихових сливова. Услед веће количине падавина, у планинском делу слива, нижих температура ваздуха током летњих месеци, већих нагиба топографске површине и непропустљиве стеновите подлоге, водени токови у планинском делу слива су чести, теку дубоким клисурастим долинама, располажу знатном количином воде и у летњим месецима не пресушују. Знатни падови, стеновита подлога и велика густина речне мреже, чине да вода од кише и отопљеног снега брзо дотиче у водотоке и образује на њима краткотрајне, али високе поводње. Како је упијање падавина у подлогу незнатно, то је издан сиромашан водом.

3.4. Клима

Подручје газдинске јединице, по свом географском положају, се налази на југоистоку централне Србије, и до њега допиру средоземни климатски утицаји због чега се ово подручје разликује донекле од других климата.

Према климатској реонизацији Србије ове шуме спадају у климатски рејон III, подрејон III-dd.

Овај рејон се одликује умерно континенталном климом у којој се осећа комбиновани утицај Средоземног и Јадранског мора. Овај утицај се постепено смањује од југа према северу и од запада ка истоку.

Континенталност климе овог рејона огледа се у годишњој амплитуди температуре, која се креће између 21 и 23 ° С. Пролеће је у већем делу нешто топлије од јесени, а трајање периода са средњом температуром већом или једнаком од 5 ° С је у већем делу овог рејона између 250 и 265 дана. Лета су топла и у њима се могу јавити обично краћи жарки периоди. Зимски температурни услови су нешто сложенији. Умерену хладноћу зими прекидају повремени периоди веома хладних ваздушних маса,

који могу условити периоде са веома ниским температурама. Апсолутни минимум достиже вредност од -23°C .

Значајна карактеристика климе подрејона III-дд је у томе што у току хладнијег дела године постоји честина јаког хладног и сувог ветра југоисточног и источног смера, који има за последицу јако исушивање земљишта.

По средњој годишњој количини падавина, ово је најсувљи део рејона III, али у брдовитим пределима ипак прелази преко 600 мм падавина.

Периоди са највећом количином падавина су пролеће и лето, док је зима са најмање падавина. Овакав распоред је повољан за развој вегетације. Вегетациони период у овим условима траје 5 - 6 месеци, односно од краја априла до почетка октобра. Термохора знатно премашује овај минимум, који условљава опстанак економске шуме.

Лангов кишни фактор (однос просечне количина падавина у току године и средње годишње температуре) за ово подручје износи 118, те би клима одговарала хумидној (повољној за развој шуме готово на целом подручју).

Према Мајеровој подели распрострањења шума на земљи на шумско-климатска подручја, нижи делови ових шума налазе се у зони *Castanetuma*, средњи у зони *Quercetuma* и *Fagetuma*, а највиши у зони горњег *Fagetuma* и доњег *Picetuma*.

Климатски и метеоролошки подаци обрађени су на бази студија климатолошког одељења Републичког хидрометеоролошког Завода - Београд. Како се најближа станица налази у Лесковцу (н.в. око 230 м), то су основни подаци узети за ту станицу дана 11.09.2021.

Обрадом основних података добијени су следеће вредности :

1. Релативна годишња влажност ваздуха	82%
2. Рел. годишња влажност ваздуха за период од V - VIII месеца	71,7%
3. Годишња сума падавина	938,8 мм/м ²
4. Падавине за период од V - VIII месеца	576,1 мм/м ²
5. Апсолутна максимална температуре ваздуха	41,6° C
6. Апсолутна минимална температуре ваздуха	- 23° C
7. Средња годишња температуре ваздуха	8,5° C
8. Температура од V - VIII месеца	16,9° C
9. Последњи пролећњи мраз	11. април
10. Први јесењи мраз	21. октобар
11. Смер најјачег ветра	север
12. Средња надморска висина	900 м

Просечне средње периодичне падавине у мм/м² износе :

- у зимском периоду – 205
- у пролећном периоду – 268
- у летњем периоду – 211
- у јесењем периоду – 255

Просечне годишње падавине износе 938,8 мм/м².

Просечне средње падавине у вегетационом периоду износе 576 мм/м² или 61,3 % од укупне годишње суме падавина.

С обзиром да се метеоролошка станица у Лесковцу налази на 230 м н.в. а да је средња надморска висина ових шума 855 м, извршене су корекције података падавина и средњих температура тако што су на сваких 100 м н.в. температуре умањиване за 0,55 °С, а падавине повећаване за 54 мм.

3.4.1. Температура

Средња годишња температура ваздуха за макроклиме ширег подручја износи 8,5 °С. Апсолутни температурни минимум измерен на овом подручју износи -23 °С.

Табела 6. - Средње месечне и годишње температуре ваздуха у °С

Средња месечна и годишња температура ваздуха													Год.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Власотинце	-3,5	-0,8	3,5	8,6	13,5	16,3	18,0	17,6	13,9	8,3	3,1	-1,7	8,1

Климатски показатељи који се односе на температурне услове веома су повољни за развој шумске вегетације. Довољно дуг вегетациони период који почиње крајем априла и завршава се почетком октобра, ствара веома повољне услове за развој термофилних и мезофилних врста дрвећа.

Екстремне температуре не причињавају веће штете шумској вегетацији. Деловање ниских температура на подмладак у знатној мери смањује снежни покривач.

Рани јесењи мразеви не представљају опасност за шумску вегетацију, јер се појављују кад је вегетациони период завршен.

3.4.2. Релативна влажност и падавине

Средња годишња релативна влажност износи 80,0 %, а средња годишња сума падавина је 938,8 мм.

Табела 7. - Средње месечне и годишње суме падавина и влажности ваздуха

Средња месечна и годишња сума падавина у мм													Год.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Власотинце	44,6	96,1	58,7	104,6	68,3	82,5	12,4	10,6	28,8	82,5	67,1	95,3	938,8
Средња месечна и годишња влажност ваздуха													Год.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Власотинце	83,8	80,4	75,0	72,0	72,9	74,2	70,5	71,0	76,3	78,9	83,3	85,8	80,0

Прве снежне падавине су обично у октобру, последње у априлу, понекад у мају. Треба напоменути негативан, местимичан утицај снега у виду снеголома и снегоизвала на шумску вегетацију.

3.4.3. Ветар

Овај регион налази се, најчешће, под ударом северног ветра, који се најчешће јавља у току јесени и зиме.

3.5. Опште карактеристике шумских екосистема

Веgetација овог подручја одликује се не само разноликошћу биљних врста, него и бројношћу фитоценоза, као последица одређених еколошких прилика и историјског развоја флоре и вегетације овог краја.

Најзначајније шумске заједнице које се јављају у овој газдинској јединици су:

Шуме сладуна и цера (*Quercetum frainetto cerris*)

Брдска букова шума (*Fagetum submontanum*)

Главне врсте дрвећа су буква и храст, са примесом осталих лишћара: граб, јасен, јасика и други лишћари као аутохтоне врсте: смрча и бор као вештачки унете врсте.

Шуме сладуна и цера (*Quercetum frainetto cerris*)

Шуме сладуна и цера се налазе на мањим надморским висинама, до око 600 м, и на мањим нагибима на различитим смеђим земљиштима. Едификатори су сладун и цер, а јављају се и друге врсте (*Fraxinus*, *Cornus*, *Sorbus Crataegus* итд.)

Земљишта су најчешће средње дубока (30-60 цм), смеђа и задовољавајуће производне вредности.

Брдска букова шума (*Fagetum moesiacaе submontanum*)

Брдске шуме букве се у овој газдинској јединици јављају мозаично у виду мањих састојина у зони храстова од 600 до 800 м надморске висине, углавном на хладнијим експозицијама или у заклоњеним, сенченим увалама, тј. орографски су условљене. По еколошко производним особинама врло је слична са планинском шумом букве тј. одликује се великим производним потенцијалом станишта.

3.5.1. Еколошка припадност – групе еколошких јединица

Сви типови шума Србије у првом степену систематизације улазе у одређене крупне јединице – комплексе (појасеве). У планинским крајевима они су издиференцирани под утицајем три битна фактора за живот шумске вегетације: надморска висина, топлота и влага.

На територији ове газдинске јединице, заступљен је комплекс (појас) шумских заједница:

- Комплекс ксеротермофилних сладуново-церових и других типова шума.
- Комплекс мезофилних букових и буково – четинарских типова шума.

Комплекси се даље дели на ценолошке групе типова шума, на основу досадашњих сазнања о вегетацији и земљишту. Према наведеним критеријумима за ову газдинску јединицу могу се издвојити следеће ценолошке групе типова шума:

21 Ценоеколошка група типова шума сладуна и цера (*Quercion frainetto*) на смеђим и лесивираним земљиштима

41 Брдске шума букве (*Fagenion moeziae submontanum*) на киселим смеђим земљиштима

Ценолошке групе типова шума даље се деле на групе еколошких јединица које представљају поједине биљне заједнице најчешће ранга асоцијације окарактерисане земљиштима на којима се јављају. У овој газдинској јединици издвојене су следеће групе еколошких јединица:

213 – Шума сладуна и цера са грабом (*Quercetum frainetto-cerris carpinetosum betuli*) на смеђим и лесивираним земљиштима

Шуме сладуна и цера са грабом се у овој газдинској јединици јављају мозаично у виду мањих састојина у зони храстова до 500 надморске висине, углавном на топлијим експозицијама. По еколошко производним особинама врло је слична са брдском шумом букве тј. одликује се средњим производним потенцијалом станишта.

411 - Брдска шума букве (*Fagetum moeziae submontanum*) на киселим и смеђим земљиштима

Брдске шуме букве се у овој газдинској јединици јављају мозаично у виду мањих састојина у зони храстова од 600 до 800 м надморске висине, углавном на хладнијим експозицијама или у заклоњеним, сенченим увалама, тј. орографски су условљене. По еколошко производним особинама врло је слична са планинском шумом букве тј. одликује се великим производним потенцијалом станишта.

3.6. Општи фактори значајни за стање шумских екосистема

Шума као један од најсложенијих биљних заједница, одраз је утицаја средине, али и она мења ту средину која се означава као станиште. На образовање и стање екосистема у целини утичу многи фактори који се могу сврстати у следеће групе фактора:

- климатски фактори,
- орографски фактори,
- едафски фактори,
- биотички фактори.

Климатски фактори делују комплексно и непосредно на биљни свет, а међу најважнијим за живот и распрострањење биљних заједница је светлост. Она утиче на процес фотосинтезе, карактер вегетације, процес обнављања и др. Температура ваздуха у садејству са осталим еколошким чиниоцима, нарочито са влагом, утиче на распоред биљног покривача. Екстремне температуре, биле оне минималне или максималне, штетне су нарочито у време вегетације. Касни пролећни и рани јесењи мразеви могу бити одлучујући у селекцији неких врста дрвећа. Влага и вода уз температуру су одлучујући фактор за развој вегетације. У целини узето умерено - континентална клима омогућује довољно трајање периода вегетације и ствара услове за велику производност шумске вегетације.

Орографски услови (рељеф, надморска висина, експозиција, нагиб и др.) указују да се ради о типичним шумским стаништима.

Едафски фактори са својим физичким и хемијским карактеристикама на већем делу газдинске јединице указују на значајну потенцијалну производност станишта.

Биотички чиниоци постанка и опстанка шума представљају живи биљни и животињски свет. Шума, као сложена средина утиче на остале биљне и животињске чиниоце и истовремено зависи од многобројних чиниоца у земљи, на земљи и у ваздуху.

Утицај приземног биљног света није довољно проучаван са становишта његовог утицаја на развој шуме, али је сигурно да има већег значаја посебно у микроусловима. Највише пажње је поклоњено њиховом утицају на процес природног подмлађивања шума и ометању њиховог развоја (коров).

Јабланичко подручје у целини представља станиште већег броја дивљачи. Обиље различитих микроклиматских услова и вегетације, веома различита ентомофауна и други моменти, омогућавају опстанак великог броја животињских врста.

Животињски свет у одређеним условима врши јак утицај на развој биљних врста, пре свега својом исхраном, наносећи штете подмлатку и младим биљкама. Практично, њихово дејство се посматра кроз шумску штету, мада су често и од користи (глодари својим ходницима поправљају структуру земљишта и др.). Инсекти, у каламитету могу нанети велику штету, али у нормалним условима њихов утицај је незнатан.

Човек, као одлучујући биотички фактор, стварајући или уништавајући шуму, мења природне услове и читава живу и неживу природу. Неповољно деловање човека (нарушава се биолошка равнотежа) услед прејаких сеча, делимичног крчења, изазивањем пожара, прекомерном испашом и жирењем, неминовно доводи до тешких

последица које се могу исправити само у дугом временском периоду и уз велика финансијска улагања.

Ако се узму у обзир сви наведени фактори и њихово појединачно и заједничко деловање може се констатовати да на великом делу ове јединице постоје оптимални услови за производњу богате шумске вегетације и квалитетне дрвне масе, док се на једном мањем делу може приметити негативно деловање појединих фактора.

На већем делу површине ови услови омогућују, применом разних шумско - техничких мера, постизање веће продуктивности дрвне масе, бољег квалитета и ширег асортимана дрвних сортимената.

Постојећи фактори пружају повољне услове за разне инфраструктурне радове којим би се у целини још више побољшао квалитет састојина, проширио асортиман производње, повећала рентабилност и интезитет газдовања шумама ове газдинске јединице.

Свакако да је постојање одређених екосистема условљено рељефом, надморском висином, експозицијом, геолошком подлогом, хидрографијом и климом одређеног подручја, абиотичким и биотичким чиниоцима што шуму чини сложенем заједницом - биогеоценозом.

3.6.1. Стање ретких, рањивих и угрожених врста (РТЕ)

Једна од обавеза у Јавном предузећу "Србијашуме" је и израда прегледа ретких, рањивих и угрожених врста (РТЕ). Обавеза шумских управа је да преглед имају табеларно и кроз једну прегледну карту, размере 1: 25.000, ради лакшег мониторинга и заштите РТЕ врста. У наредним табелама дат је преглед ретких, рањивих и угрожених врста у газдинској јединици "Доња Власина".

Табела 8. Заштићене врсте флоре присутне у ГЈ

РТЕ		Степен заштите
Латински назив	Домаћи назив	
<i>Prunus avium</i>	Дивља трешња	3
<i>Acer heldreichii</i>	П. Јавор	СЗ
<i>Ulmus montana</i>	П. Брест	3
<i>Fraxinus excelsior</i>	Б. јасен	3
<i>Tilia tomentosa</i>	Сребрнолисна липа	3
<i>Sambucus nigra</i>	Зова	3
<i>Fragaria Vesca</i>	Дивља јагода	3

Табела 9. Заштићене врсте фауне присутне у ГЈ

РТЕ		Степен заштите
Латински назив	Домаћи назив	
<i>Canis lupus</i>	Вук	3
<i>Capreolus capreolus</i>	Срна	3
<i>Meles meles</i>	Јазавац	3
<i>Sus scrofa</i>	Дивља свиња	3

4.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА

4.1. Основни критеријуми при просторно - функционалном рејонирању шума и шумских станишта у ГЈ “Доња Власина”

Све функције шума могу се поделити на:

1. Производне функције шума, представљене производњом дрвне масе, дивљачи и осталих производа шума,
2. Заштитне функције шума,
3. Социјалне функције (туристичко - рекреативне, наставне, одбрамбене и друге).

Производне функције шума се огледају пре свега у сталном и трајном повећању приноса и производње, тј. максималној производњи дрвне масе (техничког и просторног дрвета).

Заштитне функције шума подразумевају противерозионе, хидролошке, климатске, хигијенско-здравствене и друге функције.

Социјалне функције подразумевају туристичко-рекреативне, наставне, научно-истраживачке, одбрамбене и друге функције.

4.2. Функција шума и намена површина газдинске јединице „Доња Власина”

Кодни приручник је идентификовао опредељење за одређену приоритетну функцију неког простора са основном наменом, што је у складу са потребама и захтевима друштва у односу на шуму. Тиме се намеће потреба да се основна намена просторно прецизира као оријентација за пројектовање газдовања, како би се остварила приоритетна функција.

Многе потребе захтевају истовремено вишефункционално коришћење шума и шумског земљишта. Често је неке функције шума тешко ускладити на истом простору па је неопходно утврдити глобалну и основну намену појединих састојина.

Глобална намена се односи на цео комплекс шума и у складу је са општим циљевима газдовања, док основна намена представља приоритетну функцију шума.

4.3. Шуме високих заштитних вредности

Процесом сертификације шума у Јавном предузећу "Србијашуме" једна од обавеза је и израда Прегледа шума високих заштитних вредности.

Шуме газдинске јединице “Доња Власина” сврстане су у једну од шест категорија које је дефинисао ФСС стандард.

НСВ – 4 - Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама

- НЦ "26" – заштита земљишта од ерозије – **483,88 ха.**

- НЦ "66" – стална заштита шума (изван газдинског третмана) – **62,54 ха.**

Начин газдовања у шумама као НСВ шума не мења се у односу на тренутни начин газдовања. Разлика је једино у томе да се прате атрибути карактеристични за те шуме и да активности газдовања у НСВ шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

Табела 10. Преглед НСВФ шума

НСВ	ОСНОВНА НАМЕНА	Одељење	Одсек	Р (ха)
4	26	3	t	10.41
4	26	10	a	13.02
4	26	10	c	4.14
4	26	10	d	3.61
4	26	11	a	14.06
4	26	11	b	3.65
4	26	11	c	0.85
4	26	11	d	23.81
4	26	12	a	23.13
4	26	12	c	12.55
4	26	13	a	46.22
4	26	13	c	0.97
4	26	14	a	21.66
4	26	14	b	16.81
4	26	15	a	29.84
4	26	15	b	2.23

4	26	16	a	6.22
4	26	25	a	4.04
4	26	30	l	8.94
4	26	34	h	16.94
4	26	35	f	0.46
4	26	36	a	0.67
4	26	36	e	2.01
4	26	36	i	11.2
4	26	37	c	2.24
4	26	38	a	1.81
4	26	38	b	2.72
4	26	38	c	5.38
4	26	39	a	42.34
4	26	39	c	2.09
4	26	40	a	16.59
4	26	40	b	3.13
4	26	40	c	4.26
4	26	40	e	0.42
4	26	40	f	1.85
4	26	40	g	5.53
4	26	42	d	5.84
4	26	42	e	7.05
4	26	42	h	1.61
4	26	42	i	6.08
4	26	42	j	2.19
4	26	43	b	35.36
4	26	43	c	11.37
4	26	43	d	4.2
4	26	44	b	0.89
4	26	44	c	17.94
4	26	44	d	25.55
Укупно НЦ 26				483.88
4	66	1	c	0.09
4	66	2	a	0.11
4	66	2	b	0.04
4	66	3	a	0.23
4	66	3	b	0.04
4	66	3	g	0.1
4	66	3	i	0.1
4	66	5	c	1.13
4	66	6	h	0.09
4	66	6	l	0.14
4	66	10	b	4.51

4	66	21	b	0.33
4	66	24	c	0.04
4	66	30	a	4.01
4	66	31	e	0.19
4	66	31	f	0.18
4	66	32	a	0.06
4	66	32	d	0.04
4	66	32	r	0.03
4	66	34	a	0.37
4	66	34	d	0.12
4	66	35	b	2.71
4	66	35	c	1.78
4	66	35	e	1.46
4	66	36	g	0.07
4	66	37	a	3.02
4	66	37	b	33.08
4	66	40	d	0.12
4	66	42	c	0.74
4	66	42	f	3.33
4	66	43	a	1.42
4	66	44	a	1.13
4	66	44	e	1.73
Укупно НЦ 66				62.54
Укупно				546.42

4.4. Газдинске класе

Газдинска класа је основна уређајна јединица, за коју се планирају јединствени циљеви и мере будућег (даљег) газдовања. Да би то било могуће, све шуме једне газдинске класе морају имати одређене станишне услове, слично затечено стање и исту основну намену.

Газдинску класу чини скуп састојина истог порекла, сличног састава, сличног затеченог стања и еколошких услова, исте намене, за које се приказује стање шумског фонда и утврђују јединствени циљеви и мере газдовања шумама и одређује принос.

Газдинске класе формиране су на следећим принципима:

- Функционалном вредновању састојина (дефинисану основном наменом површина)
- Садашњем стању, пореклу и структурном облику састојина (дефинисаном састојинском припадношћу, односно састојинском целином)
- Станишним условима (дефинисаном еколошком јединицом)

Газдинске класе приказују се бројевима и то тако да прва два броја означавају наменску целину, следећа три броја по реду означавају састојинску припадност, а задња три броја групу еколошких јединица.

На овим принципима у газдинској јединици “Доња Власина” формиране су следеће газдинске класе:

	газдинска класа	Наменска целина 10 – производња техничког дрвета
1	10 175 213	Изданачка шума граба на различитим смеђим земљиштима
2	10 196 213	Изданачка мешовита шума граба на различитим смеђим земљиштима
3	10 196 411	Изданачка мешовита шума граба на различитим смеђим земљиштима
4	10 214 213	Изданачка шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
5	10 214 411	Изданачка шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
6	10 215 213	Изданачка мешовита шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
7	10 215 411	Изданачка мешовита шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
8	10 306 213	Изданачка шума китњака на различитим смеђим земљиштима
9	10 306 411	Изданачка шума китњака на различитим смеђим земљиштима
10	10 307 213	Изданачка мешовита шума китњака на различитим смеђим земљиштима
11	10 325 213	Изданачка шума багрема на различитим смеђим земљиштима
12	10 325 411	Изданачка шума багрема на различитим смеђим земљиштима
13	10 353 411	Висока једнодобна шума букве, китњака, цера и граба на различитим смеђим земљиштима
14	10 360 213	Изданачка шума букве на различитим смеђим земљиштима
15	10 360 411	Изданачка шума букве на различитим смеђим земљиштима
16	10 361 213	Изданачка мешовита шума букве на различитим смеђим земљиштима
17	10 361 411	Изданачка мешовита шума букве на различитим смеђим земљиштима
18	10 470 213	Вештачки подигнута састојина смрче на различитим смеђим земљиштима
19	10 470 411	Вештачки подигнута састојина смрче на различитим смеђим земљиштима
20	10 471 411	Вештачки подигнута мешовита састојина смрче на различитим смеђим земљиштима
21	10 475 213	Вештачки подигнута састојина црног бора на различитим смеђим земљиштима
22	10 475 411	Вештачки подигнута састојина црног бора на различитим смеђим земљиштима
23	10 476 213	Вештачки подигнута мешовита састојина црног бора на различитим смеђим земљиштима
24	10 476 411	Вештачки подигнута мешовита састојина црног бора на различитим смеђим земљиштима
		Наменска целина 26 – заштита земљишта од ерозије

25	26 175 411	Изданачка шума граба на различитим смеђим земљиштима
26	26 196 213	Изданачка мешовита шума граба на различитим смеђим земљиштима
27	26 214 213	Изданачка шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
28	26 215 213	Изданачка мешовита шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
29	26 215 411	Изданачка мешовита шума сладуна на различитим смеђим земљиштима
30	26 306 213	Изданачка шума китњака на различитим смеђим земљиштима
31	26 306 411	Изданачка шума китњака на различитим смеђим земљиштима
32	26 307 213	Изданачка мешовита шума китњака на различитим смеђим земљиштима
33	26 325 213	Изданачка шума багрема на различитим смеђим земљиштима
34	26 325 411	Изданачка шума багрема на различитим смеђим земљиштима
35	26 360 213	Изданачка шума букве на различитим смеђим земљиштима
36	26 360 411	Изданачка шума букве на различитим смеђим земљиштима
37	26 361 213	Изданачка мешовита шума букве на различитим смеђим земљиштима
38	26 471 411	Вештачки подигнута мешовита састијина смрче на различитим смеђим земљиштима
39	26 475 213	Вештачки подигнута састојина црног бора на различитим смеђим земљиштима
40	26 475 411	Вештачки подигнута састојина црног бора на различитим смеђим земљиштима
41	26 476 213	Вештачки подигнута мешовита састијина црног бора на различитим смеђим земљиштима
		Наменска целина 66 (стална заштита шума)
42	66 267 213	Шибљак грабића на различитим смеђим земљиштима
43	66 267 411	Шибљак грабића на различитим смеђим земљиштима

У овој газдинској јединици издвојено је 43 газдинске класе, од чега се у наменској целини "10" (шуме и шумска станишта са производном функцијом) налази 24 газдинских класа, у наменској целини „26“ (заштита земљишта од ерозије) налази 17 газдинска класа и у наменској целини "66" (стална заштита шума) налазе се 2 газдинске класе.

5.0. СТАЊЕ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА

Подаци о основним показатељима стања шумског фонда газдинске јединице "Доња Власина" прикупљени су у лето 2021. године.

У складу са Законом о шумама и Правилником о садржини основа, приказано је стање шума по намени, газдинским класама, пореклу и очуваности, смеши, врстама дрвећа, дебљинској и добној структури, здравственом стању и на крају општи осврт на затечено стање газдинске јединице.

Подаци о стању шума ГЈ "Доња Власина" дати су по газдинским класама, у оквиру којих је планирано газдовање и калкулисан етат (принос). Стога су газдинске класе носиоци узгојног и уређајног поступка и само преко њих је могућа анализа стања шумског фонда и његових производних потенцијала.

5.1. Стање шума по намени

5.1.1. Стање шума по глобалној намени

Табела 12. Стање шума по глобалној намени за ГЈ

Стање шума по глобалној намени у овој газдинској јединици указује да су заступљене површине које имају следеће глобалне функције:

Намена глобална	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
10	1083.75	66.5	187890.8	76.3	173.4	5908.9	76.5	5.5	3.1
12	545.96	33.5	58477.6	23.7	107.1	1813.3	23.5	3.3	3.1
Укупно	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1

1. Шуме и шумска станишта са производном функцијом "10"

2. Шуме са приоритетном заштитном функцијом "12"

Шуме и шумска станишта са производном функцијом заступљене су са **1083,75 ха** или **66,5 %** укупно обрасле површине газдинске јединице. Укупна запремина ове наменске целине је **187890,8 м³** или **76,3 %** запремине газдинске јединице. Просечна запремина је **173,4 м³/ха**.

Шуме и шумска станишта са приоритетном заштитном функцијом заступљене су са **545,96 ха** или **33,5 %** укупне обрасле површине, са запремином од **58477,6 м³** тј. **23,7 %**.

5.1.2. Стање шума по основној намени

Табела 13. Стање шума по основној намени за ГЈ

Намена основна	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
10	1083.29	66.5	187867.2	76.3	173.4	5907.8	76.5	5.5	3.1
26	483.88	29.7	58501.2	23.7	120.9	1814.4	23.5	3.7	3.1
66	62.54	3.8							
Укупно	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1

Стање шума по основној намени (приоритетној функцији) у овој газдинској јединици указује да су заступљене површине које имају следеће основне функције:

1. Производња техничког дрвета наменска целина "10"
2. Заштита земљишта од ерозије наменска целина "26"
3. Стална заштита шума (изван газдинског третмана) наменска целина "66"

Наменска целина "10" заступљена је са **1083,29 ха** или **66,5 %** укупно обрасле површине газдинске јединице. Укупна запремина ове наменске целине је **187867,2 м³** или **76,3 %** запремине газдинске јединице. Просечна запремина је **173,4 м³/ха**.

Наменска целина "26" заступљена је са **483,88 ха** или **29,7 %** укупне обрасле површине, са запремином од **58501,2 м³** тј. **23,7 %** запремине газдинске јединице. Просечна запремина је **120,9 м³/ха**.

Учешће шума са приоритетном наменом заштите земљишта од ерозије - "66" је **62,54 ха** или **3,8 %** укупно обрасле површине.

5.2. Стање шума по газдинским класама

5.2.1. Стање шума по газдинским класама за ГЈ

Табела 14. Стање шума по газдинским класама за ГЈ

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
10 175 213	14.99	0.9	400.2	0.2	26.7	22.1	0.3	1.5	5.5
10 196 213	25.18	1.5	5471.8	2.2	217.3	152.4	2.0	6.1	2.8
10 196 411	52.88	3.2	17866.4	7.3	337.9	944.5	12.2	17.9	5.3
10 214 213	14.29	0.9	973.7	0.4	68.1	27.7	0.4	1.9	2.8
10 214 411	1.82	0.1	412.7	0.2	226.8	9.8	0.1	5.4	2.4
10 215 213	51.46	3.2	7104.9	2.9	138.1	208.0	2.7	4.0	2.9
10 215 411	58.63	3.6	7718.1	3.1	131.6	233.8	3.0	4.0	3.0
10 306 213	1.99	0.1	136.2	0.1	68.4	7.3	0.1	3.7	5.4
10 306 411	0.68	0.0	23.4		34.5	1.1		1.7	4.7
10 307 213	4.66	0.3	803.2	0.3	172.4	21.9	0.3	4.7	2.7
10 325 213	109.07	6.7	3042.6	1.2	27.9	146.4	1.9	1.3	4.8
10 325 411	20.47	1.3	340.0	0.1	16.6	16.5	0.2	0.8	4.9
10 353 411	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
10 360 213	88.93	5.5	14468.0	5.9	162.7	382.4	5.0	4.3	2.6
10 360 411	290.64	17.8	56473.3	22.9	194.3	1299.5	16.8	4.5	2.3
10 361 213	36	2.2	6245.5	2.5	173.5	158.2	2.0	4.4	2.5
10 361 411	23.93	1.5	5961.2	2.4	249.1	134.1	1.7	5.6	2.2
10 470 213	2.28	0.1							
10 470 411	13.36	0.8	2098.1	0.9	157.0	77.6	1.0	5.8	3.7
10 471 411	37.31	2.3	7543.9	3.1	202.2	253.0	3.3	6.8	3.4
10 475 213	30.81	1.9	6371.3	2.6	206.8	269.4	3.5	8.7	4.2
10 475 411	69.46	4.3	16730.6	6.8	240.9	816.1	10.6	11.8	4.9
10 476 213	7.8	0.5	999.2	0.4	128.1	42.2	0.5	5.4	4.2
10 476 411	33.18	2.0	4758.5	1.9	143.4	191.7	2.5	5.8	4.0
Укупно у НЦ 10	1083.29	66.5	187867.2	76.3	173.4	5907.5	76.5	5.5	3.1
26 175 411	2.19	0.1	35.5		16.2	1.8		0.8	5.1
26 196 213	37.87	2.3	4870.1	2.0	128.6	172.4	2.2	4.6	3.5
26 214 213	4.5	0.3	355.1	0.1	78.9	12.5	0.2	2.8	3.5
26 215 213	38.57	2.4	5600.7	2.3	145.2	169.0	2.2	4.4	3.0
26 215 411	88.61	5.4	15321.5	6.2	172.9	421.3	5.5	4.8	2.7
26 306 213	27.38	1.7	1161.8	0.5	42.4	36.9	0.5	1.4	3.2
26 306 411	3.14	0.2	328.8	0.1	104.7	9.2	0.1	2.9	2.8
26 307 213	42.34	2.6	3286.9	1.3	77.6	108.4	1.4	2.6	3.3
26 325 213	19.18	1.2	836.7	0.3	43.6	39.4	0.5	2.1	4.7

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
26 325 411	27.49	1.7	466.3	0.2	17.0	23.3	0.3	0.9	5.0
26 360 213	45.67	2.8	8048.7	3.3	176.2	203.0	2.6	4.4	2.5
26 360 411	83.35	5.1	5898.7	2.4	70.8	153.8	2.0	1.8	2.6
26 361 213	16.63	1.0	2585.7	1.0	155.5	68.2	0.9	4.1	2.6
26 362 411	1.61	0.1	21.7		13.5	1.1		0.7	5.1
26 471 411	22.63	1.4	4637.3	1.9	204.9	156.3	2.0	6.9	3.4
26 475 213	17.94	1.1	4379.5	1.8	244.1	200.4	2.6	11.2	4.6
26 475 411	4.32	0.3	642.7	0.3	148.8	36.5	0.5	8.4	5.7
26 476 213	0.46	0.0	23.6		51.3	1.2		2.6	5.1
Укупно у НЦ 26	483.88	29.7	58501.2	23.7	120.9	1814.7	23.5	3.8	3.1
66 267 213	54.1	3.3			0.0				
66 267 411	8.44	0.5			0.0				
Укупно у НЦ 66	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1

У овој газдинској јединици издвојено је 43 газдинских класа, од чега је 1 газдинских класа високих природних шума, 29 газдинских класа изданаčkih шума, 11 газдинских класа вештачки подигнутих састојина четинара и 2 газдинска класа шибиљака.

Највеће учешће је газдинских класа са основном наменом "10", које по површини учествују са **66,5 %** укупне обрасле површине, и по запремини са **76,3 %**, са прирастом од **76,5 %**.

У овој наменској целини, по запремини, најзаступљенија је газдинска класа изданаčke шуме букве и то:

- Газдинска класа **10.360.411**, са учешћем од **17,8 %** по површини, **22,9 %** по запремини и запреминским прирастом од **16,8 %**.

- Од вештачки подигнутих састојина најзаступљенија је газдинска класа **10.475.411** (Вештачки подигнута састојина црног бора), са површином од **4,3 %** и запремином од **6,8 %** са запреминским прирастом од **10,6 %**.

Учешће газдинских класа са наменом "26" по површини износи **29,7 %**, односно по запремини **23,7 %** и запреминским прирастом од **23,5 %**.

У овој наменској целини, по запремини, најзаступљенија је газдинска класа изданаčke шуме букве и то:

- Газдинска класа **26.215.411** –са површином од **5,4 %** и запремином од **6,2 %** и текућим запреминским прирастом од **5,5 %** укупног запреминског прираста у газдинској јединици.

Наменска целина "66" учествује по површини са **3,8 %** укупне површине.

5.3. Стање шума по пореклу и очуваности

5.3.1. Стање шума по пореклу и очуваности за ГЈ

Табела 15. Стање шума по пореклу и очуваности за ГЈ

Порекло /очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
Високе очуване	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Издан. очуване	795.62	48.8	127441.1	51.7	160.2	3765.8	48.8	4.7	3.0
ВПС очуване	194.20	11.9	38501.6	15.6	198.3	1650.1	21.4	8.5	4.3
Укупно у НЦ 10	1083.29	66.5	187867.2	76.3	173.4	5907.7	76.5	5.5	3.1
Издан. очуване	436.92	26.8	48796.4	19.8	111.7	1419.0	18.4	3.2	2.9
Изданачке разређене	1.61	0.1	21.7		13.5	1.1		0.7	5.0
ВПС очуване	45.35	2.8	9683.1	3.9	213.5	394.4	5.1	8.7	4.1
Укупно у НЦ 26	483.88	29.7	58501.2	23.7	120.9	1814.4	23.5	3.7	3.1
Укупно у НЦ 66	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1
Рекапитулација по пореклу									
Високе јед- очуване	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Укупно високе	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Изданачке - очуване	1232.54	75.6	176237.5	71.5	143.0	5184.8	67.1	4.2	2.9
Изданачке разређене	1.61	0.1	21.7		13.5	1.1		0.7	5.0
Укупно изданачке	1234.15	75.7	176259.2	71.5	142.8	5185.9	67.2	4.2	2.9
ВПС очуване	239.55	14.7	48184.7	19.6	201.1	2044.5	26.5	8.5	4.2
Укупно ВПС	239.55	14.7	48184.7	19.6	201.1	2044.5	26.5	8.5	4.2
Укупно шибљаци	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1
Рекапитулација по очуваности									
Укупно очуване	1565.56	96.1	246346.7	100.0	157.4	7721.1	100.0	4.9	3.1
Укупно разређене	1.61	0.1	21.7		13.5	1.1		0.7	5.0
Укупно шибљаци	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1

Стање састојина по пореклу у газдинској јединици је следеће:

- Високе састојине заступљене на **5,7 %** укупно обрасле површине и укупном запремином од **8,9 %** и текућим запреминским прирастом од **6,4 %**.
- Изданачке састојине заузимају **75,7 %** укупно обрасле површине и запремином од **71,5 %** и текућим запреминским прирастом од **67,2 %**.
- Вештачки подигнуте састојине заступљене су на **14,7 %** и запремином од **19,6 %** и текућим запреминским прирастом од **26,5 м³/ха**.

- Шибљаци заузимају **3,8 %**.

Стање састојина по очуваности у овој газдинској јединици је следеће:

- Очуване састојине заузимају **96,1 %** од укупне обрасле површине, запремином од **100 %** и запреминским прирастом од **100 %**.

- Разређене састојине заузимају **0,1 %** од укупне обрасле површине

- Шибљаци заузимају **3,8 %**.

Са гледишта порекла, стање у овој газдинској јединици је незадовољавајуће јер имамо само 5,7 % високих састојина, док код очуваности састојина у овој газдинској јединици, може се закључити да је задовољавајуће стање, јер имамо 96,1 % очуваних састојина. С обзиром на висок проценат изданаčkih очуваних шума планирање ће бити усмерено ка конверзији изданаčkih шума у високи облик.

У вештачки подигнутим састојинама планирање ће бити усмерено на свим потребним радовима на гајењу, и на нези шума кроз селективне прореде.

5.4. Стање састојина по смеши

5.4.1. Стање шума по мешовитости за ГЈ

Табела 16. Стање састојина по мешовитости за ГЈ

Порекло /Мешовитост	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
Високе мешовите	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Укупно високе	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Изданаčke чисте	378.00	23.2	50845.0	20.6	134.5	1198.4	15.5	3.2	2.4
Изданаčke мешовите	417.62	25.6	76596.1	31.1	183.4	2567.5	33.2	6.1	3.4
Укупно изданаčke	795.62	48.8	127441.1	51.7	160.2	3765.8	48.8	4.7	3.0
ВПС чисте	74.95	4.6	15531.2	6.3	207.2	700.6	9.1	9.3	4.5
ВПС мешовите	119.25	7.3	22970.4	9.3	192.6	949.5	12.3	8.0	4.1
Укупно ВПС	194.20	11.9	38501.6	15.6	198.3	1650.1	21.4	8.5	4.3
УКУПНО У НЦ 10	1083.29	66.5	187867.2	76.3	173.4	5907.8	76.5	5.5	3.1
Изданаčke чисте	180.08	11.0	12125.6	4.9	67.3	336.0	4.4	1.9	2.8
Изданаčke мешовите	258.45	15.9	36692.6	14.9	142.0	1084.0	14.0	4.2	3.0
Укупно изданаčke	438.53	26.9	48818.1	19.8	111.3	1420.1	18.4	3.2	2.9
ВПС чисте	22.26	1.4	5022.2	2.0	225.6	236.9	3.1	10.6	4.7
ВПС мешовите	23.09	1.4	4660.9	1.9	201.9	157.5	2.0	6.8	3.4
Укупно ВПС	45.35	2.8	9683.1	3.9	213.5	394.4	5.1	8.7	4.1
Укупно у НЦ 26	483.88	29.7	58501.2	23.7	120.9	1814.4	23.5	3.7	3.1
Укупно шибљаци	62.54	3.8							
Укупно у НЦ 66	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1
Рекапитулација по пореклу									
Високе мешовите	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Укупно високе	93.47	5.7	21924.5	8.9	234.6	491.8	6.4	5.3	2.2
Изданаčke чисте	558.08	34.2	62970.6	25.6	112.8	1534.4	19.9	2.7	2.4
Изданаčke	676.07	41.5	113288.6	46.0	167.6	3651.5	47.3	5.4	3.2

мешовите									
Укупно изданацке	1234.15	75.7	176259.2	71.5	142.8	5185.9	67.2	4.2	2.9
ВПС чисте	97.21	6.0	20553.4	8.3	211.4	937.5	12.1	9.6	4.6
ВПС мешовите	142.34	8.7	27631.3	11.2	194.1	1107.0	14.3	7.8	4.0
Укупно ВПС	239.55	14.7	48184.7	19.6	201.1	2044.5	26.5	8.5	4.2
Укупно шибљаци	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1
Рекапитулација по мешовитости									
Укупно чисте	655.29	40.2	83524.0	33.9	127.5	2471.9	32.0	3.8	3.0
Укупно мешовите	911.88	56.0	162844.4	66.1	178.6	5250.3	68.0	5.8	3.2
Укупно шибљаци	62.54	3.8							
Укупно за ГЈ	1629.71	100.0	246368.4	100.0	151.2	7722.2	100.0	4.7	3.1

Гледано по мешовитости, ову газдинску јединицу чине чисте састојине са **40,2 %** по површини, **33,9 %** по запремини са запреминским прирастом од **32,0 %** у односу на мешовите састојине које чине **56,0 %** по површини, са **66,1 %** по запремини и **68,0 %** по прирасту.

У целини гледано, стање по мешовитости је директно проузроковано станишним условима, где доминира буква као аутохтона, истовремено и као главна врста дрвета и формира у већини случајева чисте састојине. Такође и у мешовитим састојинама буква се јавља као главна врста дрвећа.

5.5. Стање шума по врстама дрвећа

5.5.1. Стања шума по врстама дрвећа за ГЈ

Табела 17. Стање састојина по врстама дрвећа за ГЈ

Врсте дрвећа	Запремина		Запремински прираст		Piv
	м³	%	м³	%	
Буква	96948.8	39.4	2308.2	29.9	2.4
Сладун	14257.9	5.8	446.6	5.8	3.1
Китњак	9180.0	3.7	305.8	4.0	3.3
Цер	21246.8	8.6	821.2	10.6	3.9
Багрем	3331.6	1.4	163.4	2.1	4.9
Граб	966.8	0.4	34.5	0.4	3.6
Јасика	241.0	0.1	8.3	0.1	3.4
Јавор	141.0	0.1	4.2	0.1	3.0
Бели јасен	34.1	0.0	1.0	0.0	2.8
Трешња	29.4	0.0	1.1	0.0	3.7
Пољски јасен	4.9	0.0	0.2	0.0	3.7
Црни јасен	3.5	0.0	0.0	0.0	1.1
ОТЛ	4977.9	2.0	194.7	2.5	3.9
Укупно лишћари	151363.7	61.4	4289.1	55.5	2.8

Б.Бор	1231.0	0.5	42.1	0.5	3.4
Ц.Бор	26159.8	10.6	1267.0	16.4	4.8
Смрча	9112.7	3.7	309.5	4.0	3.4
Укупно четинари	36503.5	14.8	1618.6	21.0	4.4
Укупно у НЦ 10	187867.2	76.3	5907.8	76.5	3.1
Буква	17810.5	7.2	455.9	5.9	2.6
Сладун	12053.1	4.9	333.6	4.3	2.8
Китњак	7763.3	3.2	266.0	3.4	3.4
Цер	10031.7	4.1	291.4	3.8	2.9
Багрем	1294.4	0.5	63.1	0.8	4.9
Граб	381.9	0.2	9.3	0.1	2.4
Трешња	305.9	0.1	5.7	0.1	1.9
Јавор	70.3	0.0	2.4	0.0	3.5
Бели јасен	10.4	0.0	0.4	0.0	3.7
ОТЛ	430.0	0.2	15.1	0.2	3.5
Укупно лишћари	50151.5	20.4	1443.0	18.7	2.9
Ц.Бор	4873.5	2.0	245.3	3.2	5.0
Бели бор	246.0	0.1	7.8	0.1	3.2
Смрча	3230.3	1.3	118.4	1.5	3.7
Укупно четинари	8349.8	3.4	371.5	4.8	4.4
Укупно у НЦ 26	58501.2	23.7	1814.4	23.5	3.1
Укупно у ГЈ	246368.4	100.0	7722.2	100.0	3.1
Рекапитулација за ГЈ					
Буква	114759.3	46.6	2764.1	35.8	2.4
Сладун	26310.9	10.7	780.2	10.1	3.0
Китњак	16943.3	6.9	571.8	7.4	3.4
Цер	31278.5	12.7	1112.6	14.4	3.6
Багрем	4626.0	1.9	226.5	2.9	4.9
Граб	1348.7	0.5	43.8	0.6	3.2
Јасика	241.0	0.1	8.3	0.1	3.4
Јавор	211.2	0.1	6.6	0.1	3.1
Бели јасен	44.5	0.0	1.3	0.0	3.0
Трешња	335.3	0.1	6.8	0.1	2.0
Пољски јасен	4.9	0.0	0.2	0.0	3.7
Црни јасен	3.5	0.0	0.0	0.0	1.1
ОТЛ	5407.9	2.2	209.7	2.7	3.9
Укупно лишћари	201515.1	81.8	5732.1	74.2	2.8
Б.Бор	1477.0	0.6	49.9	0.6	3.4
Ц.Бор	31033.3	12.6	1512.3	19.6	4.9
Смрча	12343.1	5.0	427.9	5.5	3.5
Укупно четинари	44853.3	18.2	1990.1	25.8	4.4
Укупно у ГЈ	246368.4	100.0	7722.2	100.0	3.1

У газдинској јединици приметно је доминантно учешће лишћарских врста по запремини и запреминском прирасту. Лишћари су заступљени са **201515,1 м³** или **81,8 %** по запремини и **5732,1 м³** или **74,2 %** по запреминском прирасту.

Од лишћара је најзаступљенија буква, која учествује у укупној запремини са **114759,3 м³** или **46,6 %** и главни је носилац запреминског прираста са **2764,1 м³** или

35,8 %, јавља се у високом и изданачком облику, градећи како чисте, тако и мешовите састојине.

Од четинарских врста смрча је заступљена са **12343,1 м³ (5,0 %)**, док је учешће црног бора **31033,3 м³ (12,6 %)** у односу на укупну запремину газдинске јединице.

5.6. Стање шума по дебљинској структури

5.6.1. Стање шума по дебљинској структури за ГЈ

Табела 18. Стање састојина по дебљинској структури за ГЈ

Газдинска класа	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА												Запремин. прираст м³
	Површина	Запремина	до 10 цм	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	81 до 90	изнад 90	
	ха	м³		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
10 353 411	93.5	21924.5	745.7	3617.9	6455.4	6134.4	3626.0	1239.7	105.4				491.8
Високе	93.5	21924.5	745.7	3617.9	6455.4	6134.4	3626.0	1239.7	105.4				491.8
10 175 213	15.0	400.2	370.1	8.2	16.7	5.2							22.1
10 196 213	25.2	5471.8	312.1	2165.2	2050.2	670.0	168.9	105.3					152.4
10 196 411	52.9	17866.4	558.3	2912.9	7888.8	3984.6	1406.8	286.4	522.3	306.4			944.5
10 214 213	14.3	973.7	118.5	717.0	138.1								27.7
10 214 411	1.8	412.7	10.6	93.6	148.6	104.1	55.8						9.8
10 215 213	51.5	7104.9	936.4	2170.3	2182.1	1038.3	9.1	768.7					208.0
10 215 411	58.6	7718.1	587.7	3461.4	3280.1	326.3	62.7						233.8
10 306 213	2.0	136.2	88.3	47.9									7.3
10 306 411	0.7	23.4	13.6	7.3	2.5								1.1
10 307 213	4.7	803.2		132.1	429.4	241.6							21.9
10 325 213	109.1	3042.6	1592.9	996.5	158.5	153.8	141.0						146.4
10 325 411	20.5	340.0	340.0										16.5
10 360 213	88.9	14468.0	902.5	5055.0	4091.2	2794.9	1083.9	496.1	44.4				382.4
10 360 411	290.6	56473.3	2128.7	14705.1	16518.3	12127.1	5544.0	3143.7	1654.0	652.3			1299.5
10 361 213	36.0	6245.5	130.0	1660.9	3492.4	962.1							158.2
10 361 411	23.9	5961.2	92.1	781.2	2294.6	1857.6	848.8	86.8					134.1
Изданацке	795.6	127441.1	8181.8	34914.6	42691.4	24265.7	9321.0	4887.0	2220.7	958.8			3765.8
10 470 213	2.3												
10 470 411	13.4	2098.1	481.9	443.7	962.6	209.9							77.6
10 471 411	37.3	7543.9	567.8	3033.3	2857.3	693.8	178.4	213.4					253.0

Газдинска класа	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА												Запремин. прираст м³
	Површина	Запремина	до 10 цм	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	81 до 90	изнад 90	
	ха	м³		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
10 475 213	30.8	6371.3	115.5	2073.8	3168.9	935.4	77.7						269.4
10 475 411	69.5	16730.6	697.0	5658.6	8751.7	1344.6	278.7						816.1
10 476 213	7.8	999.2	24.7	520.9	361.9	72.5	19.1						42.2
10 476 411	33.2	4758.5	225.6	1745.2	2139.4	512.8	135.5						191.7
ВПС Четинара	194.2	38501.6	2112.4	13475.5	18241.8	3769.1	689.4	213.4					1650.1
Укупно НЦ 10	1083.3	187867.2	11039.9	52008.0	67388.6	34169.3	13636.4	6340.1	2326.1	958.8			5907.8
26 175 411	2.2	35.5	35.5										1.8
26 196 213	37.9	4870.1	1673.1	1617.9	1430.0	149.2							172.4
26 214 213	4.5	355.1	99.4	255.7									12.5
26 215 213	38.6	5600.7	375.7	2382.5	1150.2	981.6	710.7						169.0
26 215 411	88.6	15321.5	341.4	6543.3	6163.3	2121.8	151.8						421.3
26 306 213	27.4	1161.8	127.9	327.7	635.3	70.8							36.9
26 306 411	3.1	328.8	27.1	25.5	40.1	236.1							9.2
26 307 213	42.3	3286.9	392.1	1464.7	539.2		570.2	320.7					108.4
26 325 213	19.2	836.7	239.8	502.6	94.2								39.4
26 325 411	27.5	466.3	466.3										23.3
26 360 213	45.7	8048.7	205.5	2892.1	3666.6	1112.4	16.1	156.1					203.0
26 360 411	83.4	5898.7	743.6	1876.4	1794.3	959.5	525.0						153.8
26 361 213	16.6	2585.7	100.4	624.9	1130.3	256.5	190.4		283.2				68.2
26 362 411	1.6	21.7	21.7										1.1
Изданацке	438.5	48818.1	4849.4	18513.2	16643.5	5887.9	2164.1	476.8	283.2				1420.1
26 471 411	22.6	4637.3	338.9	1955.9	1580.2	349.3	39.2	80.8	293.0				156.3
26 475 213	17.9	4379.5	35.6	2040.1	2140.2	163.6							200.4
26 475 411	4.3	642.7	124.5	262.1	256.1								36.5
26 476 213	0.5	23.6	23.6										1.2
ВПС	45.4	9683.1	522.7	4258.0	3976.6	512.8	39.2	80.8	293.0				394.4

Газдинска класа	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА												Запремин. прираст м³
	Површина	Запремина	до 10 цм	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	81 до 90	изнад 90	
	ха	м³		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
Четинара													
Укупно НЦ 26	483.9	58501.2	5372.1	22771.3	20620.1	6400.7	2203.2	557.7	576.2				1814.4
Укупно за ГЈ	1567.2	246368.4	16412.0	74779.3	88008.7	40570.0	15839.6	6897.8	2902.3	958.8			7722.2
РЕКАПИТУЛАЦИЈА													
Високе	93.5	21924.5	745.7	3617.9	6455.4	6134.4	3626.0	1239.7	105.4				491.8
Изданачке	1234.2	176259.2	13031.3	53427.8	59334.9	30153.6	11485.1	5363.9	2503.9	958.8			5185.9
ВПС Четинара	239.6	48184.7	2635.1	17733.5	22218.4	4282.0	728.6	294.2	293.0				2044.5
Укупно за ГЈ	1567.2	246368.4	16412.0	74779.3	88008.7	40570.0	15839.6	6897.8	2902.3	958.8			7722.2

У газдинској јединици “Доња Власина” заступљени су дебљински разреди од најтањих до VII дебљинског разреда са различитим учешћем танког, средње јаког и јаког материјала.

Појединачно најзаступљенији је II дебљински разред (21 до 30 цм), са запреминим од **88008,7 м³** или **37,5 %**, следи I дебљински разред (11-20 цм), са запремини од **124.630,8 м³** или **30,4 %**, затим следе III, O, IV, V, VI, VII и VII дебљински разред.

Табела 19:

Порекло састојине	Површина		Укупна запремина		ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА						Запремински прираст
					до 30 cm		30 од 50 cm		преко 50 cm		
	ha	%	m3	%	m3	%	m3	%	m3	%	
Високе	93.47	6.0	21924.5	8.9	10818.9	4.4	9760.5	4.0	1345.1	0.5	491.8
Изданачке	1234.15	78.8	176259.2	71.5	125794.0	51.1	41638.7	16.9	8826.5	3.6	5185.9
ВПС	239.55	15.3	48184.7	19.6	42587.0	17.3	5010.5	2.0	587.2	0.2	2044.5
Укупно ГЈ	1567.17	100.0	246368.4	100.0	179199.9	72.7	56409.7	22.9	10758.8	4.4	7722.2

На основу оваквог распореда дрвне запремине можемо констатовати следеће:

Танак материјал (до 30 cm) заступљен је са 179199,9 м³ или 72,7 %

Средње јак материјал (од 30 – 50 cm) заступљен је са 56409,7 м³ или 22,9 %

Јак материјал (изнад 50 cm) заступљен је са 10758,8 м³ или 4,4 %

Структура по дебљинским разредима за ову газдинску јединицу је најјача код танког материјала. Видимо да стабла нису достигла димензије који ће по квалитету и квантитету дати запремину која одговара производним особинама датог станишта. У наредном уређајном периоду мерама неге и узгојним захватима треба посветити већу пажњу да би се побољшала дебљинска структура.

5.7. Стање састојина по старости

Стање састојина по старости приказано је табеларно. Ширина добног разреда утврђена је у односу на опходњу (трајање производног процеса), а у конкретном случају износи:

за високе састојине тврдих лишћара (буква, храст) – 20 година,

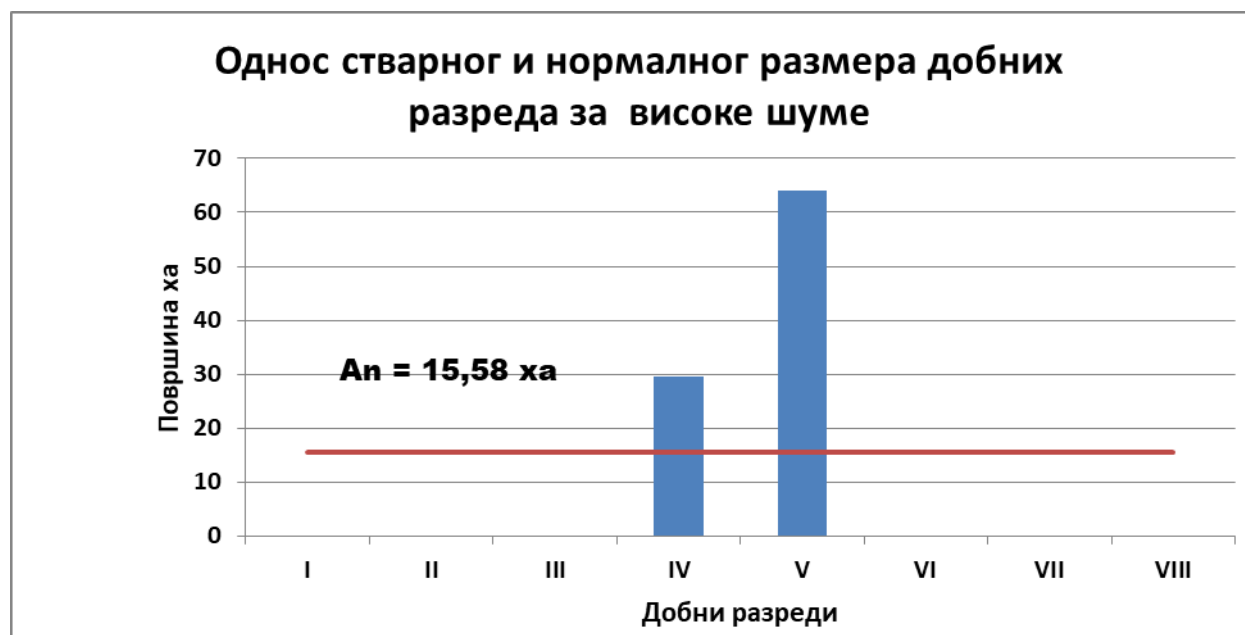
за изданачке састојине тврдих лишћара (буква, храст) – 10 година,

за вештачки подигнуте састојине четинара – 10 година,

за састојина изданачког багрема – 5 година.

5.7.1. Стања састојина по старости за ГЈ-Високе састојине тврдих лишћара (ширина добног разреда 20 година)

Газдинска класа	површина	ДОБНИ РАЗРЕДИ											Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
		слабо обр.	добро обр.										
10 353 411	р					29.47	64.00						93.47
Укупно за НЦ 10	р					29.47	64.00						93.47
Укупно за ГЈ	р					29.47	64.00						93.47

Табеларни и графички приказ добних разреда за високе шуме показује нам да је највећа површина је у V, вишак је и у IV добном разреду док се мањак површина јавља у свим осталим добним разредима. Недостак површина од првог до трећег добног разреда код планске обнове ових шума представља проблем, дугорочно гледано, обезбеђивања трајности приноса.

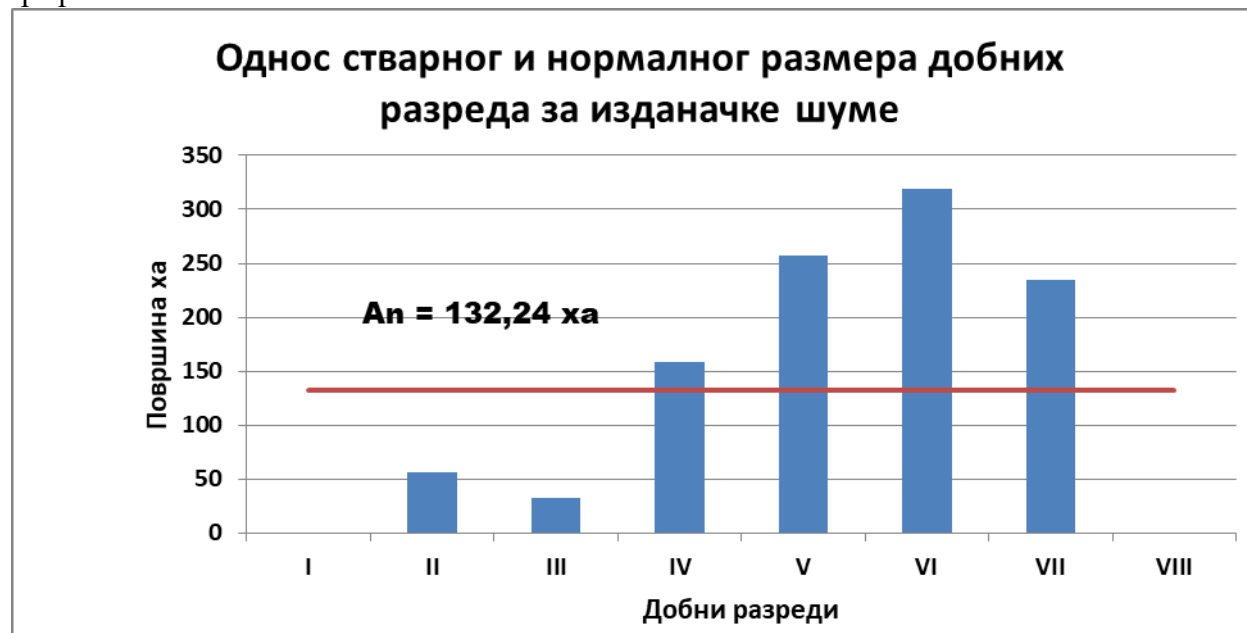
Ради се о састојинама са неравномерним размеру добних разреда, те их сврставамо у ненормалан тип шума, што је проблем за будуће газдовање, а исти ће се решавати пројекцијом постизања нормалног размера добних разреда планом развоја шумског подручја. Превасходни задатак у овом и у наредним уређајним периодима је да се интензивира процес обнове, са циљем нормализације размера добних разреда.

Изданачке састојине тврних лишћара (ширина доброг разреда 10 година)

Газдинска класа	површина	ДОБНИ РАЗРЕДИ											Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
		слабо обр.	добро обр.										
10 175 213	р			14.99									14.99
10 196 213	р							25.18					25.18
10 196 411	р							52.88					52.88
10 214 213	р					14.29							14.29
10 214 411	р								1.82				1.82
10 215 213	р			1.64		7.99	22.08	19.75					51.46
10 215 411	р			3.43			4.39	5.92	44.89				58.63
10 306 213	р			1.99									1.99
10 306 411	р			0.68									0.68
10 307 213	р			4.66									4.66
10 360 213	р				2.71	34.80	18.43	32.99					88.93
10 360 411	р				6.78	11.02	85.28	66.86	120.70				290.64
10 361 213	р				5.36				30.64				36.00
10 361 411	р								23.93				23.93
Укупно за НЦ 10	р			27.39	14.85	68.10	130.18	203.58	221.98				666.08
26 175 411	р			2.19									2.19
26 196 213	р			23.81				14.06					37.87
26 214 213	р				0.85			3.65					4.50
26 215 213	р							25.55	13.02				38.57
26 215 411	р						88.61						88.61
26 306 213	р			1.85	16.59		8.94						27.38
26 306 411	р			0.42			2.72						3.14
26 307 213	р					42.34							42.34
26 360 213	р					5.14		40.53					45.67

26 360 411	р					40.74	16.81	25.80					83.35
26 361 213	р						10.41	6.22					16.63
26 362 411	р					1.61							1.61
Укупно за НЦ 26	р			28.27	17.44	89.83	127.49	115.81	13.02				391.86
Укупно за ГЈ	р			55.66	32.29	157.93	257.67	319.39	235.00				1057.94

Графикон

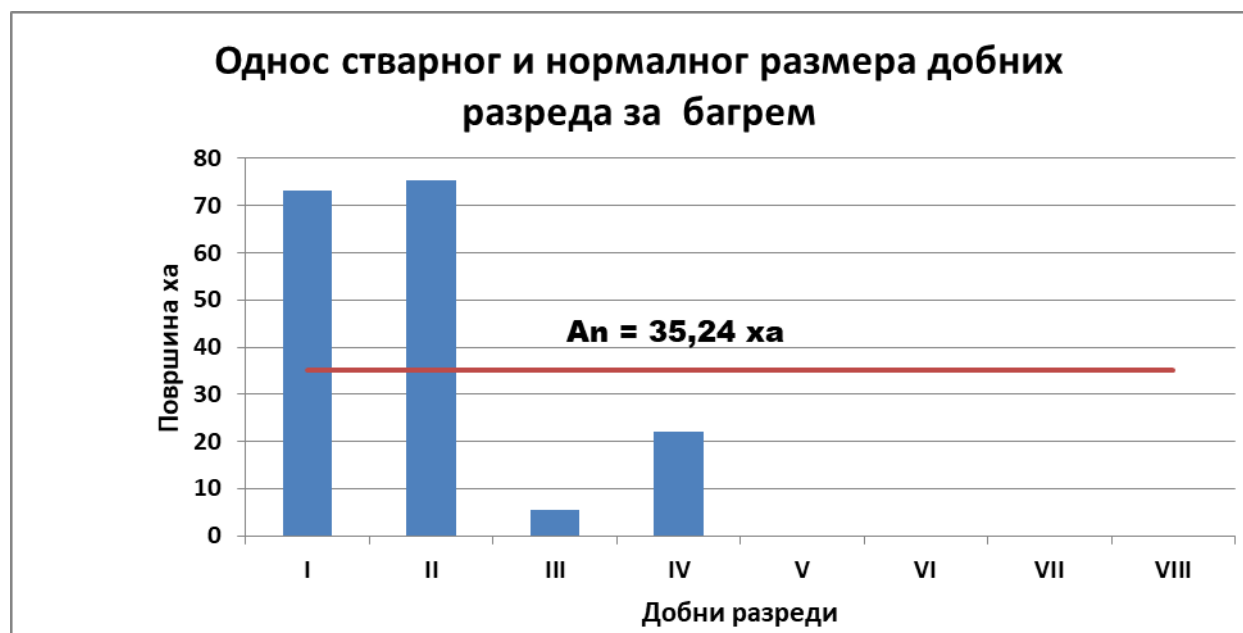

Табеларни и графички приказ добних разреда за изданаčke шуме тврних лишћара за газдинску јединицу показује нам да је највећа површина у VI, V, VII и у IV добном разреду док се знатни мањак површина јавља у III, II и I добном разреду.

Највећа површина, запремина и запремински прираст је у шестом добном разреду и ове шуме су старости око 60 година, што намеће проблем планске обнове (конверзија) ових шума како би се, дугорочно гледано, обезбедила трајност приноса. Очигледно је одступање од нормалне површине.

Изданачке састојине тврних лишћара (ширина добног разреда 5 година)

Газдинска класа	површина	ДОБНИ РАЗРЕДИ											Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
		слабо обр.	добро обр.										
10 325 213	р		58.47	34.24		16.36							109.07
10 325 411	р		6.91	10.58	1.55	1.43							20.47
Укупно за НЦ 10	р		65.38	44.82	1.55	17.79							129.54
26 325 213	р		7.75	3.13	4.04	4.26							19.18
26 325 411	р			27.49									27.49
Укупно за НЦ 26	р		7.75	30.62	4.04	4.26							46.67
Укупно за ГЈ	р		73.13	75.44	5.59	22.05							176.21

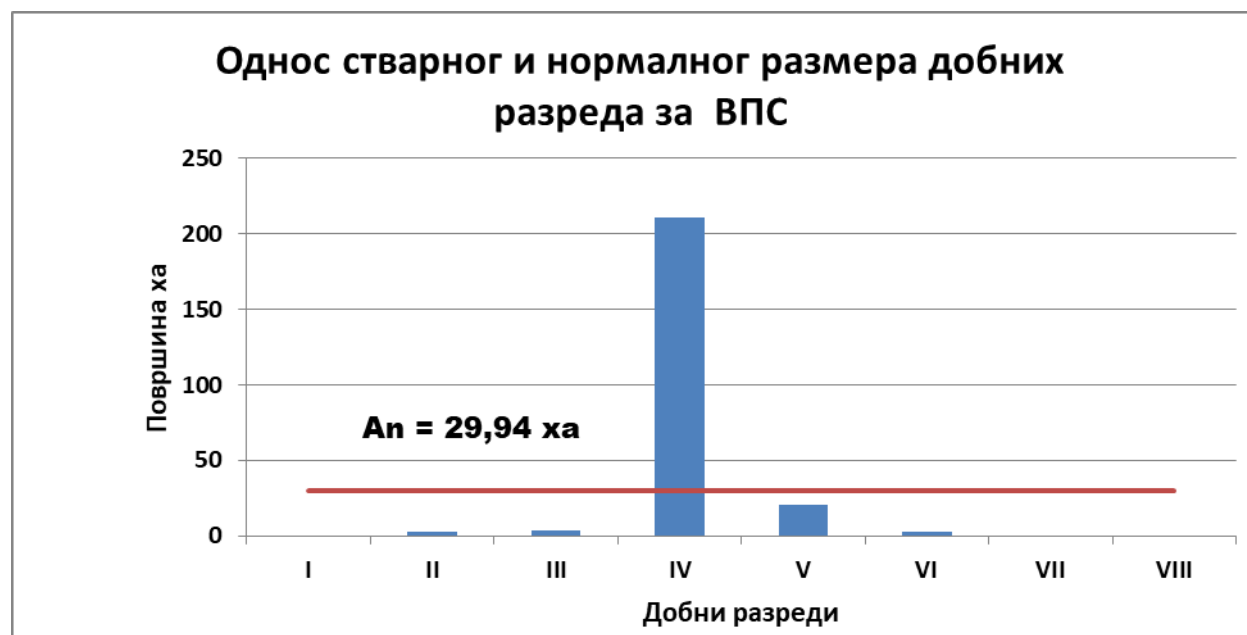

Табеларни и графички приказ добних разреда за изданацке шуме тврних лишћара (багрем) за газдинску јединицу показује нам да је највећа површина у II и у I добном разреду док се знатни мањак површина јавља у III, IV и V добном разреду.

Највећа површина, запремина и запремински прираст је у другом добном разреду и ове шуме су старости око 10 година.

Вештачки подинуте састојине четинара (ширина доброг разреда 10 година)

Газдинска класа	површина	ДОБНИ РАЗРЕДИ											Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
		слабо обр.	добро обр.										
10 470 213	р						2.28						2.28
10 470 411	р			2.47		10.89							13.36
10 471 411	р				1.47	30.20	5.64						37.31
10 475 213	р					21.36	7.11	2.34					30.81
10 475 411	р					64.19	5.27						69.46
10 476 213	р					7.80							7.80
10 476 411	р				1.86	31.32							33.18
Укупно за НЦ 10	р			2.47	3.33	165.76	20.30	2.34					194.20
26 471 411	р					22.63							22.63
26 475 213	р					17.94							17.94
26 475 411	р					4.32							4.32
26 476 213	р							0.46					0.46
Укупно за НЦ 26	р					44.89		0.46					45.35
Укупно за ГЈ	р			2.47	3.33	210.65	20.30	2.80					239.55

Укупно гледано, вештачки подинуте састојине четинара у овој газдинској јединици имају вишак површина у IV добном разреду, док у свим осталим добним разредима је мањак. Овакав распоред добних разреда намеће проблем уравнотежења стварног и нормалног распореда добних разреда. Код вештачки подигнуте састојине четинара опходња је 80 година.

Уз правилну негу можемо поправити стање.

5.8. Стање вештачки подигнутих састојина за ГЈ

Табела 24. Стање вештачки подигнутих састојина за ГЈ

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	ха	%	м3	%	м3/ха	м3	%	м3/ха	
Вештачки подигнуте културе до 20 година									
10 470 411	2.47	1.03	164.01	0.34	66.40	5.31	0.26	2.15	3.24
Укупно у НЦ 10	2.47	1.03	164.01	0.34	66.40	5.31	0.26	2.15	3.24
Укупно културе до 20 год	2.47	1.03	164.01	0.34	66.40	5.31	0.26	2.15	3.24
ВПС преко 20 година									
10 471 411	1.47	0.61	262.47	0.54	178.55	9.96	0.49	6.78	3.80
10 476 411	1.86	0.78	182.47	0.38	98.10	11.39	0.56	6.12	6.24
10 470 411	10.89	4.55	1934.07	4.01	177.60	72.29	3.54	6.64	3.74
10 471 411	30.20	12.61	5862.36	12.17	194.12	199.99	9.78	6.62	3.41
10 475 213	21.36	8.92	4028.95	8.36	188.62	196.14	9.59	9.18	4.87
10 475 411	64.19	26.80	15616.84	32.41	243.29	767.80	37.56	11.96	4.92
10 476 213	7.80	3.26	999.18	2.07	128.10	42.25	2.07	5.42	4.23
10 476 411	31.32	13.07	4575.98	9.50	146.10	180.33	8.82	5.76	3.94
10 470 213	2.28	0.95							
10 471 411	5.64	2.35	1419.10	2.95	251.61	43.08	2.11	7.64	3.04
10 475 213	7.11	2.97	1935.83	4.02	272.27	73.23	3.58	10.30	3.78
10 475 411	5.27	2.20	1113.79	2.31	211.35	48.32	2.36	9.17	4.34
10 475 213	2.34	0.98	406.53	0.84	173.73				
Укупно НЦ 10	191.73	80.04	38337.57	79.56	199.96	1644.78	80.45	8.58	4.29
26 471 411	22.63	9.45	4637.30	9.62	204.92	156.28	7.64	6.91	3.37
26 475 213	17.94	7.49	4379.45	9.09	244.12	200.44	9.80	11.17	4.58
26 475 411	4.32	1.80	642.74	1.33	148.78	36.47	1.78	8.44	5.67
26 476 213	0.46	0.19	23.60	0.05	51.30	1.18	0.06	2.57	5.00
Укупно НЦ 26	45.35	18.93	9683.09	20.10	213.52	394.36	19.29	8.70	4.07
Укупно преко 20 год	237.08	98.97	48020.67	99.66	202.55	2039.15	99.74	8.60	4.25
Укупно ВПС за ГЈ	239.55	100.00	48184.68	100.00	201.15	2044.46	100.00	8.53	4.24

Вештачки подинуте састојине млађе од 20 година заузимају површину од 2,45 ха. Вештачки подигнуте састојине старије од 20 година се налазе на површини од 237,08 ха, са запремином од 48020,67 м³ и просечном запремином од 202,55 м³/ха.

Укупна површина вештачки подигнутих састојина и култура износи 239,55 ха, са укупном запремином од 48184,68 м³ и 2044,46 м³ запреминског прираста.

5.9. Здравствено стање, негованост и квалитет састојина

У газдинској јединици нису константована већа ентомолошка и фитопатолошка обољења. Предвиђене мере неге, гајења и сеча у свим састојинама ове газдинске јединице усмерене су, између осталог, на побољшање здравственог стања, као и квалитета у целини.

Табела 25. Стање састојина по здравственом стању

Здравствено стање састојина	ха	%
2. Добро	261.8	16.1
3. Осредње	1366.3	83.8
4. Незадовољавајуће	1.6	0.1
Укупно за ГЈ	1629.7	100.0

Шуме ове газдинске јединице су осредњег здравственог стања 83,8 %, мањег процента врло доброг (16,1 %) и незадовољавајућег (0,1 %) и оне које су претрпеле физичка оштећења од абиотских фактора.

Табела 26. Стање састојина по негованости

Негованост састојина	ха	%
2. Средње негована састојина	1318.4	80.9
3. Погрешно негована	64.2	3.9
4. Ненегована састојина	247.2	15.2
Укупно за ГЈ	1629.7	100.0

По негованости средње неговане састојине са 80.9 %. Док погрешно негованих састојина има 3,9 % и ненеговане 15,2 %.

Табела 27. Стање састојина по квалитету

Квалитет састојина	ха	%
1. Вредна (од 41-60% техничког дрвета)	64.0	3.9
2. Средњевредна састојина (од 21-40% техничког дрвета)	635.1	39.0
3. Мало вредна састојина (до 20% техничког дрвета)	579.5	35.6
4. Састојина без вредности (без учешћа техничког дрвета)	351.1	21.5
Укупно за ГЈ	1629.7	100.0

По квалитету најзаступљеније су средњевредне састојине 39,0 %, затим маловредне са 35,6 %, безвредне састојине са 21,5 %, док вредних састојина има 3,9 %.

У зависности од степена угрожености шума од пожара, шуме и шумска земљишта, према М. Васићу, разврстана су у шест категорија:

Угроженост од пожара	ха	%
I степен – састојине и културе борова и ариша	163.97	9.91
II степен – састојине и културе смрче, јеле и других четинара	15.64	0.95
III степен – мешовите састојине и културе четинара и лишћара	59.94	3.62
IV степен – састојине храста и граба	471.18	28.49
V степен – састојине букве и других лишћара на површини	856.44	51.78
VI степен – шикаре, шибљаци, чистине и остало земљиште	86.87	5.25
Укупно	1654.04	100.00

Површина вештачки подигнутих састојина које се налазе у I и II степену угрожености износи **10,86 %**. Највеће учешће имамо у састојинама букве и других лишћара (V степен) са **51,78 %**, док у храстовим и грабовим састојинама у IV степену угрожености, површина је **28,49 %**. Собзиром на структуру шума и обраслости у шестом степену угрожености имамо шибљаке од **5,25 %** обрасле површине.

У предходном уређајном периоду није било штета од пожара у ГЈ "Доња Власина".

5.10. Стање необраслих површина

Табела 29. Структура необраслих површина за ГЈ

Врста земљишта	Површина	
	ха	%
Пашњаци	3.80	15.62
Земљиште за остале сврхе	14.90	61.24
Расадник	3.63	14.92
Далековод	2.00	8.22
Укупно необрасло	24.33	100.00

Укупна површина необраслог земљишта у газдинској јединици " Доња Власина" износи **24,33 ха**, од тога пашњаци **3,80 ха** или **15,62 %**, земљиште за остале сврхе износи **14,90 ха** или **61,24 %**, расадник **3,63 ха** или **14,92 %** и далековод **2,00 ха** или **8,22 %** укупне необрасле површине.

5.11. Фонд и стање дивљачи - услови и могућност за развој

На подручју ове газдинске јединице налази се отворено ловиште „Лужница“ којим газдује ЛУ „Драгиша Поповић - Гиша“.

Ловиштем „Лужница“ се ловном основом решењем број 32402-201/255/2021-10 од 14.06.2021. године. Број уговора о давању ловишта „Лужница“ на газдовање је 32401-25/173/2021-10 од 25.02.2021. године.

По задњем пребројавању дивљачи од 22.03.2022. године, стање је следеће:

Од крупне и ситне дивљачи:

- Срнећа дивљач 490 јединки 1:1
- Дивља свиња 138 јединки 1:1

Остала дивљач:

- Вук 22
- Шакал 33
- Лисица 125
- Дивља мачка 4
- Куна белица 125
- Куна златица 55
- Ласица 16
- Јазавац 86
- Веверица 90
- Дабар 6
- Сиви пух 50

- Зец 2037
- Фазан 2740
- Јастреб кокошкар 150

5.12. Коришћење споредних шумских производа

Од споредних шумских производа на територији газдинске јединице јављају се:

- Плодови шума и шумског растиња: боровница, јагода, купина и шипурак,
- Лековито и друго биље: цвет зове, липе, кантарион, камилица и др,
- Гљиве: вргањ и лисичарка и др.

Тачне податке о стању ових потенцијала је тешко утврдити тако да можемо дати само грубу процену на основу које можемо планирати евентуално коришћење ових производа.

5.13. Стање заштићених делова природе

Поводом израде ОГШ за ову газдинску јединицу, генерална дирекција ЈП Србијашма, поднела је захтев број 1456 од 29.01.2020. године за издавање Услови заштите природе Заводу за заштиту природе Србије.

Завод за заштиту природе Србије издао је решење број 023-312/2 од 19.03.2021., у коме је дао услове заштите природе за израду основе газдовања шумама за ГЈ "Доња Власина". У допису се наводи да се ова газдинска јединица не налази унутар граница постојећих заштићених природних добара. Решење је дато као прилог овог планског документа.

5.14. Стање ретких, рањивих и угрожених врста (РТЕ)

РТЕ		Степен заштите
Латински назив	Домаћи назив	
<i>Canis lupus</i>	Вук	3
<i>Capreolus capreolus</i>	Срна	С3
<i>Meles meles</i>	Јазавац	С3
<i>Dendrocopos syriacus</i>	Сеоски детлић	С3
<i>Aquila pomarina</i>	Орао кликташ	С3

<i>Aquila chrysaetos</i>	Сури орао	СЗ
<i>Falco peregrinus</i>	Сиви соко	3
<i>Bubo bubo</i>	Буљина	3
<i>Sus scrofa</i>	Дивља свиња	3
<i>Ursus arctos</i>	Медвед	3

PTE		Степен заштите
Латински назив	Домаћи назив	
<i>Prunus avium</i>	Дивља трешња	3
<i>Acer heldreichii</i>	П. Јавор	СЗ
<i>Ulmus montana</i>	П. Брест	3
<i>Tilia cavcasika</i>	Кавказка липа	3
<i>Fraxsinus excelsior</i>	Б. јасен	3
<i>Fragaria Vesca</i>	Дивља јагода	3

5.15. Стање шумских саобраћајница

Отвореност, односно, приступачност шумама представља један од основних предуслова за интензивно газдовање шумама и комплексно коришћење дрвне масе и других шумских производа. Од приступачности шума зависи и обим примене механизације и опреме у газдовању шумама, мања или већа интензивираност газдовања и остваривање натуралних и финансијских средстава.

Од степена отворености шума зависи правилан распоред сеча и добро организовање радова на гајењу шума.

За успешно и интензивно газдовање као и спровођење свих узгојних и уређајних мера за поједину газдинску јединицу неопходна је и одређена мрежа путева, како тврдох камионских тако и меких и других дотурних путева.

Шумско газдинство „Шума“ из Лесковца на основу Закона о шумама (СГ. РС бр. 30/10, 93/12 и 89/15) и Правилника о ближим условима, као и начину доделе и коришћења средстава из годишњег програма коришћења средстава Буџетског фонда за шуме Републике Србије и Буџетског фонда за шуме аутономне покрајине (СГ.РС бр.17/13) може аплицирати за средства за изградњу и реконструкцију камионских путева (на основу члана 65 Закона о шумама Републике Србије), како за камионске путеве који пролазе кроз ГЈ “Букова глава-Чобанац” тако и за камионске путеве који пролазе кроз шуме приватних власника (сопственика).

Закон о шумама Републике Србије (СГ. РС бр. 89/15)

Члан 65.

„Концепцијска основа планирања развоја мреже шумских путева одређује се планом развоја за шумску област, а мрежа шумских путева за газдинску јединицу детаљно се планира основом газдовања шумама.”

Координацију планирања, изградње, одржавања и суфинансирања изградње и одржавања путева ради газдовања шумама сопственика и стручни надзор врши стручно лице запослено код правног лица из члана 70. став 1. овог закона, уз учешће представника локалне самоуправе и сопственика шума.

Отвореност шумског комплекса саобраћајницама :

За спољну отвореност газдинске јединице “Доња Власина” важан је аутопут Е 75 на који се вежу сви регионални асфалтни путни правци.

Спољашњу отвореност чине следећи путеви:

- Локални асфалтни пут: Тегошница – Лесковац – 40 км
- Локални асфалтни пут: Свође – Горњи Присјан – 13 км
- Локални асфалтни пут: Власотинце - Средор – 6 км

Укупна дужина путева који чине спољашњу отвореност износи 59 км.

Унутрашња отвореност путевима:

Табела 32. Структура путева по категоријама

Редни број	Назив путног правца	Са коловозном конструкцијом у км.	Без коловозне конструкције у км.
1	Тегошница - Добровиш	6.13	
2	Бабин Нос - Дебели Цер	3.63	
3	Горњи Орах - Јованова чука	4.64	
4	Алексине - Шетујовац	4.26	
5	Доњи Дејан - Било	2.69	
6	Завидинце - Горунова глава	5.05	
7	Власотинце - Црна Бара	7.50	
8	Средор - Комарица	6.98	
9	Горњи Присјан - Горунова глава		2.81
10	Реповиште - Било		1.47
11	Било - Дубока Падина		2.43
12	Црна Бара - Букова глава		2.88
13	Комарица - Доњи Присјан		4.66
14	Камењари - Широки рид		6.24
15	Тегошница- Страњево		4.33
<u>16</u>	<u>Црна Бара - Реповиште</u>		<u>6.18</u>
Укупно		40.88	30.99

Меки камионски путеви или путеви без коловозне конструкције у овој газдинској јединици су укупне дужине само **30.99 км**, док тврди камионски путеви или путеви са коловозном конструкцијом у овој газдинској јединици су укупне дужине само **40.88 км**.

Поред наведених путева постоји и низ других дотурних путева, који се могу адаптирати у тракторске путеве, односно повезати са камионским путевима и тако омогућити лакши транспорт дрвета из шуме до јавних саобраћајница (магистралних), односно места потрошње и прераде.

Меки камионски путеви су са оштрим елементима хоризонталног и вертикалног развоја трасе тако да се само у извесним временским приликама по њима може одвијати саобраћај мањег интензитета.

Просечна отвореност ове газдинске јединице, узимајући у обзир меке и тврде камионске путеве износи 43,46 км на 1000 хектара шума.

Оваква отвореност газдинске јединице је недовољна, стање путне мреже не обезбеђује услове за интензивно газдовање па је потребно урадити реконструкцију појединих путних праваца, меких камионских путева који су у лошем стању.

5.16. Општи осврт на затечено стање

На основу приказаног стања у претходним ставкама, стање шума ове газдинске јединице у основи карактерише следеће:

1. Укупна површина шума и необраслог шумског земљишта, обухваћених основом газдовања шумама износи **1654,04 ха**.

2. Од укупне површине газдинске јединице обрасло земљиште заузима **1629,71 ха (98,53 %)**, док је необрасло **24,33 ха (1,47 %)**.

3. Укупна запремина шума ове газдинске јединице је **246368,4м³** (просечна запремина је **151,2 м³/ха**), укупни запремински прираст износи **7722,2 м³**, док је проценат запреминског прираста **3,1 %**.

4. Све шуме газдинске јединице сврстане су у четири наменске целине: производња техничког дрвета (наменска целина "10") је заступљена на **66,5 %** укупно обрасле површине газдинске јединице; (наменска целина "26") заштита земљишта од ерозије на **29,7 %** и (наменска целина "66") стална заштита шума (изван газдинског третмана) **3,8 %**.

5. Од укупно обрасле површине високе шуме заузимају **5,7 %**, изданачке шуме **75,7 %**, вештачки подигнуте састојине **14,7 %** и шибљаци **2,1 %**.

6. У газдинској јединици доминирају очуване састојине са **90,2 %**, учешће разређених **4,8 %**, девастираних има **2,9 %** и шибљака са **3,8 %**.

7. По мешовитости доминирају чисте састојине са **40,2 %** док учешће мешовитих састојина износи **56,0 %**.

8. У газдинској јединици премером је евидентирано **16** врста, при чему је (по запремини) од лишћара највеће учешће букве **46,6 %**, док код четинара доминира црни бор са **12,6 %**.

9. По дебљинској структури дрвна маса лишћара углавном је распоређена у I и II дебљинском разреду, док је дрвна маса четинара распоређена у II и I дебљинском разреду.

10. Стање шума по старосној структури у високим састојинама карактерише залиха запремине у V и IV добном разреду, код изданачких састојина у VI и V добном разреду. Код ВПС у IV добном разреду.

11. Учешће вештачки подигнутих састојина у овој газдинској јединици је **15,3 %** у односу на укупну обраслу површину. Културе учествују са **2,47 ха (1,03 %)** а вештачки подигнуте састојине са **237,08 ха (98,97 %)** у односу на укупну површину вештачки подигнутих састојина.

12. Здравствено стање шума ове газдинске јединице је осредње.

13. У протеклом периоду није било коришћења споредних шумских производа.

14. Отвореност газдинске јединице износи **43,46 км/1000 ха**.

Из напред изложеног стања, намеће се закључак да је неопходно решити следеће проблеме како би се побољшало затечено стање:

- Обнављање састојина зрелих за сечу
- Припрема за конверзију изданачких шума
- Извршење планираних радова на гајењу и нези шума
- Одржавање постојећих путева и свих влака које се користе приликом извлачења дрвета
- Заштита и очување ретких, угрожених и заштићених врста

6.0. ДОСАДАШЊЕ ГАЗДОВАЊЕ

6.1. Историјат и уводне напомене

Газдинска јединица “Доња Власина” настала је као део претходне основе „Доња Власина“, на којој су додате нове катастарске парцеле које су у претходном уређајном периоду додељене на коришћење ЈП „Србијашуме“ и то у катастарским општинама: Бољаре, Власотинце ван варош, Горњи Присјан, Добровиш, Доњи Присјан, Комарица, Ладовица, Орашје, Прилепац, Стајковце и Црнатово, док су парцеле које су биле у претходној основи у КО Брезовица, КО Градиште, КО Дадинце, КО Доње Гаре, КО Дејан, КО Јаковљево и КО Равни Дел пребачене у ГЈ „Букова глава – Чобанац“ а катастарске парцеле у КО Горње Гаре и КО Добро Поље пребачене у ГЈ „Горња Власина“ и тако да се сада ова газдинска јединица налази само на територији општине Власотинце.

Прво уређивање извршено је 1980. године од стране ИНЦЕЛ-ООУР Биро за пројектовање из Бања Луке.

Друго уређивање је извршено 1991. године, од стране Одсека за израду основа и планова газдовања Шумског газдинства “Шума” Лесковац и тада је површина повећана на 2 542,1 ха.

Треће уређивање је извршено 2002. године од стране Одсека за израду основа и планова газдовања Шумског газдинства “Шума” Лесковац и тада је површина повећана на 2 786,61 ха.

Четврто уређивање је извршено 2011. године од стране Одсека за израду основа и планова газдовања Шумског газдинства “Шума” Лесковац. Површина приликом тог уређивања износила 2 705,1 ха.

Ово је пето уређивање газдинске јединице “Доња Власина” и такође је извршено од стране Одсека за израду основа и планова газдовања Шумског газдинства “Шума”-Лесковац, на основу таксационих података прикупљених у лето и јесен 2021. године. Прикупљање података је изведено по јединственој методологији за све државне шуме којима газдује ЈП “Србијашуме” Београд, користећи кодни приручник за информациони систем о шумама Србије (подаци су механографски обрађени).

Приликом овог уређивања Газдинска јединица “Доња Власина” настала је као део претходне основе „Доња Власина“, на којој су извршене одређене промене а које су детаљно приказане у следећем поглављу.

6.2.Промена шумског фонда

6.2.1. Промена шумског фонда по површини

Табела 33. Промена шумског фонда по површини од 1980-2021. године

Година уређивања	Укупна површина	Шума	Шумске културе	Шумско земљиште	Неплодно	За остале сврхе
	ха	ха	ха	ха	ха	ха
1980	1707.75	1097.11	374.11	235.67		0.86
1991	2542.01	1838.11	566.21	121.68	9.99	6.02
2002	2786.61	2107.43	447.31	189.03	21.35	21.49
2011	2705.10	2116.35	480.20	62.74	26.72	19.09
2021	1654.04	1390.11	239.60	7.43	2.00	14.90
Разлика 2021-2011	-1051.10	-726.24	-240.60	-55.31	-24.72	-4.19

Разлика од – **1051,1 ха** настала је тако што су додате нове катастарске парцеле и то:

КО Бољаре КП број 2519, 2604, 2627, 2966, 2967, 2982, 3052/2, 3200, 3221, 3703 и 3962; КО Власотинце – ван Варош КП број 867, 1736, 1789, 2691, 2692, 2734/1, 4765/2, 4765/3, 4765/4, 4786, 4788, 4796/2, 4863/2, 4971, 4981, 4984, 5544, 5696, 5875, 6293, 6391, 6422, 6912, 6923, 6924, 6926, 6967, 7104, 7202 и 7242; КО Горњи Присјан КП број 2341; КО Добровиш КП број 1676, 1677, 1680, 6123, 7215, 7222 и 7242; КО Доњи Присјан КП број 5586; КО Комарица КП број 927, 1647, 2413, 2556, 2563, 3271, 3798, 3953 и 4013; КО Ладовица КП број 2812/2 и 2815; КО Орашје КП број 867; КО Прилепац КП број 1179 и 1513; КО Стајковце КП број 897/2; КО Црнатово КП број 164, 2793 и 3297; КО Укупна површина наведених парцела износи **21,56ха**.

Парцеле које су пребачене у другим основама из претходне основе су: КО Липовица КП број 5441; КО Горњи Присјан КП број 85, 86, 87, 89, 95, 96, 97, 98, 1054/1, 1054/2, 1056, 1057, 1058, 1061, 1062, 1063 и 1064; КО Добровиш КП број 4257 4763; КО Горње Гарџе КП број 23, 24, 25, 26, 27, 28, 61/3, 62, 63, 1095, 1105, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1237, 1238, 1239, 1240, 1318/2, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1449, 1450, 1458, 1459 и 1460; КО Добро Поље КП број 1, 123, 124, 198, 199, 200, 201, 202/1, 202/2, 203, 204, 205, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 326, 327, 328, 342, 343, 344, 345, 490, 491, 492, 697, 784/2, 2177, 2178, 2179, 2180 и 2181; КО Брезовица КП број 94, 118, 192, 193, 194, 287 и 418; КО Градиште КП број 1212, 1233, 1244, 1624, 2425, 2426, 2451/1, 2452, 2477, 3466, 3488, 3502 и 3503; КО Дадинце КП број 680, 888, 889, 890, 1817, 1941, 2146, 2153, 2164/1, 2166, 2201, 2202, 2370, 2372, 2374, 2513, 2558, 2559, 2940, 2941, 2942, 2955/2, 2968 и 2977; КО Дејан КП број 1406, 1407, 1408, 2022, 2023, 2033, 2034, 2151, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2911, 2912, 2922, 2923, 2924, 2926, 2927, 5882, 7936, 7937, 8390, 10270, 10277, 10367, 10495, 10632, 11038, 11047, 12081, 12083, 12084, 12086, 12087, 12088, 12809, 12810, 12811, 12812, 12819, 12820, 12821, 12822, 12823, 12824, 12825, 12826, 12852, 12898, 12898, 12899 и 12900;

КО Доње Гарџе КП број 35, 67, 168, 169, 499, 847/1, 847/2, 848, 1083, 1161, 1256, 1306, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318/1, 1318/2, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1539, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1778, 1779, 1780, 1882, 1965, 1966, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2159, 2602, 2603, 2604, 2609, 2610, 2631, 2632, 2646, 2997, 3006, 3077, 3084, 3086, 3087, 3153, 3154, 3218, 3288, 3292, 3299, 3300, 3490, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 3511, 3512, 3513, 3514, 3515, 3516, 3517, 3518, 3519, 3520, 3521, 3522, 3523, 3524, 3525, 3526, 3527 и 3528; КО Доње Гарџе општинске КП број 1623, 1628, 1629, 1630, 1790, 1791, 1792/1, 1792/2, 1797, 1799, 2178, 3219, 3262, 3263, 3276, 3277, 3278/1, 3278/2 и 3279; КО Јаковљево КП број 722, 1488, 1537, 1629, 1683, 2066, 2076, 2077, 3017, 3041, 3113, 3123/1, 3426, 3683, 3740, 3784, 3812, 3813, 3814, 3815, 3816, 3887, 3997, 4176, 4177, 4178, 4179, 4180, 4181, 4216, 4880, 4915/1, 4916, 4917, 4953, 4954, 4955, 4975/1, 4975/3, 5031, 5103, 5115, 5130, 5131, 5133, 5137, 5195, 5238, 5239, 5352/2, 5713, 5812, 6085, 6087, 6317, 6479, 6593, 6601, 6604, 6613, 6956, 6968, 6969, 6970, 7071, 7073, 7091, 7118/2, 7119, 7125, 7126, 7130, 7144, 7147, 7148/2, 7282, 7490, 7491, 7501, 7502, 7503, 7504, 7505, 7506, 7507, 7508, 7509, 7510, 7511, 7512, 7513, 7514, 7515, 7516, 7517, 7518, 7519, 7520/1, 7520/2, 7521, 7522, 7523, 7524 и 7525; КО Јаковљево општинске КП број 3007, 3008/1, 3008/2, 3091, 3096, 3097, 3100, 3110, 3111, 3119, 3123/2, 3345, 6915, 7118/1, 7492, 7493/1, 7493/2, 7494, 7495, 7496, 7497 и 7498; КО Јастребац КП број 204; КО Равни дел КП број 389, 442/1, 442/2, 1639 и 1646 укупне површине **1073,02 ха**.

Када на претходну површину основе додамо површину нових парцела и одуземо површину избачених парцела долазимо до површине од **1653,64 ха** па је разлика од **+ 0,40 ха** последица дигитализације катастарских планова.

6.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

У овој табели дат је упоредни приказ промене површина, запремина и запреминског прираста у односу на предходно уређивање шума газдинске јединице "Букова глава-Чобанац", како би што реалније сагледали ове промене.

Табела 34. Промена шумског фонда од 1980-2021. године

Год.	Површина	Запремина		Запремински прираст		
	ха	м³	м³/ха	м³	м³/ха	Piv
1980	1471.22	86121.6	58.5	2728.7	1.9	3.2
1991	2404.32	117061.0	48.7	3896.0	1.6	3.3
2001	2554.74	209304.2	81.9	6633.8	2.6	3.2
2011	2596.55	308085.6	118.7	10493.0	4.0	3.4
2021	1654.04	246368.4	151.2	7722.2	4.7	3.1
Разлика2021-2011	-942.51	-61917.2	32.5	-2770.8	0.7	-0.3

Табела 35. Промена шумског фонда по запремини од 2011-2021. године

Врста дрвећа	Укупна* запремина 2011.	10- годишњи Iv	Укупан остварен принос	Очекивана запремина	Запремиа добијена премером 2021.	Разлика запремина 2011-2021.	Запрем. прираст 2021.
	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³
Буква	88183.6	25499.4	6031.8	107651.2	114759.3	7108.1	2.4
Китњак	19640.2	6701.0	741.4	25599.9	16943.3	-8656.6	3.4
Јасика	346.4	137.0	49.7	433.6	241.0	-192.6	3.4
Граб	850.8	194.6	11.0	1034.4	1348.7	314.3	3.3
Цер	18756.2	6049.9	1825.5	22980.7	31278.5	8297.8	3.6
Сладун	12284.8	4497.1	1105.6	15676.3	26310.9	10634.6	3.0
Багрем	2729.5	1535.6	1263.7	3001.4	4626.0	1624.6	4.9
I-214			56.6	-56.6	0.0	56.6	
ОГЛ	3.4	1.5		4.9	5407.9	5403.0	3.9
Пољски јасен					4.9	4.9	3.7
Трешња					335.3	335.3	2.0
Црни јасен					3.5	3.5	1.1
Бели јасен					44.5	44.5	3.0
Јавор					211.2	211.2	3.1
Укупно лишћари	142794.9	44616.1	11085.3	176325.8	201515.0	25189.2	2.8
Ц.Бор	22282.1	13793.1	1380.0	34695.1	31033.3	-3661.8	4.9
Б.Бор	792.5	553.6	240.2	1105.9	1477.0	371.1	3.4
Смрча	6164.2	2719.0	528.3	8354.8	12343.1	3988.3	3.5
Укупно четинари	29238.8	17065.7	2148.5	44155.8	44853.4	697.6	4.5
Укупно у ГЈ	172033.7	61681.8	13233.8	220481.6	246368.4	25886.8	3.1

*Запремина само са део површина која је у ушла у новој основи

На основу детаљне анализе стања шума из предходног уређајног периода за ГЈ "Доња Власина " и садашњег стања шума, може се констатовати разлика између очекиване и премером добијене запремине, тако да је добијена запремина већа за **25886,8 м³** од очекиване запремине односно **11,74 %**. Појединачно гледано сладун је врста која највише одступа и то +10634,6 м³ и смрче где има +3988,3. Разлика у запремини је последица новим издвајањем старих одсека без запремине, појавили су се делови тих одсека са запремином.

6.2.3. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

Упоредном анализом плана гајења шума и евиденција извршених радова по наведеном плану, запажа се велика разлика и велико одступање планираног од

реализованог, у свим видовима радова. Досадашње радове на обнови и гајењу шума као и њихово извршење најлакше ћемо сагледати из следеће табеле.

Табела 36. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

Врста рада	Шифра рада	Планирано	Извршено	Бесправне сече и случајни приноси	Разлика	Извршење са бесправним сечама и случајним приносима
		ха	ха	ха	ха	%
Обнова багрема вегетативним путем	328	37.04	16.92		-20.12	45.68
Попуњавање вештачки подигнутих култура	414	1.10	1.10			100.00
Попуњавање вештачких плантажа садњом	415	0.80			-0.80	
Окопавање и прашење у културама	518	1.00	3.80		2.80	380.00
Окопавање у плантажама топола	519	3.98			-3.98	
Чишћење у младим вештачким културама	527	2.21	2.21			100.00
Прореде у вештачки подигнутим културама	532	217.70	87.67	25.46	-104.57	51.97
Прореде у изданачким састојинама	533	585.92	406.34	13.22	-166.36	71.61
Прореде у високим састојинама	534	14.12	6.80		-7.32	48.16
Санитарне прореде	535	5.69	0.85		-4.84	14.94
А. Проста репродукција		869.56	525.69	38.68	-305.19	64.90

Вештачко пошумљавање садњом	317		1.10		1.10	
Вештачко пошумљавање тополом плитком садњом	318	3.98			-3.98	
Б. Проширена репродукција		3.98	1.10		-2.88	27.64
Укупно ГЈ		873.54	526.79	38.68	-308.07	64.73

Радови на простој репродукцији остварени су са 64,90 %, где је различити обим извршења радова по видовима радова.

Гледано по појединим врстама радова:

1. Обнова багрема је на свега 45,68 % од планираног.
2. Прореде у вештачки подигнутим састојинама су извршене само 51,97 %.
3. Прореде у изданацким састојинама су извршене на 71,61 % површине.
4. Прореде у високим састојинама су извршене само на 48,16 % површине.
5. Вештачко пошумљавање садњом планирано је 3,98 ха али је извршено на површини од 1,1 ха што је 27,64 %.

Укупни радови на гајењу шума у времену важења прошле ОГШ су извршени са 64,73 % од планираних.

6.3. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању

6.3.1. Досадашњи радови на коришћењу шума

Табела 37. Досадашњи радови на коришћењу шума и њихово извршење приказани су следећом табелом:

Врста дрвећа	Планирани принос						Остварени принос						Бесправне сече и случајни приноси	Извршење са бесправним сечама и случајним приносима	
	Главни		Претходни		Укупни		Главни		Претходни		Укупни				
	м³	%	м³	%	м³	%	м³	%	м³	%	м³	%			
Буква			7562.57	39.30	7562.57	39.30			5774.58	76.36	5774.58	76.36	257.24	6031.82	79.76
Граб			188.16	0.98	188.16	0.98			11.00	5.85	11.00	5.85		11.00	5.85
Цер			2120.96	11.02	2120.96	11.02			1775.95	83.73	1775.95	83.73	49.50	1825.45	86.07
Сладун			1079.95	5.61	1079.95	5.61			1067.21	98.82	1067.21	98.82	38.43	1105.64	102.38
Китњак			1691.19	8.79	1691.19	8.79			727.42	43.01	727.42	43.01	13.94	741.36	43.84
Багрем	2917.57	15.16			2917.57	15.16	1209.00	41.44			1209.00	41.44	54.74	1263.74	43.31
Јасика			92.89	0.48	92.89	0.48			34.65	37.30	34.65	37.30	15.09	49.74	53.55
I-214													56.55	56.55	
Смрча			679.21	3.53	679.21	3.53			210.05	30.93	210.05	30.93	318.25	528.30	77.78
Ц.Бор			2846.46	14.79	2846.46	14.79			1003.88	35.27	1003.88	35.27	376.16	1380.04	48.48
Б.Бор			66.56	0.35	66.56	0.35							240.21	240.21	360.89
Укупно у ГЈ	2917.57	15.16	16327.95	84.84	19245.52	100.00	1209.00	41.44	10604.74	64.95	11813.74	61.38	1420.11	13233.85	68.76

У претходном табеларном приказу видимо остварење плана сеча по запремини по видовима сеча. Главни принос остварен је са 41.44 %, предходни принос остварен је са 64.95 % и укупни принос је остварен са 61.38 %. Када се на овај принос додају и случајни приноси долази се да је извршење **68.76 %**.

Разлог малог извршења је велико учешће танког материјала за ког није било заинтересованих купаца и из тог разлога нису могли да се реализују тендери.

Принос		Претходни	Главни	Укупно
Планирани	V(м3)	16327.95	2917.57	19245.52
	%	84.84	15.16	100.00
	P(ха)	823.43	37.04	860.47
	%	95.70	4.30	100.00
Остварени	V(м3)	12024.85	1209.00	13233.85
	%	73.65	41.44	68.76
	P(ха)	555.93	16.92	572.85
	%	67.51	45.68	66.57

Гледано по запремини претходни принос је реализован са 73.65 %, главни 41.44 % док је укупно реализовано 68.76 %, такође, по површини је извршење 66.57 %, овде главни принос реализован 45.68 % док је претходни са 67.51 %.

6.3.2. Досадашњи радови на заштити шума

У предходном уређајном периоду на подручју газдинске јединице није било је штета од пожара.

6.3.3 Бесправне сече

У прошлом уређајном периоду било је бесправних сеча на површини од 6.60 ха укупне запремине од 256.54 м³, од тога црни бор 144.11 м³ и цер 49.50 м³.

6.3.4. Досадашњи радови на изградњи и одржавању шумских саобраћајница

У предходном уређајном периоду нису планирани радови на изградњи тврдых камионских путева.

6.3.5. Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа

Изузев дрвета нису остварени приходи од других шумских производа, иако постоје услови за сакупљање и откуп истих.

Претходном основом (2013-2022) нису планирани приходи од других шумских производа (гљиве, лековито биље, јагода, купина, шипурак и др.), већ је препоручено да се сагледају економски ефекти и могућности реализације ове врсте прихода код израде годишњих производно - финансијских планова.

6.3.6. Општи осврт на досадашње газдовање

У целини гледано шумски фонд и досадашње газдовање шумама (у протеклих десет година) карактерише:

- Приликом овог уређивања дошло је до смањења површина од **1051,10 ха**.
- Планирани радови на гајењу шума, испуњени су са **64,73 %**;
- План коришћења шума остварен је са **68,76 %** ;
- Упоређивањем података предходне и садашње инвентуре, дошло је до повећања укупне запремине за **25886,8 м³**;
- Није било прихода од споредних шумских производа,

- Бесправне сече су биле евидентирание.

Из напред наведеног јасно се види да треба променити однос према шумама ове газдинске јединице у наредном периоду односно потребно је интензивирање свих радова којима ће се обезбедити боља биолошка стабилност састојина, наставити започете процесе обнављања, како би се обезбедила трајност приноса и прихода као коначни циљ.

7.0. ПЛАНИРАЊЕ УНАПРЕЂИВАЊА СТАЊА И ОПТИМАЛНОГ КОРИШЋЕЊА ШУМА

7.1. Циљеви газдовања шумама

7.1.1. Општи циљеви газдовања шумом

Циљеви газдовања шумама (општи и посебни) за конкретне наменске целине су утврђени Општом основом, чији је рок важења истекао:

Општи циљеви

Општи циљеви газдовања шумама односе се на све шуме ове газдинске јединице и имају дугорочни карактер, а своде се на:

- унапређење свеукупног стања шума,
- заштита и повећање опште корисних функција шума,
- заштита водотока,
- повећање вредности дрвне запремине и прираста,
- повећање квалитета и вредности шума.

7.1.2. Посебни циљеви газдовања шумом

За газдовање шумама је нарочито је важно правилно одредити посебне циљеве, односно конкретне циљеве за шуме газдинске јединице. Посебни циљеви проистичу из општих циљева, стања, потреба и намене шума ове газдинске јединице, а одређују се по наменским целинама и све газдинске класе које улазе за ту наменску целину и за ово уређајно раздобље.

Посебни циљеви газдовања за ГЈ “Доња Власина” за наменске целине су следећи:

Наменска целина 10 – производња техничког дрвета

За шуме високог узгојног облика ове н.ц. одређују се следећи посебни циљеви:

- максимална производња техничког дрвета најбољег квалитета,
- повећање дрвне запремине и запреминског прираста,
- поправка старосне структуре,
- поправка дебљинске структуре,
- поправка здравственог стања.

За природне шуме тврдых лишћара изданачког порекла ове н.ц. одређују се следећи посебни циљеви:

- поправак стања по пореклу, односно превођење истих у високи узгојни облик
- повећање учешћа техничког дрвета,
- повећање дрвне запремине и запреминског прираста,
- поправка старосне структуре,

- поправка дебљинске структуре,
- поправка здравственог стања.

За вештачки подигнуте шуме четинара ове н.ц. одређују се следећи посебни циљеви:

- поправак здравственог стања.
- поправак дебљинске структуре,
- максимална производња техничког дрвета најбољег квалитета,
- повећање дрвне запремине и запреминског прираста,

Наменска целина 26 – заштита земљишта од ерозије

За шуме високог узгојног облика и шуме тврдих лишћара изданачког порекла ове н.ц. одређују се следећи посебни циљеви:

- максимална заштита земљишта од ерозије,

За вештачки подигнуте шуме четинара ове наменске целине одређују се следећи посебни циљеви:

исти циљеви као и за ВПС у НЦ 10,

Наменска целина 66 – стална заштита шума (изван газдинског третмана)

Посебан циљ за ову наменску целину је:

- стална заштита и очување шума.

Необрасле површине

Необрасле површине су дефинисане одређеном еколошком припадношћу која је продуктивна за подизање нових шума. Необрасле површине категорисане као земљиште за остале сврхе се задржавају као такве, а у циљу повећања квалитета амбијентности подручја и друге намене. Све необрасле површине способне за пошумљавање привести шумској култури, осим оних необраслих делова који су или ће бити по својој глобалној намени искључене из редовног газдовања. Циљ је очување и повећање шумовитости.

7.2. Мере за постизања циљева газдовања шумама

Мере за постизање општих и посебних циљева газдовања шумама могу бити узгојне и уређајне природе.

7.2.1. Узгојне мере

Основне мере за остварење циљева газдовања шумама узгојне природе су:

- избор система газдовања
- избор узгојног и структурног облика састојина
- избор врста дрвећа и размера смесе
- избор начина сече - обнављања и коришћења
- избор начина неге састојина

Избор система газдовања

Систем газдовања шумама подразумева усклађен скуп радњи на нези шума, коришћењу шума, обнављању шума, заштити шума, планирању и организацији газдовања шумама, а своје име (назив) добија по начину сече обнављања старе састојине. На основу затечених састојинских прилика (обнављања састојина) досадашњег газдовања, утврђених приоритетних функција (функционалних захтева), а уважавајући биолошке особине врста дрвећа, одређени су следећи системи газдовања шумама:

Састојинско - оплодна сеча кратког подмладног раздобља (до 20 година), примениће се у високим једнодобним састојинама букве.

Састојинско – оплодна сеча кратког подмладног раздобља примениће се у изданацким састојинама.

У вештачким састојинама четинара примениће се састојинско газдовање – проредна и чиста сеча.

Избор узгојног и структурног облика гајења шума

У високим шумама у овој газдинској јединици задржава се високи узгојни облик, а као структурни облик, с обзиром на дефинисано подмладно раздобље, одређују се једнодобна структура. У изданацким шумама у овој газдинској јединици за газдинску класу 10.360.411, треба извршити превођење (конверзију) у високи узгојни облик, а за структурни облик такође се одређује једнодобна структура.

Избор врсте дрвећа

У овој газдинској јединици избор врсте дрвећа у целини се може ослањати на њихову еколошку компоненту. Основна врста дрвећа је буква. У циљу очувања биодиверзитета и стабилности састојина пожељно је неговати и друге аутохтоне врсте лишћара (јавор, јасен, дивља трешња), неке су констатоване као едификатори или су пратеће врсте у појединим типовима шума.

Четинарске врсте (црни бор, смрча, бели бор,) унете су у ранијем периоду, а треба их уносити само на лошија станишта и на већим висинама.

Узгојним мерама треба на адекватним микростаништима, помагати и повећавати учешће свих аутохтоних природно интересантних лишћара и нарочито воћкарица као што су оскоруша, дивља крушка и друге, као и племенитих лишћара јавора, јасена и сл.

Избор начин сеча обнављања и коришћења састојина

С обзиром на основне намене комплекса и карактеристике шумских екосистема прописује се као начин сече обнављања:

- оплодна сеча у једнодобним састојинама газдинске класе (изданачке шуме букве), кратког подмладног раздобља 10360411.

Избор начина неге

Према затеченом стању састојина и постављеним циљевима газдовања утврђују се следеће мере неге шума:

- прореде у високим састојинама, културама и изданачким састојинама (од фазе касног младика до за сечу зрелих састојина),
- друге мере и нови технолошки поступци који обезбеђују нормалан развој састојина жељеног састава врста дрвећа.

7.2.2. Мере уређајне природе

За остваривање циљева газдовања шумама у конкретним условима уређајне мере обухватају:

Код високих једнодобних шума: избор дужине трајања опходње и избор трајања подмладног раздобља.

За изданачке шуме – избор опходње; изданачке шуме које се природним обнављањем преводе у високе шуме – избор конверзионог и подмладног раздобља.

7.2.2.1. Избор опходње и дужина подмладног раздобља

Опходња за поједине врсте дрвећа (имајући при том у виду поред биолошких особина дрвећа и циљева газдовања као и основне (специфичне) карактеристике станишта) орјентационо је утврђена и износи:

- буква високог порекла - 120 година,
- буква, цер и сладун изданачког порекла – 80 година. У изданачким шумама доброг квалитета и здравственог стања могућ је продужетак опходње.
- вештачки подигнуте састојине смрче и борова - 80 година

С обзиром на опредељање при избору типа гајења за високу шуму кратког периода за обнављање, усваја се посебно подмладно раздобље од 20 година.

7.2.2.2. Избор реконструкционог и конверзионог раздобља

Реконструкцио раздобље је могуће предвидети али би било нереално. Шуме које треба реконструисати су скоро све шикаре које се налазе већином на јако лошем каменитом и скелетном земљишту. Реконструкција оваквих шума јесте могућа али је нерентабилна на основу досадашњег искуства и „промашена”. Очекивати већу економску корист од оваквих шума, није могуће, а и нереално је очекивати нека значајнија улагања и додатна средства у наредном уређајном периоду.

За изданацке састојине које ћемо конверзијом преводити у високи узгојни облик, потребно је одредити временски период за који ће се то остварити – конверзионо раздобље. Време за које ће се извршити конверзија и сама динамика извођења, поред осталог, у првом реду зависи од старосне структуре и биолошких особина врсте дрвећа. Да би се успешно извршила конверзија потребно је опходњу ових изданацких састојина продужити на 80 година. након чега започети са природним обнављањем ових састојина оплодним сечама подмладног раздобља од 20 година. Како је највећи део изданацких шума старости 60 и 70 година и на основу свега напред реченог конверзионо раздобље у изданацким шумама одређено је у трајању од 20 до 80 година (у зависности од зрелости састојине).

Конверзионо раздобље по газдинским класама:

- 10360411 – 40 година

7.2.2.3. Избор периода за постизање оптималне обраслости – степена шумовитости

Однос између обраслог и необраслог земљишта је **98,53 : 1,47 %**, што се у датим условима може сматрати веома повољним.

7.2.2.4. Уређајно раздобље

С обзиром да је важење основе газдовања шумама прописана Законом о шумама на 10 година, подразумева се да ће уређајно раздобље имати исто трајање.

7.3. Планови газдовања

На основу утврђеног стања шума, утврђених дугорочних и краткорочних циљева газдовања шумама и могућности њиховог обезбеђења, израђују се планови будућег газдовања. Основни задатак планова газдовања шумама је да у зависности од затеченог стања омогући подмирење одговарајућих друштвених потреба и унапређење стања шума као дугорочног циља.

7.3.1. План гајења шума

Снимањем и анализом затеченог стања састојина истовремено су оцењене потребе и могућности примене шумско-узгојних радова у наредном уређајном раздобљу, а у циљу побољшања затеченог стања састојина.

План гајења шума обухвата:

- план обнављања и подизања нових шума;
- план расадничке производње (производња шумског садног материјала);
- план неге шума

Табела 39. План неге за ГЈ укупно

газдинска класа	Нега шума ха			
	532	533	534	Укупно нега шума
	Прореде у вешт. подиг. шумама	Прореде у изданацким шумама	Прореде у високим шумама шумама	
10 196 213		40.07		40.07
10 196 411		105.76		105.76
10 215 213		66.24		66.24
10 215 411		95.70		95.70
10 307 213		4.66		4.66
10 353 411			109.55	109.55
10 360 213		48.57		48.57
10 360 411		132.65		132.65
10 361 213		61.28		61.28
10 361 411		38.46		38.46
10 470 411	2.27			2.27
10 471 411	22.68			22.68
10 475 213	2.29			2.29
10 475 411	11.68			11.68
10 476 411	6.16			6.16
26 196 213		28.12		28.12
26 215 411		177.22		177.22
26 360 213		23.13		23.13
26 361 213		22.85		22.85
26 471 411	21.66			21.66
Укупно ГЈ	66.74	844.71	109.55	1021.00

План неге шума приказан је по врсти и обиму радова по газдинским класама у оквиру наменских целина.

Радови на неги шума су предвиђени на површини од **1021,00 ха**.

Површина неге шума по врсти радова изврши ће се на радној површини и то:

- прореде у вештачки подигнутим састојинама (532) на радној површини од **66,74 ха**;
- прореде у изданачним шумама (533) на радној површини од **844,71 ха**;
- прореде у високим шумама (534) на радној површини од **109,55 ха**;

Табела 40. План обнове шума за ГЈ укупно

газдинска класа	План обнове шума	
	311	Укупно обнова шума
	Обнављање природним путем оплодним сечама	
10360411	97.38	97.38
Укупно ГЈ	97.38	97.38

План обнове шума приказан је по врсти и обиму радова по газдинским класама у оквиру наменских целина.

Радови на обнови шума су предвиђени на површини од **97,38 ха**.

Од радова на обнови шума предвиђа се само:

- обнављање природним путем оплодним сечама (311) на радној површини од **97,38 ха**;

Планирани радови на обнављању, нези и подизању нових шума, за газдинску јединицу су на **1118,38 ха** радне површине. Планирани радови у проредним сечама су последица станишних и састојинских прилика и као такви испуњавају све мере неге и гајења шума.

7.3.2. План расадничке производње

Пошто није предвиђено пошумњавање као ни подизање нових шума за овај уређајни период није потребно производити садни материјал за ову газдинску јединицу.

7.3.3. План заштите шума

Законом о шумама прописано је да су корисници шума дужни да предузимају мере заштите шума од: против правног присвајања, коришћења, уништавања и других незаконитих радњи (одлагања отпада и других штетних материја, загађивања шума, уништавање граничних знакова, ознака и друго), да прати здравствено стање шума, да прати утицај биотичких и абиотичких чиниоца на здравствено стање шума и да благовремено предузима мере заштите шума и шумског земљишта, пожара и других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета.

План заштите и чувања шума подразумева утврђивање обима мера и радова на превентивној и репресивној заштити од човека, стоке, дивљачи, штетног деловања биљних болести и других штеточина, елементарних непогода, пожара, бесправних коришћења и самовласног заузимања, одржавању и обнављању граничних ознака и ознака унутрашње поделе шума.

У циљу превентивне заштите шума планирају се следеће мере:

- Чување шума од бесправног коришћења и заузимања;
- Забрана пашарења на површинама где је процес обнављања у току и у шумским културама све док не прерасту критичну висину када им стока не може оштетити врхове;
- Заштита шума од пожара, посебно у пролеће и лето, у том смислу постављати знаке обавештења и забране ложења ватре, организовање дежурства и појачањи надзор у критичном периоду у циљу благовременог откривања пожара и интервенција ;
- Заштита шума од пожара, посебно у пролеће и лето, у том смислу постављати знаке обавештења и забране ложења ватре, организовање дежурства и појачањи надзор у критичном периоду у циљу благовременог откривања пожара и интервенција ;
- Пратити евентуалне појаве сушења шума и каламитета инсеката и у случају појаве благовремено обавестити специјалистичке службе које ће дати тачну дијагнозу и прописати адекватне мере сузбијања;

У конкретним условима мере заштите изводиће се у следећем обиму, врстама и количинама:

- заштита шума од пожара кроз активна дежурства на површини 1654,04 ха (50 дана годишње);
- мониторинг штеточина ентомолошког и фитопатолошког порекла на површини од 1654,04 ха;
- постављање ловних стабала (4 комада годишње);
- постављање феромонских клопки на површини од 20 ха (2 годишње);
- успостављање шумског реда;

7.4. План коришћења шума и шумских ресурса

Полазећи од опредељења које се односи на основни задатак газдовања у овој газдинској јединици, а који је усмерен на превођење затеченог стања ка оптималном (функционалном) стању и одржавање таквог стања, урађен је и план коришћења састојина. План коришћења везан је за потребу обнављања шума (оплодне сече) и за прореде, као основне мере неге, чији је обим у складу са дефинисаним приоритетним узгојним потребама у фази снимања стања шума при изради ове основе.

План коришћења у основи садржи план сеча обнављања и план проредних сеча. Правилним провођењем ових сеча, уз текуће приносе, постиже се и повећање вредности прираста. Ово се темељи на преношењу текућег запреминског прираста на најквалитетнија стабла и подстицању убрзања њиховог прирашћивања у дебљину, а самим тим и измена структуре у корист вреднијих сортимената.

Планом коришћења шума обухваћен је план могућег коришћења шума и шумског простора у току уређајног периода. Овим планом биће приказано коришћење дрвних сортимената изражено у бруто сечивој маси главног и претходног приноса.

План коришћења шума, односно калкулација приноса, урађен је по методу умереног састојинског газдовања и у највећој могућој мери је прилагођен дефинисаним циљевима газдовања и дефинисаним основним наменским целинама.

7.4.1. План сеча обнављања шума (Главни принос)

План сеча обнављања детаљно је приказан у табели у прилогу, по обухваћеним одсесима, унутар наменских целина односно, газдинске јединице по газдинским класама, а на овом месту ће се исказати само збирне вредности: по газдинским класама, површини и запремини.

Овим планом обухваћено је коришћење производног потенцијала станишта у оквиру производње дрвета, коришћења осталих производа из шуме.

План коришћења дрвета, као основног производа из шуме (према класичном схватању), односно принос у дрвету, утврђен је применом метода умереног састојинског газдовања, модификованог и прилагођеног стварним састојинским приликама, карактеристикама станишта и основној намени. При изради овог плана нарочито се водило рачуна о следећим моментима:

1. Глобалној и основној намени комплекса и појединих састојина, као елементу који опредељује и диктира режим коришћења.
2. Стању састојина у време уређивања, са аспекта очуваности, зрелости за сечу у једнодобним шумама, обновљености.
3. Здравственом стању састојина.

Полазећи од анализе претходних карактеристика шума ове газдинске јединице, утврђен је обим коришћења, који је у функцији даље поправке затеченог стања састојина у целини, а са циљем што потпунијег обезбеђења приоритетних функција шумског комплекса.

Одређивање приноса

Принос једнодобних састојина (високих, изданаčkih и вештаčkih подигнутих састојина), одређен је методом умереног састојинског газдовања, који представља комбинацију метода добних разреда и метода састојинског газдовања.

Одређивање приноса једнодобних састојина вршено је поступно у две фазе:

А - метод добних разреда

Анализом односа површина стварних и нормалних добних разреда обезбеђује се строжија или умеренија трајност приноса.

Б - метод састојинског газдовања

Овај метод има задатак да изради "привремени предлог сеча", у коме се састојине разврставају према степену хитности за сечу обнављања, и омогућује избор састојина за обнављање у наредна два полураздобља. Према степену зрелости за сечу састојине се разврставју на:

1. Одлучно зреле за сечу

а. презреле и престареле састојине из чијег физичког стања произилази потреба што скоријег коришћења,

б. остале састојине које су прешле опходњу, дакле зреле за сечу, према степену зрелости,

ц. састојине у које је у протеклом уређајном раздобљу уведено подмлађивање и које треба продужити и завршити.

2. Зреле за сечу

а. састојине лошег узраста, оштећене у јачој мери, слабог обраста и недовољног прираста без обзира на њихову старост и врсту дрвећа,

б. састојине које не одговарају станишту па их треба заменити другом врстом дрвећа већег или вреднијег прираста,

ц. састојине у којима се због претходног газдовања морају извршити сече и ако можда још нису постигле пуну зрелост за сечу.

3. Састојине на граници сечиве зрелости

То су састојине које у току следећег привредног раздобља веома вероватно могу постићи зрелост за сечу. У случају потребе такве састојине могле би се предвидети за сечу. Ако ипак има довољно састојина из прве и друге групе треба их изоставити од сече, јер могу дочекати дуже сечиво доба

Табела 43. Привремени план сеча обнове

Одељење	(одсек)	Одлучно зреле за сечу				Зреле за сечу				На граници сечиве зрелости			
		Г. Класа	Р (ха)	V (m3)	Zv (m3)	Г. Класа	Р (ха)	V (m3)	Zv (m3)	Г. Класа	Р (ха)	V (m3)	Zv (m3)
3	t					26 361 213	10.41	1188.13	32.43				
7	a	10 353 411	47.92	9464.14	218.33								
8	a	10 360 411	5.24	950.60	29.86								
8	d	10 360 411	2.98	610.70	16.56								
12	a					26 360 213	23.13	4075.81	94.93				
14	b					26 360 411	16.81	2893.56	64.12				
16	a					26 361 213	6.22	1397.56	35.74				
16	c	10 361 411	4.70	1041.30	20.19								
16	b	10 353 411	16.08	3261.96	75.10								
17	d	10 361 213	30.64	5424.69	134.50								
17	c	10 361 411	19.23	4919.91	113.93								
19	c	10 353 411	29.47	9198.41	198.40								
21	d					10 360 411	0.40	114.20	2.18				
21	c	10 360 411	29.82	5626.02	118.11								
22	g									10 360 411	1.09	170.09	4.81
22	e					10 360 411	13.50	1819.61	53.13				
23	a					10 360 411	25.93	5303.23	168.35				
24	k									10 360 411	1.68	301.06	9.52
24	e									10 360 411	1.70	311.78	9.31
24	g					10 360 411	18.72	2221.05	75.00				
25	k					10 360 411	24.15	4615.35	117.33				
26	c					10 360 411	34.19	7012.38	158.62				
27	a	10 360 411	35.90	7018.01	155.60								

28	a					10 360 213	30.14	5652.21	138.68				
29	c					10 360 411	32.27	6380.05	152.24				
30	f									10 361 213	3.67	517.10	15.86
30	e									10 361 213	1.69	303.69	7.85
30	h					10 360 213	18.43	3708.69	88.46				
34	g									10 360 213	17.20	2512.48	73.58
34	h					26 360 411	16.94	2014.79	51.98				
36	e									26 360 213	2.01	266.98	7.06
36	k									10 360 213	10.90	1856.81	60.63
36	d					10 360 213	2.85	432.54	7.97				
36	i					26 360 213	11.20	2653.66	75.39				
38	a					26 360 411	1.81	367.97	6.56				
40	g					26 360 213	5.53	810.84	18.85				
41	b	10 360 411	15.10	3940.33	63.28								
41	a	10 360 411	31.66	9752.33	151.57								
44	b									26 360 213	0.89	191.04	4.23
			268.74	61208.40	1295.44		292.63	52661.63	1341.96		40.83	6431.04	192.83

Привременим предлогом сеча обухваћено је 268,74 ха састојина одлучно зрелих за сечу, 292,63 ха састојина зрелих за сечу и 40,83 ха састојина на граници зрелости за сечу, што износи укупно 602,2 ха.

Табела 44. План сеча обнављања- главни принос у једнодобним састојинама

Газдинска класа	I Полураздобље				II Полураздобље				Укупно			
	Површина	Запремина	Прираст	Принос	Површина	Запремина	Прираст	Принос	Површина	Запремина	Прираст	Принос
	м²	м³	м³	м³	м²	м³	м³	м³	м²	м³	м³	м³
Оплодна сеча (припремни сек) кратког периода за обнављање												
10360411	67.56	16770.34	307.17	5563.07	29.82	5626.02	118.11	1680.36	97.38	22396.36	425.28	7243.43
Укупно	67.56	16770.34	307.17	5563.07	29.82	5626.02	118.11	1680.36	97.38	22396.36	425.28	7243.43
Укупно за ГЈ	67.56	16770.34	307.17	5563.07	29.82	5626.02	118.11	1680.36	97.38	22396.36	425.28	7243.43

Оплодна сеча у једнодобним шумама кратког подмладног раздобља планирана је на **97,38** ха и приносом од **7243,43 м³**, од тога све је планирано у припремни сек.

Реализација главног приноса обавезна је по површини у целости и $\pm 10\%$ у односу на запремини изузев код чисте сече и завршног сека оплодне сече.

План сеча обнављања детаљно је приказан у табели у прилогу, по газдинским класама, а на овом месту ће се исказати само збирне вредности по газдинским класама, првом и другом полураздобљу, површини и запремини

Табела 45. Рекапитулација главног приноса по газдинским класама

Газдинска класа	Запремина	Прираст	I Полураздобље		II Полураздобље		Укупно принос	
	м³	м³	П	м³	П	м³	П	м³
10360411	22396.36	425.28	67.56	5563.07	29.82	2016.36	97.38	7579.50
Укупно НЦ 10	22396.36	425.28	67.56	5563.07	29.82	2016.36	97.38	7579.50
Укупно за ГЈ	22396.36	425.28	67.56	5563.07	29.82	2016.36	97.38	7579.50

План сеча обнављања - главни принос планиран је на површини од **97,38 ха** са приносом од **7579,50 м³** и све је у наменској целини „10“.

Табела 46. Рекапитулација главног приноса по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Главни принос	%
	м³	
Буква	7579.50	100
Укупно	7579.50	100

Посматарно по врсти дрвета етат обнове везан је само за букву, односно **100 %**.

7.4.2. План проредних сеча (Претходни принос)

Претходни принос је у функцији потреба даљег неговања састојина у развоју, а обрачунат је, у оквиру укупне анализе могућности коришћења, полазећи од дефинисане основне намене појединих састојина, њиховог затеченог стања, досадашњег интензитета неге и њиховог утицаја на стање састојина.

При томе се води рачуна о следећим моментима:

- да је већи део површина састојина средњедобан,
- да је један део састојина у досадашњем периоду изостављен од неговања, или је негован ретко и недовољно,
- да здравствено стање, с обзиром на немену, мора бити основни елемент вредности при одабирању стабала будућности,
- да због нешто лошијег здравственог стања у појединим одељењима проредни захват мора имати карактер санитарне сече,
- да неке врсте дрвећа, као што црни орах, мечија леска, јавор, бели јасен, дивља трешња и друге, које разбијају монодоминантност “главних врста” букве, треба форсирати и неговати (изоставити проредом),
- с обзиром на велику разуђеност ове ГЈ, многе састојине које се налазе у енклавама које су окружене приватним поседом, па сами тим постоји проблем око доласка до њих, стављене су у прелазно газдовање,
- да полазећи од предходних констатација, захват у састојину треба да буде умерен и одмерен у свакој конкретној састојини појединачно,
- проредне сече планирати у састојинама потпуног, густог и врло густог склопа (0,7; 0,8-0,9; 1,0).

План проредних сеча је детаљно приказан у одговарајућој табели по газдинским класама, у оквиру основне намене.

На овом месту узеће се само збирна вредност проредног приноса у оквиру газдинских класа.

Табела 47. Прореде по газдинским класама

Газдинска класа	Површина	Запремина		Прираст		Принос	Интезитет сече	
	ха	м³	м³/ха	м³	м³/ха	м³	V	iv
10 196 213	25.18	5471.8	217.3	152.4	6.1	896.8	16.4	58.8
10 196 411	52.88	17866.4	337.9	944.5	17.9	2494.2	14.0	26.4
10 215 213	51.46	7104.9	138.1	208.0	4.0	539.4	7.6	25.9
10 215 411	58.63	7718.1	131.6	233.8	4.0	1138.5	14.8	48.7
10 307 213	4.66	803.2	172.4	21.9	4.7	140.8	17.5	64.3
10 353 411	93.47	21924.5	234.6	491.8	5.3	2764.5	12.6	56.2
10 360 213	88.93	14468.0	162.7	382.4	4.3	1343.8	9.3	35.1
10 360 411	290.64	56473.3	194.3	1299.5	4.5	3520.0	6.2	27.1
10 361 213	36.00	6245.5	173.5	158.2	4.4	688.1	11.0	43.5

10 361 411	23.93	5961.2	249.1	134.1	5.6	631.3	10.6	47.1
10 470 411	13.36	2098.1	157.0	77.6	5.8	131.8	6.3	17.0
10 471 411	37.31	7543.9	202.2	253.0	6.8	577.3	7.7	22.8
10 475 213	30.81	6371.3	206.8	269.4	8.7	82.1	1.3	3.0
10 475 411	69.46	16730.6	240.9	816.1	11.7	356.7	2.1	4.4
10 476 411	33.18	4758.5	143.4	191.7	5.8	359.5	7.6	18.8
Укупно НЦ 10	909.90	181539.2	199.5	5634.6	6.2	15664.7	8.6	27.8
26 196 213	37.87	4870.1	128.6	172.4	4.6	455.4	9.4	26.4
26 215 411	88.61	15321.5	172.9	421.3	4.8	2289.0	14.9	54.3
26 360 213	45.67	8048.7	176.2	203.0	4.4	588.7	7.3	29.0
26 361 213	16.63	2585.7	155.5	68.2	4.1	361.1	14.0	53.0
26 471 411	22.63	4637.3	204.9	156.3	6.9	539.3	11.6	34.5
Укупно НЦ 26	211.41	35463.3	167.7	1021.2	4.8	4233.5	11.9	41.5
Укупно	1121.31	217002.5	193.5	6655.8	5.9	19898.2	9.2	29.9

Интензитет захвата предходног приноса је **9,2 %** у односу на запремину и **29,9 %** у односу на прираст и има карактер слабијег захвата, а планиран је на површини од **1121,31 ха** и приносом од **19898,2 м³**. Предходни принос-прореда је слабијег интензитета и планирана је само у састојинама склопа 0,8-0,9 и 1,0.

Калкулисани принос, по састојини, је обавезан по површини, а по запремини може да се креће у границама $\pm 10\%$ од планом утврђеног по одсецима.

Табела 48. По врстама дрвећа

Врста дрвећа	Предходни принос	%
	м³	
Буква	10264.80	51.59
Китњак	944.38	4.75
Цер	4070.70	20.46
Сладун	2622.09	13.18
Смрча	1258.48	6.32
Ц. бор	612.38	3.08
Б.бор	125.41	0.63
Укупно	19898.24	100.00

Посматрано по врстама дрвета највећи део проредног етата односи се на букву са **10264,80 (51,59%)** и на смрчу са цер **4070,70 м³ (20,46%)**.

Укупан принос

Укупан принос у дрвету, у овој газдинској јединици, добијен је као прост збир предходно истакнутих (главног и предходног) приноса.

Табела 49. Укупан принос за ГЈ

Газдинска класа	Површина	Запремина		Прираст		Главни	Прореди	Укупно принос	Интензитет сече	
	ха	м³	м³/ха	м³	м³/ха	м³	м³	м³	V	iv
10 196 213	25.18	5471.8	217.3	152.4	6.1		896.8	896.8	16.4	58.8
10 196 411	52.88	17866.4	337.9	944.5	17.9		2494.2	2494.2	14.0	26.4
10 215 213	51.46	7104.9	138.1	208.0	4.0		539.4	539.4	7.6	25.9
10 215 411	58.63	7718.1	131.6	233.8	4.0		1138.5	1138.5	14.8	48.7
10 307 213	4.66	803.2	172.4	21.9	4.7		140.8	140.8	17.5	64.3
10 353 411	93.47	21924.5	234.6	491.8	5.3		2764.5	2764.5	12.6	56.2
10 360 213	88.93	14468.0	162.7	382.4	4.3		1343.8	1343.8	9.3	35.1
10 360 411	388.02	78869.7	203.3	1724.8	4.4	7579.5	3520.0	11099.5	14.1	64.4
10 361 213	36.00	6245.5	173.5	158.2	4.4		688.1	688.1	11.0	43.5
10 361 411	23.93	5961.2	249.1	134.1	5.6		631.3	631.3	10.6	47.1
10 470 411	13.36	2098.1	157.0	77.6	5.8		131.8	131.8	6.3	17.0
10 471 411	37.31	7543.9	202.2	253.0	6.8		577.3	577.3	7.7	22.8
10 475 213	30.81	6371.3	206.8	269.4	8.7		82.1	82.1	11.3	33.0
10 475 411	69.46	16730.6	240.9	816.1	11.7		356.7	356.7	12.1	44.4
10 476 411	33.18	4758.5	143.4	191.7	5.8		359.5	359.5	17.8	38.8
Укупно НЦ 10	1007.28	203935.7	202.5	6059.7	6.0	7579.5	15664.8	23244.3	11.4	38.4
26 196 213	37.87	4870.1	128.6	172.4	4.6		455.4	455.4	9.4	26.4
26 215 411	88.61	15321.5	172.9	421.3	4.8		2289.0	2289.0	14.9	54.3
26 360 213	45.67	8048.7	176.2	203.0	4.4		588.7	588.7	17.3	29.0
26 361 213	16.63	2585.7	155.5	68.2	4.1		361.1	361.1	14.0	52.9
26 471 411	22.63	4637.3	204.9	156.3	6.9		539.3	539.3	11.6	34.5
Укупно НЦ 26	211.41	35463.3	167.7	1021.2	4.8	0.0	4233.5	4233.5	11.9	41.5
УКУПНО ГЈ	1218.69	239399.0	196.4	7080.9	5.8	7579.5	19898.3	27477.8	11.5	38.8

Укупан принос, приказан је предходним табеларним приказом, збирно на нивоу газдинске јединице по газдинским класама. Укупан принос износи **27477,8 м³**. Претходни принос планиран је у количини од **19898,3 м³ (72,42 %)**, и главни принос од **7579,5 м³ (27,58 %)**.

Највећи део етата у једнодобним састојинама планиран је у газдинској класи 10360411 са запремином од **11099,5 м³**, или 40,4 % од укупног етата. На другом месту је газдинска класа 10353411 са **2764,5 м³** или 10,1 % од укупног етата.

Табела 50. Укупан принос по врстама дрвећа за ГЈ

Врста дрвећа	Предходни принос	Главни принос	Укупни принос	
	м³	м³	м³	%
Буква	10264.8	7579.5	17844.3	64.9
Китњак	944.4		944.4	3.4
Цер	4070.7		4070.7	14.8
Сладун	2622.1		2622.1	9.5
Смрча	1258.5		1258.5	4.6
Ц. бор	612.4		612.4	2.2
Б.бор	125.4		125.4	0.5
Укупно	19898.2	7579.5	27477.7	100.0

Посматрано по врсти дрвећа највећи удео у етату има буква са **64,9 %** а затим цер са **14,8 %**.

7.4.3. План изградње, реконструкције и одржавања шумских саобраћајница

У овом уређајном периоду планира се превођење путева без коловозне конструкције у путеве са коловозном конструкцијом и то путни правац Црна бара - Реповиште дужине 6,18 км;

7.4.4. План коришћења осталих шумских производа

7.4.4.1. Паша

Питање паше је регулисано Законом о шумама. По том закону онај ко газдује шумама дужан је да одређује место и прописује услове за пашу, врсту и број грла као и надокнаду за пашу водећи рачуна о постављеним циљевима газдовања.

У условима ове газдинске јединице паша је забрањена у шумама у којима се врше оплодне сече, у састојинама где је у току природно обнављање, у постојећим младим културама, као и у културама које ће бити подигнуте у овом уређајном периоду на необраслом земљишту.

7.4.4.2. Ловство

На подручју ове газдинске јединице налази се отворено ловиште "Лужница" којим се газдује према важећом ловном основом и годишњим плановима.

Главне врсте дивљачи у отвореном ловишту су срна, дивља свиња, зец и јаребица камењарка. Узгојне мере у ловишту применити тако да се у што краћем року постигне предвиђени економски ефекат.

У циљу одржавања и унапређивања бројности и трофејне вредности дивљачи, предвиђа се спровођење следећег:

1. обезбедити мир у ловишту,
2. заштита од прогањања и уништавања дивљачи,
3. здравствена заштита,
4. заштита ловишта и објеката у ловишту од спољних фактора.

7.4.5. План уређивања шума

Важење ове ОГШ је 01.01.2023. до 31.12.2032. године, што значи да ће се издвајање састојина и таксациони премер основе извршити пре истека важења тј. лето 2031 године.

7.4.6. Очекивани ефекти реализације планираних радова

Као општи закључак у вези са очекиваним ефектима спровођења планова газдовања, одређених основом газдовања шумама за газдинску јединицу “Доња Власина” може се закључити следеће:

- Укупна дрвна запремина требало би да се увећа само на основу тога да ће за период трајања ове основе бити посечена мања дрвна запремина од запреминског прираста, за **49744 м³** или **20,19 %** у односу на садашњу запремину.
- Оплодним сечама на површини од **97,38 ха** и проредним сечама на **1121,31 ха** елминисаће се узгојна запуштеност на делу површине газдинске јединице и развој усмерити на стабла будућности. Истовремено, извођењем ових сеча које су уједно и узгојно-санитарног карактера знатније ће се поправити здравствено стање састојина, њихова стабилност, као и вредност прираста и приноса.

8.0. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНОВА ГАЗДОВАЊА

8.1. Смернице за спровођење шумско узгојних радова

Овим поглављем се дају одређене препоруке и упутства, са циљем да се боље схвате циљеви газдовања и изврши правилније спровођење мера за њихово остваривање.

8.1.1. Прореде у шумским културама и изданачним шумама

Према техници извођења све прореде су сврстане у три групе:

- **Селективне прореде:** Свако стабло које је изабрано, заједно са групом суседних стабала представља једну проредну ћелију. Сече се изводе у корист одабраних стабала чиме се стварају повољни услови за њихов развој. Уклањају се конкуренти стаблима будућности, неvezано за то да ли је конкурент квалитетан или не;
- **Шематске прореде:** Сечом се уклањају сва стабла на пругама, односно комплетни редови у културама. Предност је лакша организација код сече и привлачења, а недостатак је што се тиме уклањају и најквалитетнија стабла на тим пругама. Овај метод се препоручује само за млађе састојине и само за 20 – 25% површине састојине;

Комбиноване прореде: Комбинација селективних и шематских прореда. Њихов циљ је да се искористе њихове предности, а отклоне њихове мане.

ПРОРЕДНЕ СЕЧЕ - "ПОЗИТИВНА СЕЛЕКЦИЈА"

Код интензивног газдовања шумама прореде су основни вид неге шума и најдуже се примењују у састојинама у односу на дужину трајања производног процеса. Који вид прореда применити, начин извођења, интензитет и учесталост, најчешће зависи од затеченог стања састојина (оцењеног кроз структурне особине састојина-склопљеност и очуваност, здравствено стање), досадашњег начина неге и утицаја на затечено стање, као и станишних услова у којима се нега изводи. Са првим проредама у састојини се започиње са концептом позитивне, уместо до тада примењиваног концепта негативне селекције. На овакав начин акценат се ставља на избор и негу најквалитетнијих стабала у састојини, будућих носилаца запремине и запреминског прираста. Основни задатак прореда је повећање запреминског прираста. Прираст се усмерава на најбоља, унапред одабрана стабла у састојини, тзв „стабла будућности“, чиме се осигурава биолошка стабилност састојине и одржава максимална производња и

производни потенцијал земљишта. На подручју ове газдинске јединице прореде ће се изводити по принципима селективног одабирања, прилагођено стању састојина и основној намени сваке конкретне састојине.

Прореде су узгојни радови који се спроводе у средњедобним и дозревајућим једнодобним састојинама.

Средњедобна састојина је фаза избора и обележавања стабала будућности. У овој фази доминантна стабла на најпроизводнијим стаништима су достигла висину од 17 м до 25 м и имају дебло чисто од грана од 8 м до 10 м (доминантна стабла добре и осредње производности достигну висине 14-17 м и имају дебло чисто од грана 6-8 м). У овој фази неопходно је провести прореде јачих захвата, са циљем уклањања свих конкурената стаблима будућности. Минимално растојање између стабала будућности зависи од броја изабраних стабала будућности и циљног пречника, а износи од 8 м до 14 м (на лошијим бонитетима 10-12 м; 8-10 м). У почетној фази средњедобних састојина по правилу се уклања од 3-5 најјачих конкурената стаблима будућности.

Дозревајућа састојина је фаза јасно уочљивих и доро развијених стабала будућности, која доминирају у односу на остала стабла. Интензитет сече у овој фази се своди на уклањање по 1 или 0.5 стабала главних конкурената стаблима будућности.

Број улазака (сеча) треба да буде већи-чешћи, а интензитет захвата јачи у периоду између 30-60 година (у том добу динамика раста стабала је највећа) јер се у том периоду уклањају сва стабла која сметају стаблима будућности у развоју, а не уклањају се остала стабла па чак и која су лошијег здравственог стања, ако не представљају опасност од ширења болести и штеточина. Суштина је да се на издвојеним стаблима врши концентрација прираста, а да остала стабла пре свега врше заштиту издвојених стабала (од ветро и снего извала, високих и ниских температура, упале коре итд.) и заштиту земљишта од закоровљења. Након 70-80 година старости до почетка обнављања смањује се број улазака у састојине и интензитет захвата, јер до тада треба да се стабла будућности, мерама неге-сече издвоје и просторно позицирају (по површини и вертикалној распрострањености), а проредна сеча се планира ако се утврди да постоје стабла која ометају нормалан раст и развој стабала будућности.

Мада су наведени принципи у основи заједнички, потребно је поменути поједине особености извођења проредних сеча у зависности од порекла састојина:

- **У високим састојинама**, које ће се на подручју ове газдинске јединице изводити на укупној радној површини од 93,47 ха, такође ће се изводити селективне прореде. При избору стабала будућности међу доминирајућим посебно је важно изабрати најквалитетнија, која ће у будућности представљати основ за почетак природне обнове, односно превођења састојине у виши узгојни облик. Овај вид сече примениће се у следећим одсецима: **7/а, 16/б и 19/ц.**

- **У изданачким састојинама**, које ће се на подручју ове газдинске јединице изводити на укупној радној површини од 441,35 ха, такође ће се изводити селективне прореде, уз напомену да је у категорију стабала будућности потребно првенствено издвајати стабла високог порекла (уколико их има у састојини и уколико задовољавају одређене, напред описане критеријуме) и давати им предност у односу на стабла изданачког порекла. При избору стабала будућности међу доминирајућим - изданачким стаблима, посебно је важно изабрати најквалитетнија, која ће у будућности представљати основ за почетак природне обнове, односно превођења састојине у виши узгојни облик. Овај вид сече примениће се у следећим одсецима: **3/т, 4/ц,е, 8/а,д,е, 9/а, 11/а, 12/а,ц, 13/а, 15/а, 16/а, 17/ц,д, 18/б, 19/а,д, 20/б, 24/г, 25/к, 26/ц, 28/а, 29/ц, 30/х, 31/а и 41/б.**

- **У вештачки подигнутим састојинама**, које ће се на подручју ове газдинске јединице изводити на укупној радној површини од 17,04 ха, посебно у онима у којима прореде у досадашњем периоду нису извођене, изводиће се селективне прореде. У овим састојинама се предвиђају (у једном наврату), селективне прореде, а у зависности од здравственог стања и санитарна. Прореда треба да буде што ранија, са позитивним одабирањем, да би се што пре пружила помоћ стаблима са бољим генотипским особинама. Овај вид прореде примениће се у 16/д одсеку.

- Прве прореде, шематске или комбиноване

У густо заснованим културама (са преко 3.000 стабала по хектару), висине до око 10 метара, прва прореда је изразито шематског карактера. Она се не бави селекцијом, већ јој је главни циљ разгушење и стабилизовање састојине простом репродукцијом броја стабала.

Ако је садња обављена у редове који теку приближно линијом главног пада терена, онда се проредом вади сваки други ред, при висини састојине до цирка 8. метара и броју стабала изнад 4.000/ха, односно сваки четврти ред при већој висини. Ово важи само уколико је размак између редова мањи од 2 м. При размаку редова од 2 до 3 метра, већ прва прореда је комбинованог типа. Вади се сваки 6 - 8 ред, а између просека спроводи се селективна прореда дознаком за сечу дефектних и физиолошки слабих стабала. Ако је размак редова 3 м. и више, шематска прореда се не примењује, јер се између овако широких редова могу кретати и запреге и трактори. Зато се одмах изводи селективна прореда са масовним одабирањем (вађењем лоших стабала).

Ако радови нису довољно изражени или се својим смером не поклапају са нагибом терена, прва шематска прореда се састоји у просецању пруга (просека) ширине 2,5 - 3,0 м које теку приближно управо на изохипсе. Размак између просека треба да је, по правилу, 2 - 3 пута већи од ширине пруге зависно од висине састојине. На простору између пруга, по правилу се у првој прореди не врши сеча, или се ваде изразито дефектна, физиолошки слаба стабла.

У случају да је висина главног спрата културе између 10 и 15 метара, онда, зависно од њене густине, примењује се најчешће један од следећих поступака:

Ако је висина стабала 10 - 12 м., њихов број по хектару већи од око 2.500, спроводи се нека врста комбиноване прореде, то јест шематска прореда, вађењем сваког четвртог реда, односно просецањем просека ширине око 3 м. са размаком три до шест пута већим од ширине просека, уз негативну селекцију, вађењем дефектних стабала између просека.

Ако је висина стабала изнад 12 м, онда се примењују такође комбинована прореда, то јест, шематска + селективна са позитивним одабирањем. Након отворених просека према горе описаном поступку, на преосталом делу састојине спроводи се селективна прореда са позитивним одабирањем, на начин који ће касније бити приказан.

Новија искуства широм Европе, па и код нас, показала су да се прореде изводе утолико рационалније што је мрежа просека гушћа и што су ове боље усклађене са нагибом терена. Доказано је да при ширини просека од око три метра, а практично нема губитака у производњи. Склоп круна над просеком се практично не прекида или се убрзо успоставља, тако да је целокупна површина по крунама стабала и уконпонована у

производњу. Уз то, долази до појачаног дебљинског прираста рубних стабала. И најзад, што су просеке гушће, мање су штете на дубећим стаблима.

При следећој прореди, у културама висине око 10 - 12 метара, у којима је у претходној прореди био одстрањен сваки четврти ред, сече се средњи унутар преостала три реда. Ако је претходна прореда извршена шематски, применом просека, онда се сада између просека спроводи прореда са масовним негативним одабирањем и вађењем приближно 1/4 до 1/3 стабала, узимајући у обзир првенствено дефектна (ракљаста, закривљена) и уопште здравствено лошија стабла.

У културама висине преко 10 метара већ при другој прореди се по правилу спроводи индивидуална селекција са позитивним одабирањем стабала. **У вештачки подигнутим састојинама**, које ће се на подручју ове газдинске јединице изводи ће се и шематске прореде на укупној радној површини од 47,62 ха и то у следећим одсечима **3/ф,м, 12/б, 14/а, 20/а, 30/и,ј и 32/п.**

8.2. Смернице за обнављање шума оплодним сечама кратког подмладног раздобља

У буковим шумама, због биоеколошких особина врсте, оплодна сеча је најповољнији и најважнији метод природног обнављања. Могу се користити сви облици опложне сече или у комбинацији са осталим методама обнављања.

Техника извођења опложне сече састоји се у томе да се у извесном року, од 5 - 20 година, уз неколико захвата у састојини посеку сва стабла старе састојине. У основном облику, оплодна сеча се састоји из три сека:

1. Припремни сек;
2. Опложни сек;
3. Завршни сек.

Понекад, у зависности од стања у ком се конкретна састојина налази, између опложног и завршног сека може се урадити и ткзв. напредни сек.

Успех природног обнављања у великој мери зависи од састојинског стања, услова средине као и биолошких карактеристика букве у конкретним станишним приликама.

Припремни сек (35)

Циљ припремног сека је:

- Да се у састојини створе оптимални услови за осемењавање и ницање семена;
- Стварање повољних станишних и састојинских услова за природно обнављање.

Врсте радова:

- Припремни сек планира се планом сеча обнављања на основу станишних и састојинских услова, а спроводи се непосредно или неколико година пре обилног уroda семена главне врсте,

- Припремни сек планира се и спроводи у састојинама са великим бројем стабала,

- У састојинама где постоји опасност од закоровљења (састојине на дубоком, свежем земљишту, увалама итд) не спроводи се припремни сек него се спаја са опложним секом (припремно-опложни сек), а ако се због великог броја стабала планира,

припремним секом не уклања се подстојна етажа (спрат) него само лошија стабла из горњег спрата,

- Припремним секом уклањају се пре свега непожељне врсте - конкурентне врсте, врсте лаког семена, лошег квалитета и здравственог стања, наследних - генетских особина, стабла V и I биолошког разреда итд.

- Интензитет захвата у односу на запремине по правилу је 20-30% од запремине и изнад прираста,

- Спроводи се читаве године.

- Реализоваће се у следећим одсецима: **21/ц, 27/а и 41/а. Укупне површине 97,38 ха.**

8.4. Смернице за спровођење радова на заштити шума

Основни задатак заштите шума је да се у газдовању шумама елиминишу, у што већој могућој мери, штетни фактори. У том смислу газдовање се мора обавити стручно укључујући предузимање превентивних мера заштите шума.

Савремени захтеви превентивне заштите шума су:

- на станишту превентивно осигурати врсту којој то станиште одговара,

- искључити подизање монокултура (посебно четинара),

- у свим приликама где то услови станишта омогућавају подизати мешовите састојине,

- чисте састојине свих врста дрвећа, уколико то прилике станишта омогућавају, преводити у мешовите,

- благовремено увођење и доследно спровођење свих мера неге, којима се постижу позитивни ефекти по земљиште (могуће побољшање хумификације и настанак земљишта повољних физичких, хемијских и биолошких особина) и састојину (настанком јачих круна већег асимилационог и природног потенцијала, настају и стабла и састојине веће виталности, те према томе и отпорности на све негативне утицаје из спољашње средине - ветра, леда, снега),

- успостављање шумског реда у ужем и ширем смислу:

- под шумским редом у ширем смислу подразумева се одржавање повољног здравственог стања шума, које се постиже благовременим и радикалним извођењем санитарних сеча, односно уклањања сушика, умирућих стабала, извала, ветролома, као и свих стабала за које се може оценити да су умањене виталности,

- у суштини санитарне сече и мере неге су најефикаснији начин превентивног деловања на заштити шума,

- спровођењем шумског реда у ужем смислу, под којим подразумевамо увођење реда после сече (слагања отпадака - грањевине и слично на прописани начин), прекраћивањем високих пањева, корења пањева и дебљих жила, обрадом извала и цепањем жила ради спречавања образовања карпофора, третирањем здравих пањева биопрепаратима или бораксом итд.

Превентивне мере могу бити успешне само уколико се биљне болести или штетни утицаји на време открију, што је једноставан стручни посао, али који захтева извештајну службу и оспособљеност стручног кадра да утврди стање (дијагнозу) и процени даљи развој (прогнозу), као и све евентуалне мере сузбијања.

- Заштита од пожара:

У циљу заштите од пожара:

- поставити табле упозорења о опасностима од пожара,

- доследно спроводити законске прописе од пожара,
- осигурати надзорну службу и контролу кретања могућих изазивача пожара,
- осигурати сталну противпожарну службу у сезони највеће угрожености од пожара,
- смањити на најмању меру површине ливада које се не косе,
- деловањем преко срестава информисања утицати на јавност у целини у смислу повећања свести о великој опасности од шумских пожара.

Пожарима су посебно угрожене борове културе, а разлог за то је њихово подизање на најсувљим стаништима. На њима се трава за време летњих сушних периода, рано осуши и постаје лако запаљива. Борови су богати смолом која је лако запаљива.

Приликом оснивања нових култура на већим површинама, у циљу превентивних мера, треба обавезно оставити незасађене противпожарне пруге, које ће се у периоду повећане опасности од пожара, чистити од траве и другог запаљивог материјала. У овом уређајном раздобљу није планирана изградња нових ППП приликом подизања нових култура, тј. остављање незасађене површине.

При формирању култура планирати мере које повећавају саморегулационе одбрамбене механизме шуме. Треба водити рачуна да се не подижу чисте састојине. Планирати изградњу против пожарних пруга.

Ради спровођења мера заштите од пожара, шумска управа је дужна да изради план заштите шума од пожара.

Утврдити број и размештај ручне и механизоване опреме, као и средства за гашење пожара и контролисати њихову исправност. Такође треба посветити већу пажњу организацији људства и руковођењу.

За гашење пожара неопходно је планом о заштити од пожара имати припремљено, обучено и спремно језгро, односно групе за гашење са посебно оспособљеним вођством (инжењери, техничари, предрадници). Група за гашење пожара мора бити опремљена одговарајућом опремом, која је по количини и структури утврђена планом заштите и сузбијања пожара.

У циљу смањења оштећења од шумске паше и стоке обележити површине на којима је паша дозвољена, односно забрањена, затим утврдити прогонске путеве до испаше и појила и на крају осигурати контролу пашарења.

Заштита од снега, леда и јаких ветрова се најпотпуније обезбеђује неговањем састојина.

- Заштита од биљних болести и штеточина:

Сузбијање поткорњака изводити помоћу ловних стабала.

Популацију губара (*Lymantria dispar*) пратити и по потреби, ако дође до градације применити неки од савремених инсектицида уз сагласност Завода за заштиту природе.

Сва оштећења на стаблу (засацањем, мезгрењем, ложењем ватре у шупљинама и уз приданке и сл.) тешко је сузбити. Једино је могуће оштећена стабла уклонити сечом.

Правилним избором врсте и добрим извођењем радова, може се утицати на смањење опасности од биљних и ентомолошких обољења.

Важно је пратити појаву и динамику развоја штетних инсеката, како не би дошло до њиховог пренамножавања. Такође је потребно открити напад на време, кад су штете мање и када је лакше сузбити узрок.

При заштити шума од ентомолошких, фитопатолошких и др. штетних утицаја, треба се придржавати упутстава датих планом заштите шума.

Код четинарских засада треба избегавати стварање монокултура на већим површинама. Стаблимична и групимична мешавина лишћара и четинара као и четинарских врста међусобно, допринеће повећању отпорности засада.

Код састојина четинара које су захваћене болестима вршити измену врсте са прелазом на лишћарске

- Заштита шума од противправног присвајања и коришћења

Организација, рад и контрола чуварске службе у Јавном предузећу за газдовање шумама "Србијашуме" Београд, регулисани су законом о шумама, Статутом предузећа, Правилником о чувању шума и овим смерницама.

Контрола рада чуварске службе у ЈП "Србијашуме" може се вршити са нивоа Генералне дирекције, када генерални директор ЈП "Србијашуме" Београд формира Комисију за контролу са дефинисаним задатком и са нивоа Шумског газдинства односно Шумске управе, када се врше редовне и ванредне контроле шумских рејона.

Чуварску службу чине чувари шума који имају својство службеног лица и врше чување шума по шумским рејонима.

Чувару шума у Уговору о раду, између осталог, дефинише се шумски рејон за који је задужен, односно наводи се тачан назив шумског рејона – газдинске јединице, одељења, заштићена природна добра која се налазе на шумском рејону са површином, као и укупна површина шумског рејона.

Чувар шума задужује се жигом за шумску кривицу и то се евидентира у књизи Евиденције шумских жигова. Такође чувар шума се задужује и са службеном легитимацијом што се евидентира у Шумском газдинству у формираној књизи службених легитимација. Сва документа, књига пањева, дневник чувара шума, опрема, превозно средство, наоружање и др., са којим се задужује чувар шума морају бити евидентирани и потписани од стране чувара шума чиме се потврђује извршење примопредаје између чувара шума и овлашћеног лица Шумског газдинства, односно Шумске управе.

8.5. Смернице коришћења шума

Припрема производње

Припрема производње у условима газдовања у економским шумама, као и у шумама са посебном наменом, добија већи и сложенији значај. Познато је да је добра припрема производње гарант успешног тока производног процеса, као и остварења резултата који су пројектовани.

Припрему производње у коришћењу шума чине: дознака, пројектовање и изградња секундарне мреже шумских комуникација, дефинисање гравитационих и радних поља и транспортних граница, избор технолошке и транспортне шеме и сл. Завршни документ који је резултат припреме је извођачки пројекат. Овим документом стварају се услови за реализацију газдинских мера утврђених Основом газдовања шумама. Њиме се, поред реченог, утврђује сечива дрвна запремина и њена структура, нормативи за све фазе рада, транспортне дистанце, величина финансијских средстава која се улаже у инфраструктурне објекте и др.

Основа за пројектовање технологије коришћења шума је дознака стабала за сечу. На основу података дознаке, установљава се количина дрвне запремине, њена структура, утврђују основни елементи за норме сече и израде, а добијају се и други значајни подаци, под условом да се прикупљање података у току дознаке ради тако да је у потпуности у функцији планирања.

На основу реченог, произилази да се припремом производње, уз одговарајућа пројектовања, стварају услови за стручно и професионално реализовање свих задатака и газдинских мера предвиђених старијим планским документима. Из тих разлога је нужно да се овакви плански документи раде тимски, од стране специјалиста за поједине области. Ово се нарочито односи на извођачке планове који се раде за објекте чија функција није превасходно економска.

Метод сече у састојинама

За реализацију пројектованих узгојних мера сечом примењују се различите методе. Њихов избор условљава велики број фактора. Међу њима карактер и функција шума играју прворазредну улогу. Не образлажући засебно сваки од технолошких метода сече указаће се на основне карактеристике метода чија се примена на подручју ове ГЈ препоручује.

Такође ће се дати разлози који су определили избор ових метода. С обзиром на истакнуте карактеристике и намену шума ГЈ “Доња Власина”, као и висок ниво захтева за заштитом преосталих стабала у састојини у току сече и прве фазе транспорта, као и потребе за заштитом подмлатка и земљишта, избор технолошких метода се значајно сужава.

За услове газдовања шумама ове ГЈ предлаже се примена класичног сортиментног метода и метода делова дебала. Сваки од ових метода треба применити у адекватним теренским и састојинским ситуацијама, као и у зависности од узгојног захвата који се изводи.

Сваки од предложених метода има предности, али и недостатака у односу на друге технолошке методе. Предложени су због тога што ће у условима овог подручја

њихова примена, укупно узето, дати најповољније ефекте. Метод делова дебала треба примењивати у току извођења проредних сеча, како у природним шумама, тако и у вештачки подигнутим засадима. Такође, овај метод треба применити при реализацији свих сеча у фази обнове, изузев завршног сека. Сортиментни метод треба применити у свим састојинским ситуацијама у којима је знатније изражена потреба за заштитом у било ком облику.

Дебловна метода

Ова метода се искључиво примењује у зимској сечи, предлаже се из разлога свођења јединичних трошкова производње на најмању могућу меру. Ово се постиже максималним рационалисањем трошкова у првој фази транспорта. Наиме, привлачењем делова дебала из шуме до привременог стоваришта, унификује се прва фаза транспорта. Истим транспортним средством се привлаче све категорије дрвета, изузев грањевине (око 10% од укупне количине), које ће се израђивати и транспортовати на класичан начин.

Метод делова дебала, као метод који треба претежно примењивати при сечама у овом подручју, како у заштитним тако и у шумама које су изван режима заштите, треба у потребној мери прилагодити и условима повећаних захтева за заштитом. Из тих разлога, поред усмерене сече, којом се сва стабла усмеравају тако да се на најлакши начин може прићи средством у првој фази транспорта, приликом израде делова дебала, односно приликом предходног кројења, делови дебала не смеју прелазити дужине веће од 8 метара. На тај начин ће се причинити само неизбежне штете на преосталим стаблима, подмлатку и земљишту.

Ово ограничење ће као резултат имати више трошкова по јединици производа у односу на уобичајено претходно кројење, али ће истовремено број и степен оштећења бити значајно смањен. Но и поред релативно малих дужина делова дебала, што би се могло окарактерисати као извесан недостатак у односу на уобичајени начин рада, задржаће се и све предности које овај метод има у односу на друге. Ово се најпре односи на већ речену унификацију средстава у првој фази транспорта.

Приликом израде извођачких пројекта, при подели сечишта на транспортна и радна поља, обавезно је утврђивање општег смера пада стабала. Приликом реализације извођачког пројекта, свако одступање од општег смера пада стабала, мора бити верификовано од одговорног руководиоца сечишта. Ово је само један од елемената технолошке дисциплине, чије је поштовање нужан предуслов за успешну примену пројектоване технологије.

Приликом израде делова дебала, нужно се морају обрубити њихова чела на оној страни за коју ће се у првој фази транспорта качити уже тракторског витла. Ово подразумева и раздвајање чела делова ради њиховог лакшег мимоилажења у току привлачења од места израде, до места на коме ће бити формиран тракторски товар. Необрубљени обли сортименти оштећују жиле преосталих стабала, као и стабала у приданку, затим подмладак и земљиште.

У реализацији проредних сеча у природним шумама, као и у вештачки подигнутим засадима, предлаже се такође примена метода делова дебала.

Сва стабла се секу и обарају строго по унапред одређеном општем смеру обарања стабала. Могу бити обарана тањим или дебљим крајем према сабирној линији, што зависи од димензија стабала, састојинских услова и нагиба терена. Приликом сече стабала на сабирним линијама, нужно је све пањеве одсећи тако ниско, да не буду сметња приликом привлачења.

При примени овог метода у проређивању, појављује се нова радна операција. То је радна операција ручно прикупљање дебала. Том радном операцијом, секач и његов помоћник прикупе, вучом по земљи или ношењем, све делове дебала на трасу сабирне линије. При томе користе специјална клешта или куке за ову намену. Да ли ће се делови дебала привлачити или износити зависи од димензија и масе комада. Све делове дебала треба сложити у снопове на рубове сабирних линија у симетричном распореду. Снопове треба слагати тако да се приликом привлачења по систему сабирног ужета, сви они крећу по резултујућој путањи која иде средином сабирне линије.

Приликом слагања снопова, делове дебала у једном снопу треба слагати или тањим или дебљим крајем напред. У противном ће се приликом привлачења појединачни комади извлачити, што може правити додатне проблеме. Такође делове дебала треба слагати на краћу облицу подметнуту под предњи крај снопа, на удаљености од око пола метра од његовог чела. На тај начин ће се значајно олакшати везивање товара приликом привлачења, а и покретање товара ће бити знатно олакшано. Ово због тога што ће се уместо отпора трења клизања товара о подлогу, у почетку вуче појавити трење котрљања. У току слагања снопова, њихове задње крајеве треба окретати од сабирне линије, па чак оставити једним делом изван ње, да би се избегло запињање товара једног о други у току привлачења.

Сортиментни метод

Овај технолошки метод, како је већ речено, треба примењивати у свим састојинским ситуацијама у којима постоји потреба за наглашенијим нивоом заштите по било ком основу. Ово се пре свега односи на тзв. завршне сече при сечама обнављања.

При примени овог метода, такође се у потпуности мора извршити усмерена сеча. Сви сортименти из категорије техничког облог дрвета се морају обрубити на оној страни за коју ће у првој фази транспорта бити качени. Њихова се чела такође морају раздвојити ради лакшег мимоилажења у току привлачења.

При одабиру и у току извођења оба технолошка метода сече и израде, потребно предузети све мере да се избегне настајање оних штета, које се могу избећи. Ово ће бити могуће само ако се доследно извршавају сви технолошки захвати, уз пуну примену технолошке и радне дисциплине.

Обзиром да ће радове на коришћењу шума изводити трећа лица кроз услуге, нужно је извршити адекватну организацију у оквиру ШГ "Шума" Власотинце да се кроз перманентну и комплетну контролу осигура потребна заштита преосталих стабала, подмлатка и земљишта у току извођења радова.

Привлачење и транспорт дрвета

Код оба предложена технолошка метода сече и израде, кључна фаза рада је прва фаза транспорта. То је и разлог што сеча и обарање стабала морају бити у пуној мери у функцији привлачења. Сва стабла треба обарати усмерено, тако да се после њиховог кресања и потребног пререзивања, делови дебала што је могуће лакше, углавном ручно и уз одговарајућа оруђа, привуку до тзв. сабирних линија. По сабирним линијама ће се ужетом витла, а по систему сабирног ужета, товари привући до трактора, а затим трактором до привременог стоваришта.

За сабирне линије треба користити постојеће, адекватно орјентисане "светлосне коридоре". Са ових, будућих сабирних линија треба, према потреби, уклонити понеко стабло које представља сметњу привлачењу. Тамо где се немогу уочити овакве, од природе формиране трасе, треба их обележити (трасирати) у потребном броју и на потребном растојању, и са њих уклонити сва стабла. Наравно, овај поступак не треба проводити шематизовано, већ слободније. Уколико се на планираној траси сабирне линије нађе нека вреднија група стабала или неко стабло будућности, целисходно је трасу сабирне линије померити метар или два у једну или другу страну, и на тај начин сачувати стабла.

Овим поступком се не уводи шематизација у проређивање, већ се стварају услови за примену механизованих средстава у првој фази транспорта.

С обзиром да се просецањем сабирних линија само стварају предпоставке за механизовано привлачење, а да су ширине сабирних линија свега око 2 метра, оне ће се веома брзо затворити. Тако се применом оваквог технолошког метода може говорити о потпуном уважавању свих биолошко еколошких захтева уз ефикасно и економски профитабилно проређивање.

Сабирне линије се под одговарајућим углом уливају у тракторске влаке. Угао уливања сабирних линија у тракторску влаку, условљен је састојинским условима и нагибом терена. Веома је значајно да он буде одговарајући, јер ће се на тај начин избећи запињања и уклештења приликом извлачења товара са сабирне линије на влаку.

Мрежу транспортних влака треба развијати, тако да се омогући потпуна примена механизације у првој фази транспорта. Она, како је већ речено, зависи од могућности привлачења тракторским витлом на влаку. Без обзира на густину, влаке морају имати

одговарајуће техничке елементе, који ће бити у функцији заштите шумских екосистема са једне стране, и у функцији ефикасног коришћења шума са друге .

Најзначајнији технички елемент о коме се мора приликом трасирања влака водити рачуна је уздужни нагиб. Он је значајан са аспекта вуче, али је нарочито важан са аспекта ерозије. На подручју ГЈ “Доња Власина”, уздужни нагиб влака не сме прелазити 10%. Изузетно, на краћим деоницама, на месту где се влаком одваја од камионског пута, овај нагиб може бити максимум 15%. На овај начин би се обезбедила заштита од ерозије, а истовремено обезбедили повољни услови вуче.

Оптимална густина примарне мреже шумских комуникација условљена је, поред осталог, и трошковима привлачења дрвног материјала по влакама. Из тих разлога би у програмима отварања свих газдинских јединица требало тежити да средња дистанца привлачења по влакама не буде већа од 700 метара. Ово одговара густини влака од око 15м/ха.

Што се тиче густине мреже тракторских влака она би у условима обостраног привлачења тракторским витлом, уз услов да максимални дохват ужета тракторског витла буде 50 м, требало да износи оптималних 100м/ха, а у условима једностраног привлачења 200 м/ха.

8.8. Упутство за вођење евиденција извршених радова

Евиденцију извршених радова воде корисници шума, према "Закона о шумама, члан 34. (Сл.гл.Р.С.бр.30/10), извршени радови на газдовању шумама морају се евидентирати на начин прописан овим законом.

Евиденција о извршеним радовима из става 1. овог члана је саставни део основа програма и пројеката из чл.31.и 32.овог закона.

Сопственик шума који шумама газдује у складу са основом, односно корисник шума дужан је да евидентира извршене радове најкасније до 28. фебруара текуће године за предходну годину.

Радови на гајењу шума (пошумљено необрасло земљиште, реконструисане, деградиране и девастиране шуме, шикаре и шибљаци, пошумљене необрасле површине настале чистом сечом или дејством елементарних непогода, плантаже и сл.), изграђене шумске саобраћајнице и други објекти који имају карактер инвестиционог улагања и инфраструктурних радова, евидентирају се на основу документације о извршеном пријему тих радова (колаудацији).

Евидентирање извршених радова на гајењу, коришћењу шума и осталих шумских производа врши се на обрасцима бр. 5 - 9. Извршени радови шематски се приказују и на привредним картама са назнаком површина, количине и године извршених радова (члан 72. Правилника о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама).

Поред извршених радова евидентирају се и други подаци и појаве од значаја за газдовање шумама (у даљем тексту: шумска хроника) као што су: промена у јавним књигама, веће шумске штете од елементарних непогода, штете од биљних болести и штеточина, појава раних и касних мразева, почетак и крај вегетационог периода, почетак листања, цветања, опрашивања, плодоношења, плавне воде и др. (члан 73. Правилника). Подаци из става 1. овог члана евидентирају се по газдинским јединицама одмах по настанку промена.

Евидентирање радова извршених у току године врши се за сваку газдинску јединицу по одсесима (члан 74. Правилника).

У програму евидентирање извршених радова на гајењу и сечи шума врши се по катастарским парцелама (члан 75. Правилника).

Количина посеченог дрвета разврстава се на главни принос (редовни, ванредни и случајни) и претходни принос (редовни и случајни) уз назнаку начина сече:

Главни принос обухвата:

- посечену дрвну запремину по плану сеча пребирних шума;
- посечену дрвну запремину по плану сеча обнављања једнодобних и разнодобних шума, као и случајне приносе из ових шума;
- посечену дрвну запремину случајних приноса у састојинама два најстарија добна разреда код одабране опходње.

Претходни принос обухвата посечену дрвну запремину која је предвиђена планом проредних сеча и случајне приносе у састојинама које су планиране за проредне сече.

Редовни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала која је предвиђена за сечу планом сеча обнављања и планом проредних сеча.

Ванредни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала са површина које ће се користити за друге сврхе.

Случајни принос обухвата посечену дрвну запремину која није предвиђена за сечу планом сеча обнављања и планом проредних сеча, а потреба за њихову сечу је случајног карактера и резултат елементарних непогода или других непредвидивих околности.

Бруто запремина дозначеног дрвета уноси се након извршене сече из дозначних књига, а нето запремина шумских сортимената утврђена на месту сече, из документације корисника. Дрвна запремина у дозначним књигама обрачунава се по истим таблицама по којима је била обрачуната дрвна запремина састојина (члан 76. Правилника).

Упутство за вођење евиденција извршених радова је регулисано Правилником о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког пројекта и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама који важи од 12.децембра 2003. године, а објављен је у Службеном гласнику Републике Србије број 110-00-52/03-06 у Београду, 01.децембра 2003. године. Овим Правилником су такође регулисане и све остале смернице дате у Основи газдовања шумама.

8.9. Упутство за вођење шумарске хронике

На основу члана 35. (Сл.гл.Р.С.бр.30/10) закона о шумама, сопственик, односно корисник шума дужан је да води књигу шумске хронике која је саставни део основе, односно програма.

Шумска хроника нарочито садржи податке о фенолошким, биотичким и абиотичким појавама у шуми. Како нови правилник није донешен примењиваће се упутства из важећег правилника. Према члану 73. Правилника о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама, поред извршених радова, евидентирају се и други подаци и појаве од значаја за газдовање шумама (шумска хроника) као што су:

- промена у поседовним односима, промене у површинама и промене у јавним књигама,
- веће шумске штете од елементарних непогода,
- штете од биљних болести и штеточина,
- појава раних и касних мразева,
- почетак и крај вегетационог периода,

- почетак листања, цветања, опрашивања, плодоношења,
- плавне воде и друго.

Подаци из става 1. овог члана евидентирају се по газдинским јединицама одмах по настанку промена.

8.11. Упутство за примену тарифа

У табели 48. дат је преглед коришћених тарифа приликом израде основе.

Табела 53.

1	тарифе за букву	(Србија)	високе шуме	(9 тарифних низова)	буква, јавор, млеч, јасика, б.јасен
5	тарифе за букву	(Србија)	изданацке шуме	(19 тарифних низова)	буква, јавор, млеч, јасика, б.јасен
14	тарифе за граб	(Србија)	изданацке шуме	(17 тарифних низова)	граб, клен, црни јасен
15	тарифе за граб	(Србија)	високе шуме	(17 тарифних низова)	граб, клен, црни јасен
17	тарифе за цер и сладун	(Србија)	изданацке шуме	(15 тарифних низова)	цер, сладун
18	тарифе за цер	(Равни срем)	високе шуме	(21 тарифних низова)	цер, сладун
21	тарифе за китњак	(Србија)	високе шуме	(9 тарифних низова)	китњак, трешња, ОТЛ
23	тарифе за китњак	(Србија)	изданацке шуме	(17 тарифних низова)	китњак
28	Тарифе за багрем	(Срем)	изданацке шуме	(17 тарифних низова)	багрем
33	тарифе за белу топола	(Војводина)	изданацке шуме	(20 тарифних низова)	ОМЛ, јасика
85	тарифе за смрчу	(Копаоник)	в.п.с.	(20 тарифних низова)	смрча
90	тарифе за ц.бор	(Србија)	в.п.с.	(20 тарифних низова)	црни бор
91	тарифе за б.бор	(Србија)	в.п.с.	(20 тарифних низова)	бели бор

Поменуте тарифе су двоулазне и то са улазима тарифни низ (хоризонтални ред) и дебљински степен (вертикални ред) који је дат са размаком од 1 цм.

Подаци који се приликом дознаке (премера) прикупљају, узимају се за свако стабло, са прским пречником (д1.30) до на 1 цм, на основу чега се израчунава дрвна маса сваког стабла и затим су масе стабала разврстане у дебљинске степене од по 5 цм ширине, како је и приказано у табеларном делу основе.

Код главних сеча шума (високе разнодобне шуме), дознака стабала се врши мерењем пречника (д1.30) до на 1 цм за свако стабло, а тарифе се примењују тако да се из табеларног дела описа станишта и састојина чита у рубрици “висински степен” за сваку врсту дрвећа посебно, а затим у тарифама за одређену врсту дрвета на основу висинског степена, односно тарифног низа и пречника стабала (д1.30) чита се запремина за свако стабло.

Код проредних сеча шума (високе, изданаčke и вештачке састојине), дознака стабала се врши мерењем пречника (д1.30) који се групишу у дебљинске степене ширине од по 5 цм. На основу висинског степена узетог из табеларног дела за одговарајућу врсту дрвећа улази се у тарифе где се за исту врсту дрвећа на основу тарифног низа и интерполоване вредности средњег пречника степена читава запремина.

У случају процене запремине, користи се формула по методи средњег састојинског стабла по формули:

$$V = H * V_s$$

где је: V = запремина одсека, H = бр. стабала у одсеку

V_s = запремина средњег састојинског стабла

Број стабала се процењује постављањем неколико примерних површина 10 x 10 м.

8.11. Смернице за формирање заштитних зона поред водотока, јавних путева и насеља

У складу са захтевима SGS QUALIFOR-а, СТАНДАРДА ЗА ГАЗДОВАЊЕ ШУМА У СРБИЈИ, за успостављање заштитних зона – BUFEFER ZONES – поред водотока, јавних путева и насеља користе се смернице, које су обавезујуће за ЈП „Србијашуме“.

Имајући у виду дугорочни карактер успостављања заштитних зона, потребно је да се приступи дефинисању могуће стратегије и типова појасева, планирању, избору технологија и обезбеђивању одговарајућег садног материјала за успостављање заштитних зона.

Формирање заштитних зона је у функцији обезбеђивања позитивних ефеката на стабилност екосистема, очувања одређених станишта, биолошке пределе разноликости и аутентичног изгледа предела.

Заштитне зоне на ободима природних шума и граничним појасевима плантажа, изграђене првенствено од аутохтоних врста дрвећа, поред водотокова, јавних путева и насеља, утицаће на обнављање и очување изворног изгледа предела, што ће обезбедити позитиван утицај на очување аутентичних амбијената, душевног мира локалног становништва навикнутог на специфично окружење и естетских вредности предела.

Подизање заштитних зона представља дугорочан процес, који се може спроводити искључиво плански и постепено. У досадашњој пракси је поред природних заштитних зона поред водотокова, постојала обавеза уграђивања заштитних појасева у планска документа само у случајевима када је то било прописано одговарајућим актима о проглашењу заштићених природних добара по условима Завода за заштиту природе Србије.

Имплементација процеса сертификације шума намеће обавезу за очувањем постојећих и успостављање нових заштитних зона на местима где оне недостају, поред водотокова, јавних путева и насеља.

Почев од дана ступања на снагу ове Смернице, у планским документима, посебним и општим основама, обавезно се планира и прописује одржавање и подизање заштитних зона у поглављу „Смернице за спровођење потребних мера и планова газдовања шумама“, при чему посебан значај треба дати следећем:

дефинисању врста дрвећа које ће се примењивати у заштитним зонама,

дефинисању ширине заштитних зона,

прописивању мера неге које ће бити примењене у заштитним зонама,

одређивању времена обнављања заштитних зона,

начину и технологији обнављања заштитних зона.

Подизање заштитних зона у случају плантажа селекционисаних сорти топола врши ће се првенство аутохтоним врстама дрвећа, а у складу са резултатима идентификације станишних услова датог локалитета, при чему се за пошумљавање приоритетно препоручују следеће врсте дрвећа: врбе, бела тополя, црна тополя, храст лужњак, пољски јасен, црна јова и др.

У овом планском периоду, док се не обезбеди производња одговарајућег садног материјала за ове намене, заштитне зоне ће се одржавати од постојеће шумске вегетације. Узимајући у обзир исказане захтеве, потребно је проширити постојећи асортиман производње шумског садног материјала и покренути расадничку производњу неопходног садног материјала за потребе подизања заштитних зона.

Ширина појасева дефинисана је у складу са функцијом и значајем самих појасева, а одређена је следећим елементима:

заштитне зоне ширине 30 м подижу се дуж тока великих река, аутопутева и насеља.

заштитне зоне ширине 20 м подижу се дуж токова других већих речних токова и магистралних путева.

заштитне зоне ширине 10 – 15 м подижу се дуж мањих речних токова, речних мртваја и регионалних путева.

Сеча и обнављање заштитних појасева неће се вршити у исто време са главном састојином.

Обнављање заштитне зоне треба започети најраније по истеку временског периода одређеног ширином једног доброг разреда. Према томе, заштитним појасевима ће се газдовати са продуженом опходњом, што је условљено одржавањем заштитних функција ових зона.

Као што се може закључити, формирање заштитних зона вршиће се у дужем периоду паралелно са реализацијом посебних основа газдовања шумама, које ће садржати одредбе везане за ову проблематику.

Годишњи извођачки пројекти, у свом текстуалном делу, такође треба да имају дефинисано оперативно извођење радова на оснивању и одржавању заштитних зона.

8.12. Смернице за идентификацију и управљање шумама високе заштитне вредности

Идентификација шума високе заштитне вредности

Шуме високе заштитне вредности прво су дефинисане од стране Савета за управљање шумама у циљу сертификације шума, али се практична употреба овог концепта све више користи за заштиту, планирање и управљање природним ресурсима.

Шуме садрже економске, еколошке и социјалне вредности које могу бити значајне на глобалном, регионалном или локалном нивоу, али када се нека од тих вредности сматра изузетно важном, шума се може дефинисати као шума високе заштитне вредности.

Шума високе заштитне вредности (High Conservation Value Forestes – HCVF или HCV шуме) третира се као категорија шуме са посебном наменом и условима газдовања, као и посебним вредностима које поседују на одређеним локалитетима. Активност газдовања у HCV шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

Forest Stewardship Council (FCS) је дефинисао следећих шест категорија високе вредности:

HCV – 1	Подручја која на глобалном, регионалном или државном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета
HCV – 2	Велике шумске површине нивоа пејзажа значајне на глобалном, регионалном и државном нивоу
HCV – 3	Подручја која садрже екосистеме који су ретки, у опасности или угрожени
HCV – 4	Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама
HCV – 5	Подручја неопходна за задовољавање основних потреба локалних заједница
HCV – 6	Подручја значајна за традиционални културни идентитет локалних заједница

HCV шума може да буде мали део великог шумског подручја (нпр. извор воде за село, тресетиште, мања површина неког другог ретког екосистема и сл.) или може да буде велико шумско подручје (нпр: шуме које садрже неколико угрожених врста које се распростиру на великој површини). Било који тип шуме може да буде потенцијално HCV шума. Избор шуме за HCV шуму заснива се на присуству једне или више изабраних вредности.

Шумско газдинство које газдује одређеним подручјем, треба да идентификује сваку високу заштитну вредност која се налази унутар њиховог подручја и да газдује њима у циљу очувања или унапређења тих вредности уз консултовање заинтересованих страна и контролу успешности овог начина газдовања.

У почетку, не треба издвојити сваку шуму која садржи високо заштитну вредност. Нека специфична заштитна вредност шуме може да се изостави уколико је она значајно присутна у околним подручјима. Ипак, и у овим случајевима се препоручује да се све специфичне вредности неког подручја обележе и унесу у планове газдовања са упутствима о њиховој заштити.

Процена којом се утврђује постојање атрибута карактеристичних за HCV шуме у зависности од нивоа и од интензитета активности газдовања заснива се на следећим вредностима, односно приоритетним функцијама шума:

Шумски екосистеми у заштићеним природним добрима.

За шуме са посебном наменом, као шуме са приоритетном функцијом, могу да буду одређене:

шуме односно делови шума издвојени за производњу шумског семена;

шуме које су погодне за излетишта и рекреацију;

шуме које су погодне за научна истраживања и наставу;

шуме које су од значаја за културно – историјске споменике;

шуме које су од посебног интереса за народну одбрану.

За HCV шуме, као шуме са приоритетном функцијом, могу да буду одређене:

шуме које штите земљиште од ерозије;

шуме које непосредно користе изворишта водоснабдевања, врела, термоминерална и минерална изворишта;

шуме које штите објекте (водне акумулације, железничке пруге, путеве) и насеља;

шуме које чине пољозаштитне појасеве.

За одређивање HCV шума користити основну намену шума (приоритетне функције) из Основа газдовања шумама у складу са интегралним газдовањем функцијама шума.

Све категорије шума треба да буду дате прегледно по одељењима и одсечима и уцртане у састојинске карте газдинских јединица.

Важно је још једном поменути, да се начин газдовања у шумама одређеним као HCV шуме не мења у односу на тренутни начин газдовања. Разлика је једино у томе да се прате атрибути карактеристични за те шуме и да активности газдовања у HCV шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

Управљање шумама високе заштитне вредности

Основна намена (приоритетна функција) може бити унапред утврђена као законска обавеза или се утврђује накнадно на основу специфичних критеријума.

Обухватање површина са законском обавезом (водозащитне области, подручја угрожена ерозијом, области заштите природе, поплавне области, изворишта вода и сл) врши се према режимима у одговарајућим законима (Закон о шумама, Закон о заштити животне средине, Закон о водама, Закон о националним парковима и др.)

У газдинској јединици “Доња Власина” дефинисане су пет наменске целине ("10", "12", "26" и "66"). Од тога две наменске целине спадају у категорију шума високих заштитних вредности које су дефинисане Forest Stewardship Council (FCS) стандардом.

Шифра	Основна намена (приоритетна функција)	HCV
26	Заштита земљиша од ерозије	4
66	Стална заштита шума (изван газдинског третмана)	4

8.13. Смернице за постављање ознака

Обележавање спољашњих и унутрашњих граница газдинских јединица врши се према стандарду JUS-D.A0.321.

Знак границе поставља се на, живом стаблу, стабилном крупном камену или ако ових нема на дрвеном стубу са хумком.

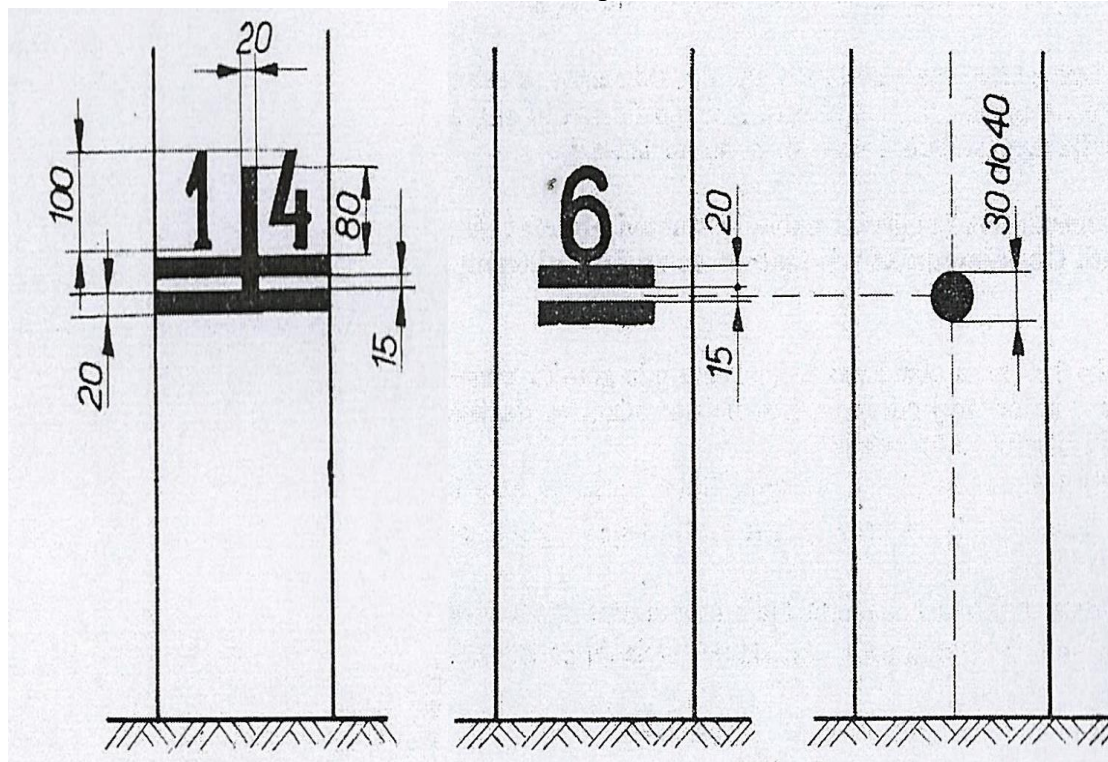
Одељења се обележавају са две хоризонталне паралелне црте, тачкама и бројем изнад, док се одсеци обележавају једном цртом, тачкама и малим латиничним словом изнад црте. Тачка мора да се стави једна насупрот другој, гледајући уз или низ границу одељења а у висини линија које означавају границу одељења. Линије морају имати праве и оштро одсечне ивице. Ширина линије је 20 mm а међусобни размак између линија 15 mm. Постављају се на прсној висини и извлаче масном црвеном бојом. Тачке су кружног облика, пречника 30-40 mm и постављају се на растојању тако да увек једна догледа другу.

Поред граничног обележавања постоје и чворне тачке, тј. места где се сустичу два, три или више одељења. Обележавају се знаком у виду два прстена око дебла, један испод другог и одговарајућим бројем нормалних линија.

Обележавање

граничних

ознака:

Постављање ознака у шумама које су у надлежности Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, врши се у складу са законским прописима.

Овим смерницама се регулише начин постављања ознака у области заштите шума и управљања заштићеним природним добрима.

У циљу заштите шума од пожара, Шумска газдинства могу, сагласно Закону о заштити од пожара постављати ЗНАКЕ ЗАБРАНЕ и ЗНАКЕ УПОЗОРЕЊА.

Знаци забране (ложење ватре и бацање опушака од цигарета) и знаци упозорења (да су шуме угрожене од шумских пожара, на опасност од појаве пожара и сл.) постављају се на локалитетима који су видљиви за посетиоце шума (потенцијалне изазиваче шумских пожара).

Знаци забране и упозорења могу се израдити од дрвета као посебни знаци или у виду информативних табли са садржајима забране или упозорења који су израђени у виду постера и постављени на таблу односно пано.

Обележавање заштићених природних добара – постављање ознака дефинисано је Законом о заштити животне средине.

Изглед и садржај ознаке (табле) дефинисан је Правилником о начину обележавања заштићених природних добара.

Постављање ознака заштићених природних добара врши се у складу са прописаним режимима заштите и условима заштите природе и животне средине које прописује Завод за заштиту природе Србије.

Шумска газдинства, као непосредни стараоци заштићених природних добара приликом постављања ознака поступају у складу са актима о заштити и актима о начину обележавања заштићених природних добара.

Уређење заштићених природних добара подразумева постављање: информативних табли различитих садржаја (о заштићеном природном добру, природним и културним вредностима, ретким и заштићеним врстама, мерама забране и

коришћења заштићеног природног добра, пешачким, бициклистичким, планинарским и стазама здравља, местима за одмор, паркинг и др.); путоказа (за посебно вредне локалитете у заштићеним природним добрима) и мобилијара (клупе, столови, настрешице, љуљашке за децу, канте за отпад, ложишта за роштиљ и пикник и сл.).

Уређење заштитних природних добара планира се Програмима заштите и развоја заштићених природних добара (средњорочним и годишњим) у складу са прописаним режимима заштите и условима заштите природе и животне средине које издаје Завод за заштиту природе Србије.

Реализација Програма заштите и развоја заштићених природних добара врши се након добијања сагласности од стране Министарства надлежног за заштиту животне средине. Шумска газдинства за ознаке заштићених природних добара користе усвојени знак и логотип заштићеног природног добра.

У циљу заштите животне средине и очувања шумских екосистема Шумска газдинства могу постављати и знаке забране одлагање отпада у шумама и заштићеним природним добрима, информативне табле о дозвољеним местима за паркирање аутомобила и др.

Ознаке за обележавање израђивати од дрвета и са садржајима у складу са законским прописима.

8.14.Смернице за праћење стања (мониторинг) ретких, рањивих и угрожених врста

Очување, заштита и унапређивање природних вредности представља део стратегије и један од кључних циљева у пословној политици Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд.

За боље разумевање обавеза праћења стања ретких, рањених и угрожених врста, даје се кратак преглед појмова (преузете из Закона о заштити природе):

Природне вредности су природни ресурси као обновљиве или необновљиве геолошке, хидролошке и биолошке вредности који се, директно или индиректно, могу користити или употребити, а имају реалну или потенцијалну економску вредност и природна добра као делови природе који заслужују посебну заштиту.

Рањива врста је она врста која се суочава с великом вероватноћом да ће ишчезнути у природним условима у некој средње блиској будућности.

Реликтна врста је она врста која је у далекој прошлости имала широко распрострањење а чији је данашњи ареал сведен је на просторно мале делове.

Ендемична врста је врста чије је распрострањење ограничено на одређено јасно дефинисано географско подручје.

Заштићене врсте су оне врсте које су угрожене или могу постати угрожене у блиској будућности и због тога су заштићене законом.

Ишчезла врста је она врста за коју нема сумње да је последњи примерак ишчезао.

Крајње угрожена врста је врста суочена са највишом вероватноћом ишчезавања у природи у непосредној будућности, што се утврђује у складу са међународно прихваћеним критеријумима.

Угрожена врста јесте она врста која се суочава са великом вероватноћом да ће ишчезнути у природним условима у блиској будућности што се утврђује у складу са општеприхваћеним међународним критеријумима.

Праћење стања (мониторинг) јесте планско, систематско и континуално праћење стања природе, односно делова биолошке, геолошке и предогене разноврсности, као део целовитог система праћења стања елемената животне средине у простору и времену.

Црвена књига је научностручна студија угрожених дивљих врста распоређених по категоријама угрожености и факторима угрожавања.

Црвена листа је списак угрожених врста распоређених по категоријама угрожености.

Црвена књига флоре и фауне Србије (I том – који садржи прелиминарну листу најугроженијих биљака) урађена је према критеријумима Међународне уније за заштиту природе (ИУСН). Поједине врсте биљака су истовремено стављене и на светску и европску црвену листу чиме је указано на њихов значај.

Србија је 2001. године потписала Конвенцију о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре (СИТЕС конвенција донета 03.03.1973. године у Вашингтону; измењена и допуњена 22.06.1979. године у Бону; потврђена у Србији 09.11.2001. године).

Земље потписнице обавезале су се да буду чувари своје дивље флоре са еколошког, научног, културног, привредног, рекреативног и естетског становишта, уз констатацију да дивља фауна и флора чини незамењив део природног система земље који мора да се заштити за садашње и будуће генерације.

Такође у циљу очувања природних реткости Србије, Влада Републике Србије донела је Уредбу о заштити природних реткости (1993. године), којом су одређене дивље врсте биљака и животиња стављене под заштиту као природне вредности од изузетног значаја са циљем очувања биолошке разноврсности.

Заштита природних вредности подразумева забрану коришћења, уништавања и предузимања других активности којима би се могле угрозити дивље врсте биљака и животиња заштићене као природне реткости и њихова станишта.

У циљу заштите природних вредности урађен је Водич за препознавање врста заштићених Уредбом о заштити природних реткости и Конвенцијом о међународном промету угрожених врста дивље флоре и фауне.

Водич интерног карактера, намењен је запосленима у ЈП „Србијашуме“ (чуварима шума, шумарским инжењерима и другим запосленим у предузећу) који раде на пословима заштите, гајења и одрживог планирања коришћења шумских екосистема и извођачима радова у шумарству, са циљем препознавања, евидентирања и заштите природних реткости.

Један од основних циљева водича је да шумарски инжењери на основу њега препознају природне реткости на терену (локалитет) и евидентирају их у Извођачком пројекту газдовања шумама (на карти одељења), односно сачине Преглед локалитета природних реткости (за ниво газдинске јединице и Шумске управе) и Карту природних реткости за сваку газдинску јединицу (која се сваке године допуњава новоидентификованим локалитетима природних реткости).

На основу евидентираних врста односно њихових локалитета, а уз помоћ стручних институција вршиће се праћење стања дивљих врста флоре и фауне и предлагати мере њиховог очувања.

8.15. Смернице за управљање отпадом

Управљање отпадом мора се спроводити у складу са законским прописима. Неадекватно управљање отпадом представља велику опасност по здравље људи и животну средину. Овим смерницама се регулише управљање отпадом у Јавном предузећу за газдовање шумама „Србијашуме“.

За време извођења сече у шуми, извлачење и транспорта дрвних сортимената односно на радилиштима потребно је регулисати одлагање отпада путем постављања канти, корпи или врећа у које ће се одлагати отпад који ће се из шуме уклањати као комунални отпад.

За машине и транспортна средства која се користе у разним фазама процеса производње у шуми потребно је обезбедити одговарајуће посуде за прихват горива и мазива до којег може доћи при инцидентном изливању како би се спречило загађивање животне средине.

За секаче треба обезбедити врећице са песком или струготином за посипање неконтролисаног проливеденог мазива и горива у циљу спречавања разливања течног отпада и загађење животне средине.

Одлагање отпадних пнеуматика решиће се путем сакупљања отпадних пнеуматика у просторијама механичких радионица и испоруком овлашћеним институцијама за рециклажу (у Србији овлашћен је ЕРОРЕС – ХОЛСИМ из Параћина).

Моторно уље које је коришћено и постало отпад сакупљаће се у посебним посудама у механичким радионицама и испоручивати овлашћеним институцијама за рециклажу моторних уља.

Тонери и рачунарска опрема која је постала отпад скупљаће се и безбедно складиштити до испоруке овлашћеним институцијама за прикупљање и рециклирање или уништавање.

Амбалажа од пестицида, неутрошени пестициди и пестициди којима је прошао рок употребе односно престала важност употребне дозволе складиштиће се на безбедном месту, обезбеђеном од приступа деце до испоруке овлашћеним институцијама за уништавање опасних материја.

Присуство илегалних депонија у шумама решиће се путем појачане контроле чуварске службе, сарадње са надлежним инспекцијама.

На подручју газдинске јединице нису регистровани објекти на којима се налазе депоније отпада.

9.0. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

Економско - финансијском анализом се међусобно усклађују обим радова на гајењу и заштити шума и обим сеча шума и утврђује износ средстава за извршење радова предвиђених основом газдовања шумама.

9.1. Обрачун вредности шума

Вредност шума за ГЈ “Доња Власина” обухвата вредност запремине и вредност младих састојина. У приказаним износима нису вредноване опште-корисне функције шума, као и вредност коришћења осталих шумских ресурса. Вредност шума утврђена је на основу садашње сечиве вредности. Ради утврђивања процене вредности дрвне запремине по овој методи, утврђено је следеће:

- дрвна запремина са стањем на 31.12. 2021. године,
- израчуната нето дрвна запремина,
- утврђена је сортиментна структура (на основу вишегодишњег просека сечивог етета),
- утврђене цене дрвних сортимената по 1 м³ нето дрвне запремине по врстама дрвећа.

9.1.1. Квалитативна структура укупне дрвне масе

Табела 54. Количине дрвених сортимената по врстама дрвећа

Врсте дрвећа	СО РТИМЕНТИ											
	м³											
	Бруто	Отпад	Нето	Ф	Л	К	І	ІІ	ІІІ	Укупно тех.	Прос.	Укупно
Буква	114759.3	11475.9	103283.4	5164.2	10328.3	10328.3	20656.7	20656.7	20656.7	87790.9	15492.5	103283.4
Сладун	26310.9	2631.1	23679.8							0.0	23679.8	23679.8
Китњак	16943.3	1694.3	15249.0				1524.9	3049.8	3812.2	8386.9	6862.0	15249.0
Цер	31278.5	3127.9	28150.7							0.0	28150.7	28150.7
Багрем	4626.0	462.6	4163.4							0.0	4163.4	4163.4
Граб	1348.7	134.9	1213.8							0.0	1213.8	1213.8
Јасика	241.0	24.1	216.9					43.4	54.2	97.6	119.3	216.9
Јавор	211.2	21.1	190.1					38.0	47.5	85.5	104.5	190.1
Бели јасен	44.5	4.5	40.1							0.0	40.1	40.1
Трешња	335.3	33.5	301.8							0.0	301.8	301.8
Пољски јасен	4.9	0.5	4.4							0.0	4.4	4.4
Црни јасен	3.5	0.4	3.2							0.0	3.2	3.2
ОТЛ	5407.9	540.8	4867.1							0.0	4867.1	4867.1
Укупно лишћари	201515.0	20151.5	181363.5	5164.2	10328.3	10328.3	22181.6	23787.9	24570.7	96360.9	85002.6	181363.5
Б.Бор	1477.0	147.7	1329.3				132.9	265.9	265.9	664.7	664.7	1329.3
Ц.Бор	31033.3	3103.3	27930.0				2793.0	5586.0	5586.0	13965.0	13965.0	27930.0
Смрча	12343.1	1234.3	11108.8				1110.9	2221.8	2221.8	5554.4	5554.4	11108.8
Укупно четинари	44853.4	4485.3	40368.1	0.0	0.0	0.0	4036.8	8073.6	8073.6	20184.0	20184.0	40368.1
Укупно у ГЈ	246368.4	24636.8	221731.6	5164.2	10328.3	10328.3	26218.4	31861.5	32644.3	116545.0	105186.6	221731.6

9.1.2. Вредност састојина на пању

Табела 55. Вредност дрвета на пању по врстама дрвећа

С О Р Т И М Е Н Т И	Количина	Јединична цена	Приход
	м³	дин/м³	динара
Ф - трупци - буква	5164.2	16503.0	85224272.8
Л - трупци - буква	10328.3	10219.0	105545275.8
К - трупци - буква	10328.3	8215.0	84847288.5
Трупци I класе - буква	22181.6	6283.0	139366810.6
Трупци II класе - буква	23787.9	4809.0	114395838.0
Трупци III класе - буква	24570.7	3675.0	90297181.0
Трупци I класе - смрча	1110.9	9668.0	10739978.2
Трупци II класе - смрча	2221.8	7812.0	17356373.5
Трупци III класе - смрча	2221.8	6152.0	13668255.2
Трупци I класе - ц. бор, б.бор	2925.9	6442.0	18848821.7
Трупци II класе - ц. бор, б.бор	5851.9	5285.0	30927048.4
Трупци III класе - ц. бор, б.бор	5851.9	3542.0	20727266.9
Просторно - четинари	20184.0	1406.0	28378746.2
Просторно - лишћари	85002.6	2990.0	254157657.4
Укупно:	221731.6		1014480814.0

Цена по званичном ценовнику умањена за 1800 дин/м³ за сечу и привлачење.

Укупна вредност састојина на пању када се одузму трошкови производње сортимената износи: **1014480814,0** динара.

9.1.3. Вредност младих састојина без запремине

Табела 56.

ПОРЕКЛО САСТОЈИНА	Површина	Вредност	Укупно
	ха	дин.	дин.
Младе ВП састојине	2.47	136000	335920
Младе природне састојине	73.13	44280	3238196.4
Укупно	75.6		3574116.4

9.1.4. Укупна вредност састојина

Вредност старих састојина на пању	1 014 480 814.0 динара
Вредност младих састојина без запремине	3 574 116.4 динара
Укупно :	1 018 054 930.4 динара

9.2. Врста и обим планираних радова - просечно годишње

Врста и обим планираних радова су образложени у поглављу 7.3. Планови газдовања. У овом делу основе планирани радови ће послужити само, како би се као последица реализације тих планова могли рачунати приходи, односно расходи газдовања шумама у газдинској јединици, и утврдио биланс средстава за несметано газдовање.

9.2.1. Квалификациона структура сечиве запремине укупно

Табела 57.

Врсте дрвећа	СОРТИМЕНТИ											
	м³											
	Бруто	Отпад	Нето	Ф	Л	К	І	ІІ	ІІІ	Укупно тех.	Прос.	Укупно
Буква	17844.2	2044.5	15799.7					1885.3		1885.3	13914.4	15799.7
Китњак	944.4	93	851.4		22.8		42.5	115.2	140.4	320.9	530.4	851.3
Цер	4070.7	449.1	3621.6							0	3621.6	3621.6
Сладун	2622.1	225	2397.1		46.1		87	260.6	345.9	739.6	1657.6	2397.2
Укупно лишћари	25481.4	2811.6	22669.8		68.9		129.5	2261.1	486.3	2945.8	19724	22669.8
Б.Бор	125.4	25.1	100.3				0.8	1	3.1	4.9	95.4	100.3
Ц.Бор	612.4	122.5	489.9				1.8	2.4	7.7	11.9	478	489.9
Смрча	1258.5	287.9	970.6				5.3	7.1	22.8	35.2	935.4	970.6
Укупно четинари	1996.3	435.5	1560.8				7.9	10.5	33.6	52	1508.8	1560.8
Укупно у ГЈ	27477.7	3247.1	24230.6		68.9		137.4	2271.6	519.9	2997.8	21232.8	24230.6

9.2.2. Врста и обим планираних узгојних радова - просечно годишње

Табела 58.

Врста рада	Просечно годишње	Јединична цена	Просечно годишње
	ха	дин/ха	ха
Прореде у вештачки подигнутим шумама	6,09	145014	883135,26
Прореде у изданачним шумама	52,71	45250	2385127,5
Прореде у високим шумама	9,35	30000	285000
Обнављање природним путем оплодним сечама	9,74	25350	246909
Укупно:	77,89		3 795 671,76

Трошкови на гајењу шума просечно годишње **3.795.671,1** динара.

9.2.3. План заштите шума (просечно годишње)

Табела 59.

Вид рада		Јед. мере	Просечно годишње
1. Заштита шума			
1.1.	Мониторинг ентомолошких штеточина и фитопатолошких обољења	р.дан	60
1.2.	Заштита шума од штетних инсеката	ха	19
1.3.	Постављање ловних стабала	ком	4
1.4.	Постављање феромонских клопки	ком	2
2. Заштита шума од пожара			
2.1.	Заштита шума од пожара	р.дан	60

9.2.4. План уређивања шума (просечно годишње)

Табела 61.

Култура	Површина (ха)	Цена (дин/ха)	Свега
Високе шуме	93,5	1080	100980
Изданачке шуме	1234,2	896	1105843,2
Вештачки подиг. састојине	239,6	896	214681,6
Шибљаци	62,5	389	24312,5
Необрасле површине	25,0	220	5500
Укупно за ГЈ	1654,8		1451317,3
Просечно годишње	165,48		145131,73

Укупни трошкови уређивања шума износе **1.451.317,3** динара, просечно годишње **145.131,73** динара.

9.3. Формирање укупног прихода - просечно годишње

9.3.1. Приход од продаје дрвета - просечно годишње

Табела 62.

С О Р Т И М Е Н Т И	Количина	Једин.цена	Приход
	м³	дин/м³	динара
Трупци II класе - буква	188,53	6609	1245994,77
Трупци K класе Китњак, Сладун	6,69	19585	131023,65
Трупци I класе Китњак, Сладун	12,95	17712	229370,4
Трупци II класе Китњак, Сладун	37,58	12752	479220,16
Трупци III класе Китњак, Сладун	48,63	7971	387629,73
Трупци I класе - смрча	0,53	11468	6078,4
Трупци II класе - смрча	0,71	9612	6824,52
Трупци III класе - смрча	2,28	7952	18130,56
Трупци I класе - ц. бор, б.бор	0,26	8242	2142,92
Трупци II класе - ц. бор, б.бор	0,34	7085	2408,9
Трупци III класе - ц. бор, б.бор	1,08	5342	5769,36
Просторно - четинари	150,88	3206	483721,28
Просторно - лишћари	1972,7	4790	9449233
Укупно:	2423,06		12 447 547,65

Приход од продаје дрвних сортимената просечно годишње износи **12.447.547,65** динара.

9.3.3. Приходи из буџетских средстава - просечно годишње

Табела 64.

Врста рада	Просечно годишње	Јединична цена	Просечно годишње
Реконструкција шумског пута	0,618 км	2 200 000	1359600
Укупно:			1 359 600

Приход из буџетских средстава, просечно годишње износи **1.359.600,0** динара.

9.3.4. Укупан приход - просечно годишње

Табела 65.

Приход		динара
1	Приход од продаје дрвних сортимената	12 447 547,65
2	Приход из буџетских средстава	1359600
Укупно		13807147,65

Укупан приход просечно годишње износи 13807147,65 динара.

9.4. Трошкови производње - просечно годишње

9.4.1. Трошкови производње дрвних сортимената - просечно годишње

Табела 66.

С О Р Т И М Е Н Т И	Количина	Јединична цена	Приход
	м³	дин/м³	динара
Трупци	299,78	1800	539604
Просторно дрво	2123,28	1800	3821814
Укупно:	2423,06		4 361 418

Трошкови производње дрвних сортимената износе просечно годишње **4 361 418,00** динара.

9.4.2. Трошкови на гајењу шума - просечно годишње

Табела 67.

Врста рада	Просечно годишње	Јединична цена	Просечно годишње
	ха	дин/ха	ха
Прореде у вештачки подигнутим шумама	6,09	145014	883135,26
Прореде у изданаџним шумама	52,71	45250	2385127,5
Прореде у високим шумама	9,35	30000	285000
Обнављање природним путем оплодним сечама	9,74	25350	246909
Укупно:	77,89		3 795 671,76

Трошкови на гајењу шума просечно годишње **3 795 671,76** динара.

9.4.3. Трошкови заштите шума - просечно годишње

Табела 68.

Вид рада	Јед. мере	Количина	Јединична цена	Просечно годишње
1. Заштита шума				

1.1.	Мониторинг штеточина ентомолошког и фитопатолошког	р.дан	60	1960	117600
1.2.	Од штетних инсеката	ха	19	4931	93689
1.3.	Постављање ловних стабала	ком	4	1726	18986
1.4.	Постављање феромонских клопки	ком	2	8400	16800
2. Заштита шума од пожара					
2.1.	Заштита шума од пожара	р.дан	60	2465	147900
Укупно					394 975,00

Просечно годишње **394 975,00** динара.

9.4.4. Трошкови уређивања шума - просечно годишње

Табела 69.

Култура	Површина (ха)	Цена (дин/ха)	Свега
Високе шуме	93,5	1080	100980
Изданачке шуме	1234,2	896	1105843,2
Вештачки подиг. састојине	239,6	896	214681,6
Шибљаци	62,5	389	24312,5
Необрасле површине	25,0	220	5500
Укупно за ГЈ	1654,8		1451317,3
Просечно годишње	165,48		145 131,73

Укупни трошкови уређивања шума износе **1.451.317,3** динара, просечно годишње **145.131,73** динара.

9.4.5. Средства за репродукцију шума - просечно годишње

(најмање 15% од продајне вредности дрвета)

Просечно годишње 1 867 132,15 динара.

9.4.6. Накнада за посечено дрво - просечно годишње

3 % од продајне вредности дрвета

$$12\,447\,547,65 \text{ дин.} \times 0,03 = 373\,426,43 \text{ динара}$$

Просечно годишње **373 426,43** динара.

9.4.7. Укупни трошкови производње - просечно годишње

Табела 71.

Укупни трошкови		динара
1	Производња дрвних сортимената	4361418,0
2	Гајење шума	3795671,76
3	Заштита шума	394975,00
4	Уређивање шума	145131,73
5	Средства за репродукцију шума	1867 132,15
6	Накнада за посечено дрво	373 426,43
Укупно		10937755,07

Укупни трошкови производње износе просечно годишње 10937755,07 динара.

9.5. Расподела укупног прихода

Табела 72.

Приходи трошкови	-	Динара
Укупан приход		13 807 147,65
Трошкови пословања		10 937 755,07
Добит		2 869 392,58

Финансијски ефекат извршења планираних радова изражен је добитком од **2 869 392,58** динара, просечно годишње.

10.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

10.1. Прикупљање теренских података

Прикупљање теренских података извршено је у лето 2021. године и састојало се из два дела:

1. Издајање састојина (одсека),
2. Прикупљање таксационих података.

На терену су одсеци издвојени класичном методом. Метод се састоји у претходном рекогносцирању терена, констатовању еколошких јединица у одељењу и састојинских карактеристика (елемената за издајање).

Одељења и одсеци су обележена на терену у складу са важећим стандардима.

Пример састојина вршен је временски одвојеним поступком, по њиховом издајању и дефинисању.

Састојине су на основу својих карактеристика (структуре, степена хомогености, старости, мешовитости и очуваности) премерене методом делимичног премера и тоталним премером.

Сви радови на прикупљању података почев од издајања, картирања, описа састојине до премера урадо је Одсека за израду основа и планова газдовања Шумског газдинства “Шума” у следећем саставу:

1. Игор Милосављевић – мастер инж. шум,
2. Ненад Стојковић – мастер инж. шум,
3. Иван Ђорђевић - шум.техничар.
4. Немања Ђокић - шум.техничар.
5. Вељко Миловановић - шум.техничар.

10.2. Обрада података

Унос података за рачунарску обраду коначне верзије газдинске јединице “Доња Власина” урадио је:

Игор Милосављевић – мастер инж. шум,

Ненад Стојковић, - мастер инж. шум

10.3. Израда карата

Израду карата извршио је: Ненад Стојковић, - мастер инж. шум

Израда карата извршена је у дигиталном облику.

Уз основу су приложене следеће карте:

1. основна карта са вертикалном пројекцијом и обојеном путном мрежом	$P = 1 : 10.000$
2. карта наменских целина	$P = 1 : 10.000$
3. састојинска карта	$P = 1 : 10.000$
4. карта газдинских класа	$P = 1 : 10.000$
5. привредна карта	$P = 1 : 10.000$
6. карта премера	$P = 1 : 10.000$
7. прегледна карта	$P = 1 : 50.000$
8. ХЦВ карта	$P = 1 : 10.000$
9. карта угрожености од пожара	$P = 1 : 10.000$
10. карта добних разреда	$P = 1 : 10.000$

10.4. Израда текстуалног дела основе

Израда текстуалног дела основе извршена је на основу обрађених теренских података који су приложени у исказу површина, опису станишта и састојина, табели о размеру добних и дебљинских разреда, а у складу су са Правилником о изради ОГШ.

Израду текстуалног дела основе урадили су:

Игор Милосављевић - дипл.инж.шум. – рук.одсека за израду основа и план.
Ненад Стојковић - маст.инж.шум.

11.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Основа газдовања шумама за ГЈ “Доња Власина” примењиваће се од дана добијања сагласности од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, а важи од 01.01.2023. до 31.12.2032. године.

Основа је урађена у складу са Законом о шумама, Правилником о садржини основа и програма газдовања шумама, извођачког пројекта, као и осталим законским актима и подактима везаним за шумарство.

Прикупљање нових таксационих података почети у лето 2031. године.

Пројектанти:

Ненад Стојковић, маст. инж. шум.

Директор:

Игор Милосављевић, дипл. инж. шум.

Саша Коцић, дипл. инж. шум.

Прилог: Списак катастарских парцела

<i>ГЈ "ДОЊА ВЛАСИНА" 2023-2032</i>						
К.О. АЛЕКСИНЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
168	шума		12	8	34	
213	шума	9	87	96	34	
214	шума	3	12	61	34	
216	шума		3	89	34	
229	шума	1	60	62	34	
230	шума		20	19	34	
231	шума	2	57	31	34	
263	шума	16	93	62	34	
308	шума		23	87	34	
356	шума		31	91	34	
357	шума		19	88	34	
358	шума		92	71	34	
359	шума		26	26	34	
363	пашњак		33	79	34	
366	шума	1	17	5	34	
622	шума		17	1	34	
631	шума		9	33	34	
713	шума		4	25	34	
714	шума		41	89	34	
716	шума		3	51	34	
724	шума		2	55	34	
1404	шума		68	44	34	
1658	пашњак		10	59	34	
1659	шума		17	10	34	
1660	шума		73	72	34	
1661	шума		6	44	34	
1849/1	шума	1	13	70	34	
1849/2	шума		5	74	34	
1854/1	шума		10	89	34	
1854/2	шума			37	34	
1856	шума		5	63	34	
2469	шума		36	65	34	
Укупно		42	21	56		

К.О. БОЉАРЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
1896	шума		47	18	3	
2519	шума		31	13	3	
2604	шума		8	80	3	
2627	шума		4	93	3	
2966	шума		27	63	3	
2967	шума		41	21	3	
2982	шума		5	89	3	
3052/2	шума		2	18	3	
3200	шума		3	48	3	
3221	шума		58	8	3	
3414/2	шума		19	88	3	
3416/2	пашњак		2	98	3	
3703	шума		4	42	3	
3962	шума		46	28	3	
Укупно		3	4	7		

К.О. БОРИН ДО						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
1	шума	30	74	32	30	
2	шума	3	16	97	30	
3	шума		64	41	30	
4	шума	1	71	19	31	
5	шума	2	41	38	31	
6	шума	33	78	23	31	
236	шума		13	19	31	
237	шума		5	48	31	
320	шума		91	68	31	
485/1	шума	2	93	84	30	
485/2	шума		6	39	30	
485/3	пашњак		1	83	30	1
485/3	шума		7	65	30	2

486/1	шума		8	81	30	
486/2	шума		5	10	30	
487	пашњак		40	84	30	1
487	шума		2	75	30	2
660	шума		17	83	31	
770	шума		28	96	31	
785	шума	1	83	37	30	
801	шума		7	25	30	
917	шума		34	73	30	
1023	шума		6	6	30	
1467	шума		77	16	30	
1998/1	шума		74	28	32	
1998/2	шума	1	56	58	32	
2026	шума		4	38	32	
2028	шума		40	99	32	
2250	шума		3	32	32	
2492	шума		16	58	32	
2501	шума	1	85	68	32	
2504	шума		11	21	32	
2505	јаруга		33	30	32	
2506	шума	1	90	56	32	
2507	шума	1	57	84	32	
2508	шума	16	77	10	32	
2509	шума		16	29	32	
2510	шума		22	15	32	
2548	шума		43	14	32	
2593	шума		7	2	32	
2594	шума		27	31	32	
2595	шума	1	1	90	32	
2863	шума		13	74	32	
2866	шума	6	92	10	32	
4975/1	шума	1	68	64	30	
4975/2	јаруга		9	58	30	
4977	шума		14	60	30	
5047	шума	1	36	91	30	
5048	шума		32	21	30	
5331	шума		38	13	30	
5332	шума		21	97	30	
5840	шума	1	24	42	30	
6670	шума		66	76	30	
6682	шума		45	20	32	
6684	пашњак		4	75	32	
6685	пашњак		5	6	32	

6752	шума		95	5	32	
7312/1	шума		20	65	30	
7317	шума		5	19	30	
9084	шума		39	0	32	
9590	шума		33	9	32	
9676	шума		5	53	32	
10102	шума		4	10	32	
10569	шума		38	77	30	
10570	шума		41	95	30	
10571	камењар	3	20	39	30	
Укупно		128	26	84		

К.О. БОРИН ДО ОПШТИНСКА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
2136	шума	0	41	85	31	
9082	шума	0	24	99	32	
Укупно		0	66	84		

К.О. ВЛАСОТИНЦЕ-ВАН ВАРОШ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
845	шума	1	82	82	2	
867	шума		17	78	2	
1736	виноград		7	46	2	1
1736	шума		3	10	2	2
1789	шума		72	31	2	
2263	зграда	0	0	34	2	1
2263	њива	3	0	53	2	2
2691	шума		20	94	2	
2692	шума		4	54	2	
2734/1	шума		3	10	2	
4029/5	зграда	0	7	60	2	
4745	шума	2	58	65	2	
4763/3	пашњак	2	36	65	2	1

4763/3	камењар		7	45	2	2
4765/2	шума	5	58	39	2	
4765/3	шума		1	6	2	
4765/4	шума		2	75	2	
4786	пашњак		14	80	2	1
4786	шума		8	0	2	2
4788	њива		4	80	2	1
4788	шума		6	0	2	2
4796/2	шума		8	60	2	
4863/2	шума		5	0	2	
4971	њива		17	0	2	1
4971	шума		6	0	2	2
4981	шума		12	0	2	
4984	виноград		10	50	2	1
4984	шума		1	0	2	2
5170	шума	0	14	20	2	
5171	шума	0	88	43	2	
5172	шума	6	15	10	2	
5464	шума	3	6	44	2	
5544	шума		19	87	2	
5525	шума	10	75	38	2	
5685	шума		16	46	2	1
5685	камењар		2	59	2	2
5693	шума		39	91	2	
5694	пашњак		14	80	2	1
5694	шума	3	48	47	2	2
5696	њива		12	53	2	1
5696	шума		2	40	2	2
5696	шума		4	0	2	3
5696	камењар		2	40	2	4
5857	шума	0	18	28	2	
5858	шума	0	10	3	2	
5875	пашњак		1	80	2	1
5875	шума		4	83	2	2
5922	шума	1	81	8	2	
6293	виноград		12	81	2	1
6293	шума		2	80	2	2
6391	шума		12	46	2	
6422	њива		2	21	2	1
6422	виноград			80	2	2
6422	шума			60	2	3
6912	шума		18	23	2	
6923	виноград		4	80	2	1

6923	шума		2	0	2	2
6923	камењар			30	2	3
6924	виноград		8	0	2	1
6924	шума			60	2	2
6926	виноград		8	20	2	1
6926	шума		1	70	2	2
6967	виноград		11	0	2	1
6967	шума			20	2	2
7104	шума		24	3	2	
7202	шума		12	2	2	
7242	шума		18	27	2	
Укупно		46	99	20		

К.О. ВЛАСОТИНЦЕ ВАРОШ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
2301	шума		11	24	2	
Укупно			11	24		

К.О. ГОРЊА ЛОМНИЦА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
1	шума	11	12	31	3	
2	шума	4	8	22	3	
25	пашњак	0	41	78	3	
177	шума	0	18	57	3	
185	пашњак	0	11	75	3	
225	пашњак	0	6	47	3	
288	шума	0	80	11	3	
289	шума	1	2	60	3	
290	шума	5	5	73	3	
291	шума	0	25	18	3	
319	шума	0	60	62	3	
509	шума	0	3	25	3	
Укупно		23	76	59		

К.О. ГОРЊИ ОРАХ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
311	шума	2	64	11	36	
437	шума		19	68	36	
920	шума	2	1	25	36	
1200	шума		1	4	36	
2475	шума		34	40	36	
2494	шума		9	52	36	
3001/1	шума		32	36	36	
3001/2	шума		3	65	36	
3014	пашњак		8	30	36	
3015	шума		17	67	36	
3016	шума		17	31	36	
3017	шума		26	2	36	
3018/1	шума	1	76	12	36	
3018/2	шума		5	76	36	
3019	поток		25	27	36	
3020	шума	4	29	54	36	
3190	шума		60	28	36	
3191/1	шума		5	29	36	
3191/2	шума	3	9	21	36	
3193	шума	7	83	83	36	1
3193	шума	3	36	35	36	2
3593	шума	2	90	43	36	
3594	шума		89	31	36	
3734	шума		47	85	36	
3814	шума		10	60	36	
3815/1	шума	1	61	63	36	
3815/2	шума		37	80	36	
3815/3	шума	2	64	69	36	
3865	шума		66	53	36	
3963	шума		4	12	36	
3964	шума	1	58	5	36	
4042	шума	1	86	4	36	
4100	пашњак	1	90	41	36	
4101	шума	2	16	49	36	
4102	шума		24	7	36	

4103	шума		6	3	36	
4458	шума		52	61	36	
4631	шума		32	39	36	
5442	шума		7	8	36	
Укупно		46	13	9		

К.О. ГОРЊИ ПРИСЈАН						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
223	шума	1	22	79	18	
402	шума	1	9	39	18	
403	шума	1	93	22	18	
404	шума	3	49	25	18	
407	шума		84	3	18	
427	шума		15	69	18	
428	шума		8	33	18	
620	шума		36	66	18	
1731	шума	1	12	6	18	
1754	шума		12	37	18	
1755	шума	1	81	18	18	
1756	шума		22	79	18	
1801	шума		4	83	18	
1810	шума	1	3	35	18	
1838	спруд		9	17	18	
1839	овснз		1	75	18	
1840	спруд			49	18	
1846	шума		1	18	18	
1848	шума		4	92	18	
1850	шума			49	18	
1860	шума	6	30	86	19	
1875	шума		20	97	20	
1876	шума	6	37	67	20	
1877	њива		1	37	19-20	1
1877	шума	90	18	72	19-20	2
1878/1	шума		15	45	19	1
1878/1	шума		23	53	19	2
1878/2	пашњак		23	53	19	1
1878/2	шума		2	3	19	2
2201	шума		16	79	20	

2341	шума		5	11	20	
Укупно		117	69	97		

К.О. ГУЊЕТИНА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
724	шума		15	86	5	
725	шума		34	95	5	
726	шума			87	5	
727	шума		14	8	5	
731	шума		4	24	5	
733	шума		8	75	5	
775	пашњак		17	5	5	
982	пашњак		1	28	5	
983	пашњак		1	26	5	
985	шума			58	5	
987	шума		3	75	5	
989	зпздо			48	5	1
989	зпздо			5	5	2
989	пашњак		24	47	5	3
996	пашњак		14	41	5	
1000	пашњак		4	44	5	
1109	шума	3	1	16	5	
1195	пашњак		1	43	5	
1240	шума	2	7	17	5	
1693	шума		3	36	5	
1749	шума		7	25	5	
1750	шума		6	60	5	
1751	шума		20	36	5	
1752	шума		4	22	5	
1753	шума		8	13	5	
1754	шума		4	81	5	
1755	шума		4	7	5	
1756	шума		6	41	5	
1774	шума		26	43	5	1
1774	пашњак		50	74	5	2
1775	шума		15	80	5	
1797	шума		5	72	5	
1798	шума		4	37	5	

1799	шума		4	46	5	
1800	шума		4	69	5	
1801	шума		7	58	5	
1802	шума		2	98	5	
1803	шума		18	49	5	
1804	шума		15	12	5	
1830	шума		44	70	5	
1953	шума		30	90	5	
1963	шума	1	13	28	5	
2007	шума		89	73	5	
Укупно		11	56	48		

К.О. ДОБРОВИШ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
1	шума	44	16	99	41	
96	шума		19	67	42	
106	камењар		39	61	42	
109	шума	10	75	87	42	
741	камењар	1	28	27	42	
742	шума	4	79	23	42	
1139	шума	1	90	55	41	
2497	шума		19	47	41	
2830	шума	1	44	55	40	
2933	шума	3	83	10	40	
2940	шума		25	32	40	
4255	шума		12	25	42	
4256	шума	1	19	65	42	
4325	шума		11	70	42	
6123	шума		15	28	43	
7215	шума		2	0	40	
7222	шума		13	88	40	
7242	шума		13	6	40	
7384	шума	15	84	90	40	
Укупно		86	95	35		

К.О. ДОБРОВИШ ОПШТИНСКЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
2	шума		39	62	41	
3	шума		37	12	41	
4	шума		15	7	41	
5	шума		16	85	41	
74	шума		38	10	42	
79	шума		18	96	42	
89	шума		42	16	42	
90	шума		42	96	42	
91	шума		6	57	42	
94	шума	1	55	85	42	
105	шума		18	31	42	
107	шума		5	31	42	
108	шума		5	67	42	
110	шума		27	74	42	
114	шума		3	66	42	
121	шума		14	74	42	
122	шума		4	68	42	
143	шума		13	50	42	
144	шума		13	8	42	
146	шума		15	22	42	
147	шума		20	7	42	
148	шума		10	74	42	
149	шума		4	91	42	
154	шума		12	10	42	
155	шума		34	12	42	
156	шума		21	20	42	
157	шума		16	31	42	
158	шума		24	64	42	
159	шума		25	70	42	
169	шума		26	7	42	
170	шума		7	2	42	
171	шума		28	29	42	
172	шума		53	71	42	
173	шума		52	45	42	
174	шума		3	42	42	
175	шума		10	39	42	
176	шума		10	84	42	
177	шума		6	54	42	
180	шума		42	96	42	
182	шума		34	20	42	
186	шума		7	17	42	
187	њива		1	56	42	1

187	шума		10	9	42	2
197	шума		4	0	42	
198	шума		5	77	42	
199	шума		11	3	42	
200	шума		15	63	42	
201	шума		4	20	42	
213	воћњак		7	1	43	
214	шума		47	58	43	
215	шума		96	50	43	
216	шума		42	85	43	
217	шума		65	60	43	
218	шума		26	46	43	
219	шума		21	9	43	
220	шума		36	37	43	
221	шума		52	27	43	
223	шума		14	15	43	
224	шума	1	31	25	43	
227	шума	1	12	2	43	
228	шума	1	2	38	43	
229/2	шума		81	97	43	
231	зпздо			70	43	1
231	зпздо			21	43	2
231	воћњак		11	36	43	3
232	шума		36	68	43	
233	шума		46	69	43	
234	воћњак		3	19	43	
235	шума		4	99	43	
236	шума		50	25	43	
237	шума		5	5	43	
238	шума		17	56	43	
239	воћњак		11	23	43	
240	шума		4	42	43	
241	шума		26	34	43	
242	воћњак		15	74	43	
243	шума		18	87	43	
249	шума		37	4	43	
261	шума		14	93	43	
265	виноград		4	61	43	
266/1	шума		7	84	43	
266/2	шума		2	15	43	
267	шума		4	56	43	
268	шума		13	77	43	
271	шума		22	96	43	
272	шума		3	52	43	
273	шума		10	44	43	
281	шума		5	99	43	
282	воћњак		1	94	43	

283	шума		2	85	43	
284	воћњак		6	60	43	
285	воћњак		2	53	43	
286	шума		32	79	43	
287	воћњак		12	71	43	
291	воћњак		2	68	43	
300	шума		49	53	43	
306	шума		9	60	43	
307	шума		14	17	43	
311	шума		16	84	43	
316	воћњак		2	42	43	
317	воћњак		10	2	43	
318	шума		7	83	43	
319	шума		2	49	43	
323	шума		9	83	43	
324	шума		21	89	43	
325	шума		25	56	43	
380	шума		10	51	42	
382	шума		6	75	42	
409	шума		74	60	42	
410	шума		5	74	42	
598	шума	1	61	3	42	
1676	шума		58	98	42	нова
1677	шума		7	98	42	нова
1680	шума		7	44	42	нова
3411	шума		42	45	40	
3416	шума		37	57	40	
3417	шума		3	73	40	
3425	шума	1	43	30	40	
4966	шума	3	37	22	40	
5286	шума		12	15	40	
5287	шума		77	1	40	
5301	шума		15	66	44	
5302	шума		55	55	44	
5303	шума		37	56	44	
5628	шума		28	23	43	
5632	шума		14	85	43	
5633	воћњак		9	66	43	
5648	воћњак		10	84	43	
5649	шума		28	95	43	
5650	воћњак		9	2	43	
5651	шума		8	42	43	
5685	шума		12	86	43	
5686	шума		4	58	43	
5687	воћњак		2	33	43	
5688	воћњак		4	0	43	
5689	шума		6	11	43	

5702/2	воћњак		28	22	43	
5703	шума		10	9	43	
5704	шума		59	39	43	
5705	шума		35	78	43	
5706	воћњак		16	17	43	
5707	шума		9	11	43	
5708	шума		22	63	43	
5709	шума	1	42	94	43	
5710	шума		21	8	43	
5711	шума		28	78	43	
5712	воћњак		8	35	43	
5729	шума		5	78	43	
5732	шума		6	42	43	
5733	шума		12	49	43	
5734	шума		26	69	43	
5735	шума		14	99	43	
5742	шума		16	84	43	
5745	њива		52	89	43	1
5745	шума		1	75	43	2
5746	воћњак		12	64	43	
5747	шума		6	81	43	
5748	шума		10	85	43	
5749	шума		5	17	43	
5750	зпздо			33	43	1
5750	ливада		37	58	43	2
5751	шума		44	35	43	
5753	шума		17	56	43	
5756	шума		24	31	43	
5757	шума		9	32	43	
5760	шума		40	7	43	
5774	зграда			34	43	1
5774	воћњак		8	37	43	2
5775	воћњак		8	60	43	
5776	њива		79	55	43	1
5776	воћњак		1	88	43	2
5776	воћњак		1	76	43	3
5777	виноград		4	66	43	
5778	њива		1	72	43	1
5778	шума	2	1	28	43	2
5781	шума		11	82	43	
5782	шума		6	25	43	
5783	шума		15	64	43	
5784	шума		16	22	43	

5785	шума		23	33	43	
5786	шума		20	3	43	
5787	шума		39	36	43	
5788	шума		45	9	43	
5789	шума		8	25	43	
5790	шума		15	40	43	
5791	шума		4	36	43	
5792	шума	1	8	10	43	
5793	шума		52	54	43	
5794	шума		32	43	43	
5795	шума		20	53	43	
5797	шума		2	4	43	
5801	шума	1	10	77	43	
5802	шума		94	76	43	
5803	шума		9	64	43	
5809	шума		5	38	43	
5816	шума		32	48	43	
5817	шума		30	22	43	
5818	шума		45	18	43	
5819	камењас	1	38	97	43	
5820	шума	1	30	60	43	
5821	шума		25	75	43	
5825	шума		14	65	43	
5861	шума		16	49	43	
5870	шума		36	55	43	
5871	шума		10	53	43	
5872	виноград		1	71	43	1
5872	ливада		33	71	43	2
5873	шума		29	5	43	
5874	шума		8	94	43	
5875	воћњак		16	90	43	
5876	шума		18	17	43	
5878	шума		6	53	43	
5879	шума		31	51	43	
5880	шума		18	69	43	
5881	шума		7	2	43	
5884	шума		11	80	43	
5885	шума		21	97	43	
5886	камењар		6	42	43	
5910	шума		31	95	43	
5911	шума		21	11	43	
5912	шума		10	10	43	
5913	шума		6	92	43	

5921	шума		99	38	43	
5922	камењар		72	25	43	
5923	шума		56	23	43	
6001	виноград		3	25	43	
6002	воћњак		6	20	43	
6003	шума	1	96	30	43	
6004	шума		33	35	43	
6005	њива		82	86	43	
6006	воћњак		6	70	43	
6007	шума		14	98	43	
6008	воћњак		5	70	43	
6020	шума		14	89	43	
6021	шума	1	26	53	43	
6022	воћњак		8	75	43	
6026	шума		28	71	43	
6027	шума		11	0	43	
6053	воћњак		17	4	43	
6054	шума		12	8	43	
6126	шума		38	89	43	
6127	шума		48	98	43	
6129	шума		20	55	43	
6139	шума		18	21	43	
6225	шума		3	72	43	
6231	шума	1	28	12	43	
6237	шума	1	13	26	43	
6238	шума		11	49	43	
6262	шума		13	89	43	
6292	шума		25	49	43	
6294/2	шума		7	68	43	
6295	шума		46	62	43	
6775	шума		9	67	44	
6776	камењар		18	39	44	
6777	камењар		22	7	44	
6778	шума		45	7	44	
6779	шума		20	7	44	
6781	шума		3	72	44	
6783	шума		9	63	44	
6785	пашњак		19	21	44	
6786	камењар		3	84	44	
6798	шума	1	69	17	44	
6799	шума		32	5	44	
6800	шума		43	25	44	
6805	шума		4	59	44	

6806	шума		5	18	44	
6817	шума		12	40	44	
6818	шума		32	95	44	
6819	шума		3	18	44	
6822	шума	2	36	30	44	
6823	шума	1	69	65	44	
6825	шума		40	0	44	
6831	шума		45	19	44	
6845	шума		17	36	44	
6846	воћњак		5	5	44	
6847	шума		34	5	44	
6848	шума		8	24	44	
6849	шума		55	89	44	
6850	шума		13	58	44	
6851	воћњак		12	98	44	
6852	шума		6	38	44	
6900	шума		9	81	44	
7017	шума		2	70	44	
7027	шума		23	71	44	
7031	шума		8	38	44	
7100	шума	1	15	54	44	
7101	јаруга		19	47	44	
7102	шума		27	37	44	
7105	шума	30	98	90	44	
7116	шума		11	33	44	
7117	шума		15	61	44	
7118	шума		27	80	44	
7119	шума		9	31	44	
7121	шума		44	1	44	
7122	шума		11	77	44	
7123	шума		21	43	44	
7125	шума		68	44	44	
7146	шума		30	27	40	
7187	шума		15	87	40	
7188	шума		25	9	40	
7196	шума		45	28	40	
7217	шума	1	29	39	40	
7218	шума		6	21	40	
7219	камењар		44	55	40	
7353	шума		61	31	40	
Укупно		124	15	41		

К.О. ДОЊА ЛОМНИЦА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
514	шума		54	21	3	
516	шума		87	6	3	
517	шума	7	4	34	3	
1148	пашњак		96	93	3	
1155/1	шума		68	25	3	
1155/2	пашњак		20	79	3	
1155/3	пашњак		3	92	3	
1281	шума		99	20	3	
Укупно		11	34	70		

К.О. ДОЊИ ПРИСЈАН						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
163	шума		47	59	10	
171	шума		2	40	10	
172	шума		8	0	10	
175	шума			98	10	
176	шума		1	81	10	
177	нпз		2	6	10	
178	шума		6	37	10	
179	шума	2	83	77	10	
180	шума		30	54	10	
303	шума	8	98	38	10	
304	нпз		4	25	10	
305	шума		5	97	10	
354	шума		9	63	10	
2015	шума		7	2	10	
2016	шума	7	70	15	10	
2018	шума		9	52	10	
2019	шума		7	12	10	
2020	шума		68	32	10	
2021	зпдо			17	10	1
2021	пашњак		1	89	10	2
2026	шума		18	9	17	

2027	шума			55	17	
2028	овснз		1	62	17	
2029	шума		22	93	17	
2030	шума		50	66	30-31	
2031	шума		30	36	30-31	
2032	шума	91	93	98	30-31	
3698	шума	3	61	15	10	
3880	шума		4	23	11	
3892	шума	61	2	18	11	
4405	шума		84	77	11	
5331	шума	3	97	45	17	
5452/1	шума		17	33	12	
5586	шума		40	82	15	
5587	шума		28	81	15	
5588	шума		31	73	15	
5589	шума	17	22	67	15	
5591	шума	59	48	33	12--15	
5592	шума	41	52	93	12--15	
5593	шума	15	90	8	12--14	
5594	шума	4	47	44	12	
5714	шума	2	47	64	11	1
5714	шума	1	17	55	11	2
Укупно		327	79	24		

К.О. ДОЊИ ПРИСЈАН ОПШТИНСКА

Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
5537	шума		25	59	17	
Укупно			25	59		

К.О. КОМАРИЦА

Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
189	пашњак	1	65	24	6	
360	шума		51	47	6	
927	пашњак		1	34	6	1

927	шума		1	19	6	2
932	шума		3	49	6	
933	шума		6	41	6	
935	шума		2	0	6	
1647	шума		5	89	6	
2132	шума		2	53	9	
2133	зпздо		2	31	9	
2136	шума	67	35	73	8--9	
2413	шума		16	40	6	
2556	шума		7	3	6	
2563	шума		1	77	6	
3227	шума	3	27	31	6	
3271	шума		6	27	6	
3346	шума		36	82	6	
3472	пашњак		6	59	6	
3473	шума			18	6	
3798	шума		9	26	6	
3850	шума		1	72	6	
3953	шума		4	71	6	
4013	шума		13	4	6	
4111	шума		1	76	7	
4225	шума			84	8	
4251	шума		42	29	8	
4252	шума	1	59	57	7	
4253	шума	46	48	54	7	
Укупно		122	61	70		

К.О. КРУШЕВИЦА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
15	шума		66	2	25	
16	шума		62	78	25	
18	шума		24	43	25	
19	шума	6	84	88	25	
21	шума		89	79	25	
118	зпздо		18	16	29	
120	пашњак	2	1	28	25	
121	шума	1	17	11	25	
122	шума	2	57	14	25	

123	шума	1	8	58	25	
124	шума		25	0	27	
125	шума		34	31	27	
126	шума	1	20	75	26	
127	шума	2	4	58	28--29	
128	шума		20	42	26	
129	шума	4	21	87	25--26	
130	шума		50	97	26	
131	шума		90	41	26	
132	шума		36	77	27	
133	шума		60	11	27	
134	шума		49	14	29	
135	шума	1	39	34	29	
136	шума		7	28	29	
137	шума		51	89	29	
138	шума		76	67	29	
139	шума	150	56	89	25--29	
143	шума		1	57	29	
161	шума		32	13	29	
196	шума		26	5	29	
449	шума	1	39	2	29	
450	шума		7	26	29	
765	шума		5	72	26	
2777	шума		3	81	25	
2778	шума		25	23	25	
2870	пашњак		21	44	25	
2959	шума		67	38	25	
2993	шума	2	40	42	25	
2994	шума		12	14	25	
3011	шума	1	47	44	25	
3097	шума		4	38	25	
3106	шума		4	50	25	
3287	шума		16	50	25	
7481	шума		13	15	25	
9860/1	шума	3	59	69	25	
9860/2	шума		23	45	25	
9896	шума		4	5	25	
9898	шума		17	6	25	
Укупно		192	48	96		

К.О. ЛАДОВИЦА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
2812/2	шума		51	59	1	
2815	шума		94	4	1	1
2815	шума		70	4	1	2
Укупно		2	15	67		

К.О. ЛИПОВИЦА ОПШТИНСКА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
5400	шума	8	30	88	5	
Укупно		8	30	88		

К.О. ОРАШЈЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		
867	шума	2	14	63	1	
Укупно		2	14	63		

К.О. ПРЖОЈНЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
183	шума		91	6	35	
240	шума	2	21	86	35	1
240	шума	2	72	61	35	2
780	шума		74	42	35	
781	шума		51	37	35	
962	шума	2	96	11	35	
Укупно		10	7	43		

К.О. ПРЖОЈНЕ- Општинске						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
151	шума		28	60	35	
779	шума		19	79	35	
Укупно			48	39		

К.О. ПРИЛЕПАЦ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
1179	шума		9	47	1	
1513	шума	2	20	88	1	
Укупно		2	30	35		

К.О. СВОЂЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
396	шума		18	62	33	
443	шума		80	5	33	
1796	шума		41	19	33	
3997	шума		70	49	33	
4028	шума			75	33	
5080/3	шума	1	11	43	33	
5080/4	шума	0	0	39	33	
5084/2	шума	0	20	75	33	
5084/3	шума	3	9	32	33	
5084/4	шума			88	33	
5085	шума		7	17	33	
5086	шума		10	4	33	
5109/1	шума	1	26	68	33	
5109/2	шума		1	64	33	

6880	шума			65	33	
6969	шума	2	4	26	33	
6972	шума		15	88	33	
8449	шума		78	2	33	
8874	шума	2	16	70	33	
8878	шума		8	2	33	
8892	шума		26	69	33	
8900	шума		5	66	33	
8901	пашњак		4	20	33	
8902	шума		96	66	33	
8903	шума		7	27	33	
9049	шума		42	22	33	
9231	шума	5	91	49	33	
9232	шума		50	8	33	
9233	пашњак		36	6	33	
9301/1	шума	2	51	99	33	
9301/2	шума		19	12	33	
9302	шума		4	89	33	
9343	шума		22	8	33	
9367	шума		4	80	33	
9369	пашњак	2	19	45	33	
9370	шума		6	52	33	
9371	шума		25	17	33	
9372	шума	6	59	9	33	
9373	пашњак		36	15	33	
9374	шума		99	43	33	
Укупно		35	31	95		

К.О.СКРАПЕЖ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
835	шума		22	18	3	
976	шума		41	69	3	
979	шума			95	3	
994	шума	3	33	15	3	
995	шума		83	5	3	
996	шума		12	88	3	
1011	шума	0	7	66	3	
Укупно		5	1	56		

К.О.СРЕДОР						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
281	шума	1	28	34	4	
283	шума	3	10	57	4	
315	шума		21	75	4	
395	шума	1	20	72	4	
405	шума	4	49	35	4	
485	шума	4	89	42	4	
496	шума	1	6	90	4	
504	шума		19	53	4	
1217	шума		39	78	4	
1252	шума	4	66	16	4	
1648	шума	15	25	11	4	
2619	пашњак		3	74	4	
3739	шума	2	26	7	4	
3792	шума		16	8	4	
Укупно		39	23	52		

К.О. СТАЈКОВЦЕ						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
745	шума	4	98	92	1	
897/2	шума		2	38	1	
912	шума	3	20	13	1	
2593/1	шума	4	66	83	1	
2593/3	шума	1	4	38	1	
2593/4	шума		10	6	1	
2593/5	шума			2	1	
2593/10	шума		12	74	1	
2593/11	шума	1	29	21	1	
2593/12	шума		44	11	1	
2593/15	пашњак		95	37	1	
2593/17	пашњак		18	20	1	
2627/1	пашњак	5	33	98	1	

2627/4	пашњак		2	41	1	
2627/5	пашњак			12	1	
Укупно		22	38	86		

К.О. СТРАЊЕВО						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
26	шума		15	3	37	
27	шума	4	40	58	37	1
27	шума		68	50	37	2
39	шума	3	4	34	37	1
39	шума	4	0	26	37	2
39	шума	17	60	7	37	3
40	шума	4	48	48	37	
269	шума	1	89	52	38	
750	шума		16	92	38	
779/1	шума	6	77	15	38	
779/3	шума		32	80	38	
780	шума		5	69	38	
781	шума		11	83	38	
1123	шума		1	60	39	
1129	шума		8	56	39	
1154	шума		32	11	39	
1155	шума		9	28	39	
1156	шума		13	67	39	
1157	шума		8	47	39	
1158	шума		7	76	39	
1159	шума		25	24	39	
1165/2	шума		16	73	39	
1185	шума		7	46	39	
1186	шума		2	94	39	
1187	шума		4	50	39	
1188	шума		13	59	39	
1189	шума		10	71	39	
1190	шума		3	22	39	
1191	јаруга		6	28	39	
1192	јаруга		31	79	39	
1193	њива		3	54	39	
1194	шума		66	51	39	

1195	јаруга		9	6	39	
1196	шума		24	36	39	
1197	јаруга		6	75	39	
1198	јаруга		8	12	39	
1199	шума		20	46	39	
1200	шума		33	20	39	
1201	шума		3	29	39	
1202	шума		18	70	39	
1203	шума	1	8	7	39	
1204	шума		55	66	39	
1205	шума		35	19	39	
1206	шума	1	76	27	39	
1208	шума	7	7	75	39	1
1208	шума	29	47	57	39	2
Укупно		87	99	58		

К.О. СТРАЊЕВО ОПШТИНСКА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
3	шума	1	58	27	37	
21	шума		19	51	37	
22	шума		10	53	37	
30	шума		57	52	37	
31	шума		15	78	37	
37	шума		70	64	37	
50	шума		12	31	37	
51	шума		27	39	37	
65	шума		5	45	37	
95	шума		18	96	37	
267	шума		32	68	38	
791	шума		23	56	38	
903	шума		14	37	39	
1140	шума		8	15	39	
1141	шума		68	68	39	
Укупно		5	43	80		

К.О. ЦРНА БАРА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела парцеле
		ха	ар	м2		
134	шума		47	33	21	
135	шума	29	34	43	21	
919	шума		27	44	22	
2374	шума		30	80	22	
2375	шума		22	88	22	
2411	шума		29	41	22	
4564	шума	6	98	38	22--23	1
4564	шума	10	14	51	22--23	2
4564	шума	6	30	46	22--23	3
4564	шума	1	24	47	22--23	4
4565	камењар		12	61	22	
5026	шума		15	90	23	
5027	шума	3	16	41	23	
5045	шума		61	44	23	
5076	шума	2	54	30	23	
5077	шума		56	3	23	
5078	шума		7	99	22	
5079	шума	11	44	49	22--23	
5080	шума	13	41	70	22--23	
5081	шума	4	46	21	22--23	
5097	шума	3	37	13	22	
5152	пашњак	1	12	25	24	
5153	шума		17	62	24	
5154	шума	2	35	48	24	
5155	шума	5	77	79	24	
5163	шума	2	49	51	24	
5164	шума	6	44	46	24	
5165	шума		24	53	24	
5166	шума	1	19	64	24	
5167	шума		18	46	24	
5168	шума	10	37	78	24	
5456	пашњак		14	12	23	
5458	пашњак		18	91	23	
6092	шума	1	49	55	24	
6094	шума		89	33	24	
6096	шума		90	10	24	
6097	шума	1	39	3	24	

6111	шума		88	17	24	
6113	шума		5	5	24	
6114	јаруга		1	89	24	
6130	пашњак		7	88	24	
6266	шума		29	1	24	
6267	шума	2	13	50	24	
6692	шума		32	91	21	
6815	шума	1	44	1	21	
7275	шума	1	35	70	24	
7276	шума	4	2	73	24	
7277	шума	3	2	21	24	
7372	шума		4	10	24	
Укупно		144	60	4		

К.О. ЦРНА БАРА ОПШТИНСКА						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
922	шума		12	92	21	
6822	шума	1	12	82	21	
Укупно		1	25	74		

К.О. ЦРНАТОВО						
Бр.кат.. парцеле	Култура	Површина			Одељење	Бр дела
		ха	ар	м2		парцеле
126	шума		29	63	3	1
164	шума		10	30	3	
214	шума		55	14	3	1
2793	шума		9	56	3	
3297	шума		20	7	3	
Укупно		1	24	70		

Садржај

УВОД	8
I Уводне информације и напомене	8
1.0 ПРОСТОРНЕ И ПОСЕДОВНЕ ПРИЛИКЕ	9
1.1. ТОПОГРАФСКЕ ПРИЛИКЕ	9
1.1.1. Географски положај	9
1.1.2. Границе	9
1.1.3. Површина	9
1.2. ИМОВИНСКО – ПРАВНО СТАЊЕ	10
2.0. ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	12
2.1. ОПШТЕ ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	12
2.2. ОРГАНИЗАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛНА ОПРЕМЉЕНОСТ	12
2.2.1. Кадровска структура Шумске управе	12
2.2.2. Попис основних средстава	13
2.2.3. Попис других објеката и основних средстава	13
2.3. ДОСАДАШЊИ ЗАХТЕВИ ПРЕМА ШУМАМА И ДОСАДАШЊИ НАЧИНИ КОРИШЋЕЊА ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА	13
2.4. МОГУЋНОСТ ПЛАСМАНА ШУМСКИХ ПРОИЗВОДА	13
3.0. ЕКОЛОШКЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА	14
3.1. РЕЉЕФ И ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	14
3.2. ЕДАФСКИ УСЛОВИ	14
3.2.1. Геолошка подлога	14
3.2.2. Типови земљишта	14
3.3. ХИДРОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	16
3.4. КЛИМА	16
3.4.1. Температура	18
3.4.2. Релативна влажност и падавине	18
3.4.3. Ветар	19
3.5. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА	19
3.5.1. Еколошка припадност – групе еколошких јединица	20
3.6. ОПШТИ ФАКТОРИ ЗНАЧАЈНИ ЗА СТАЊЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА	21
3.6.1. Стање ретких, рањивих и угрожених врста (РТЕ)	22
4.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА	23
4.1. ОСНОВНИ КРИТЕРИЈУМИ ПРИ ПРОСТОРНО - ФУНКЦИОНАЛНОМ РЕЈОНИРАЊУ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА У ГЈ “ДОЊА ВЛАСИНА”	23
4.2. ФУНКЦИЈА ШУМА И НАМЕНА ПОВРШИНА ГАЗДИНСКЕ ЈЕДИНИЦЕ „ДОЊА ВЛАСИНА”	23
4.3. ШУМЕ ВИСОКИХ ЗАШТИТНИХ ВРЕДНОСТИ	24
4.4. ГАЗДИНСКЕ КЛАСЕ	26
5.0. СТАЊЕ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА	29
5.1. СТАЊЕ ШУМА ПО НАМЕНИ	29
5.1.1. Стање шума по глобалној намени	29
5.1.2. Стање шума по основној намени	30
5.2. СТАЊЕ ШУМА ПО ГАЗДИНСКИМ КЛАСАМА	31
5.2.1. Стање шума по газдинским класама за ГЈ	31
Табела 14. Стање шума по газдинским класама за ГЈ	31
5.3. СТАЊЕ ШУМА ПО ПОРЕКЛУ И ОЧУВАНОСТИ	33
5.3.1. Стање шума по пореклу и очуваности за ГЈ	33
5.4. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО СМЕШИ	34
5.4.1. Стање шума по мешовитости за ГЈ	34
5.5. СТАЊЕ ШУМА ПО ВРСТАМА ДРВЕЋА	35
5.5.1. Стања шума по врстама дрвећа за ГЈ	35

5.6. СТАЊЕ ШУМА ПО ДЕБЉИНСКОЈ СТРУКТУРИ.....	38
5.6.1. Стање шума по дебљинској структури за ГЈ.....	38
5.7. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО СТАРОСТИ.....	42
5.7.1. Стања састојина по старости за ГЈ-Високе састојине тврдих лишћара (ширина доброг разреда 20 година).....	42
5.8. СТАЊЕ ВЕШТАЧКИ ПОДИГНУТИХ САСТОЈИНА ЗА ГЈ.....	51
5.9. ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ, НЕГОВАНOST И КВАЛИТЕТ САСТОЈИНА	52
5.10. СТАЊЕ НЕОБРАСЛИХ ПОВРШИНА	54
5.11. ФОНД И СТАЊЕ ДИВЉАЧИ - УСЛОВИ И МОГУЋНОСТ ЗА РАЗВОЈ	54
5.12. КОРИШЋЕЊЕ СПОРЕДНИХ ШУМСКИХ ПРОИЗВОДА.....	55
5.13. СТАЊЕ ЗАШТИЋЕНИХ ДЕЛОВА ПРИРОДЕ	55
5.14. СТАЊЕ РЕТКИХ, РАЊИВИХ И УГРОЖЕНИХ ВРСТА (РТЕ)	55
5.15. СТАЊЕ ШУМСКИХ САОБРАЋАЈНИЦА	56
5.16. ОПШТИ ОСВРТ НА ЗАТЕЧЕНО СТАЊЕ	59
6.0. ДОСАДАШЊЕ ГАЗДОВАЊЕ.....	60
6.1. ИСТОРИЈАТ И УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	60
6.2. ПРОМЕНА ШУМСКОГ ФОНДА.....	61
6.2.1. Промена шумског фонда по површини	61
6.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту	62
6.2.3. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума	63
6.3. ОДНОС ПЛАНИРАНИХ И ОСТВАРЕНИХ РАДОВА У ДОСАДАШЊЕМ ГАЗДОВАЊУ	66
6.3.1. Досадашњи радови на коришћењу шума	66
6.3.2. Досадашњи радови на заштити шума	68
6.3.3. Бесправне сече.....	68
6.3.4. Досадашњи радови на изградњи и одржавању шумских саобраћајница	68
6.3.5. Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа	68
6.3.6. Општи осврт на досадашње газдовање	68
7.0. ПЛАНИРАЊЕ УНАПРЕЂИВАЊА СТАЊА И ОПТИМАЛНОГ КОРИШЋЕЊА ШУМА.....	70
7.1. ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА.....	70
7.1.1. Општи циљеви газдовања шумом.....	70
7.1.2. Посебни циљеви газдовања шумом	70
7.2. МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊА ЦИЉЕВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	72
7.2.1. Узгојне мере	72
7.2.2. Мере уређајне природе	73
7.3. ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА	75
7.3.1. План гајења шума	75
7.3.2. План расадничке производње	76
7.3.3. План заштите шума	76
7.4. ПЛАН КОРИШЋЕЊА ШУМА И ШУМСКИХ РЕСУРСА	78
7.4.1. План сеча обнављања шума (Главни принос).....	78
7.4.2. План проредних сеча (Претходни принос).....	84
Укупан принос.....	86
7.4.3. План изградње, реконструкције и одржавања шумских саобраћајница.....	88
7.4.4. План коришћења осталих шумских производа	88
8.0. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНОВА ГАЗДОВАЊА.....	90
8.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ШУМСКО УЗГОЈНИХ РАДОВА	90
8.1.1. Прореде у шумским културама и изданаичким шумама	90
8.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ОБНАВЉАЊЕ ШУМА ОПЛОДНИМ СЕЧАМА КРАТКОГ ПОДМЛАДНОГ РАЗДОБЉА	93
8.4. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ РАДОВА НА ЗАШТИТИ ШУМА.....	94
8.5. СМЕРНИЦЕ КОРИШЋЕЊА ШУМА.....	97
8.8. УПУТСТВО ЗА ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ РАДОВА	101
8.9. УПУТСТВО ЗА ВОЂЕЊЕ ШУМАРСКЕ ХРОНИКЕ.....	102
8.11. УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ТАРИФА	104
8.11. СМЕРНИЦЕ ЗА ФОРМИРАЊЕ ЗАШТИТНИХ ЗОНА ПОРЕД ВОДОТОКА, ЈАВНИХ ПУТЕВА И НАСЕЉА.....	105
8.12. СМЕРНИЦЕ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ И УПРАВЉАЊЕ ШУМАМА ВИСОКЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕДНОСТИ.....	106
8.13. СМЕРНИЦЕ ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ОЗНАКА	108
8.14. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА (МОНИТОРИНГ) РЕТКИХ, РАЊИВИХ И УГРОЖЕНИХ ВРСТА.....	110

8.15. СМЕРНИЦЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	112
9.0. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА	113
9.1. ОБРАЧУН ВРЕДНОСТИ ШУМА.....	113
9.1.1. Квалитативна структура укупне дрвне масе	114
9.1.2. Вредност састојина на пању	114
9.1.3. Вредност младих састојина без запремине	116
9.1.4. Укупна вредност састојина	116
9.2. ВРСТА И ОБИМ ПЛАНИРАНИХ РАДОВА - ПРОСЕЧНО ГОДИШЊЕ	117
9.2.1. Квалификациона структура сечиве запремине укупно	117
9.2.2. Врста и обим планираних узгојних радова - просечно годишње	118
9.2.3. План заштите шума (просечно годишње)	119
9.2.4. План уређивања шума (просечно годишње)	119
9.3. ФОРМИРАЊЕ УКУПНОГ ПРИХОДА - ПРОСЕЧНО ГОДИШЊЕ	120
9.3.1. Приход од продаје дрвета - просечно годишње.....	120
9.3.3. Приходи из буџетских средстава - просечно годишње.....	121
9.3.4. Укупан приход - просечно годишње	121
9.4. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ - ПРОСЕЧНО ГОДИШЊЕ	122
9.4.1. Трошкови производње дрвних сортимената - просечно годишње.....	122
9.4.2. Трошкови на гајењу шума - просечно годишње	122
9.4.3. Трошкови заштите шума - просечно годишње	122
9.4.4. Трошкови уређивања шума - просечно годишње	123
9.4.5. Средства за репродукцију шума - просечно годишње.....	123
9.4.6. Накнада за посечено дрво - просечно годишње	124
9.4.7. Укупни трошкови производње - просечно годишње.....	124
9.5. РАСПОДЕЛА УКУПНОГ ПРИХОДА	124
10.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ	125
10.1. ПРИКУПЉАЊЕ ТЕРЕНСКИХ ПОДАТАКА.....	125
10.2. ОБРАДА ПОДАТАКА	125
10.3. ИЗРАДА КАРАТА	125
10.4. ИЗРАДА ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА ОСНОВЕ	126
11.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	127
ПРИЛОГ: СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА.....	128
CONTENTS.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

Евиденција извршених сеча (случајни принос)

[illegible]

Евиденција извршених сеча (случајни принос)

[illegible]

Евиденција извршених сеча (случајни принос)

[illegible]

[illegible]

Евиденција извршених сеча (случајни принос)

[illegible]

Евиденција извршених сеча (случајни принос)

[illegible]

Евиденција извршених сеча (случајни принос)

[illegible]

ХРОНИКА

ХРОНИКА